

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Katedra pomocných věd historických a archivního studia

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Jan Hanousek

**Josef Emler a vydávání edice „Pozůstatky desk zemských
království Českého r. 1541 pohořelých.“**

**Josef Emler and publishing of edition “Reliquiae
tabularum terrae Bohemiae anno MDXLI igne
consumptarum.”**

Praha 2014

Vedoucí práce: PhDr. Klára Woitschová, Ph.D.

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval za vstřícný a laskavý přístup vedoucí své práce PhDr. Kláře Woitschowé, Ph.D. a vedoucí Archivu Národního muzea PhDr. Mileně Běličové za možnost pracovat s přípravným materiálem z pozůstalosti Josefa Emlera jednak v rámci mé pracovní náplně během ročního zaměstnání v archivu a po jeho ukončení takřka bez omezení kdykoli.

Mé poděkování patří rovněž mnoha dalším kolegům, jejichž pomoci a rad si vážím a doufám, že budou moje snažení o konečné zpracování edice podporovat i nadále.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, že jsem řádně citoval všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 30. 4. 2014

Anotace

Snahou práce je přehledně shrnout průběh přípravných prací na edici, především dílo Josefa Emlera, jeho způsob práce a její výsledky – dva publikované svazky edice. Kromě toho si tato práce klade za cíl připravit zpřístupnění zbývajících částí materiálu, shromážděného Emlerem pro nikdy nevydané pokračování edice, jako nutný předpoklad jakéhokoli dalšího bádání v tomto směru.

Klíčová slova: Josef Emler; Diplomatika; Desky zemské; Vydávání historických pramenů

Summary

The effort of the work is to summarize the course of prepared works on the edition, first the work of Josef Emler, his methods and its results – two published volumes of edition. Except this the aim of this work is preparing of background for the publication of the remaining part of the material, collected by Emler for never published continuing of the edition, as a necessary presumption of any other search into this direction.

Key words: Josef Emler; Diplomatics; Public records (Tabulae terrae); Editing of historical sources

Obsah

1. Úvod.....	7
1.1 Josef Emler	8
1.2 Desky zemské v Čechách	9
1.3 Desky zemské na Moravě a ve Slezsku a jejich edice.....	13
2. Dějiny edice	14
2.1 František Palacký a prvotní idea edice Pozůstatků desek zemských.....	14
2.2 Edice zápisů desek zemských, předcházející vydání Pozůstatků desk zemských.....	15
2.3 Počátky prací na edici Pozůstatků desk zemských	16
2.4 Prameny edice Pozůstatků desk zemských	16
2.5 Razítka v přípravném materiálu osvětlující jeho původ	17
2.6 Vydání I. a II. dílu Pozůstatků... (financování a korespondence)	19
2.7 Rejstřík k I. a II. dílu Pozůstatků desk zemských.....	19
2.8 Ediční technika, chyby a nedostatky edice	21
2.9 Osudy přípravného materiálu po smrti Josefa Emlera.....	26
3. Možnosti pokračování edice	29
3.1 Pořádání archivního fondu.....	29
3.2 Dosavadní pokusy o pokračování edice Pozůstatků	30
3.2.1 Vytisknutý, ale nevydaný zlomek desek zápisných větších	30
3.2.2 Deskové zápisy z rukopisu KVš 374 Národního archivu v Praze	32
3.3 Specifické problémy edice Pozůstatků desk zemských.....	33
3.4 Co bude třeba zohlednit při dalších pracích na edici	33
3.5 Zápisy, které bude nutno zpracovat a k tomu vhodná metoda.....	34
3.6 Jak zacházet s jednotlivými zápisy	35
3.7 Možnosti zpřístupnění nezpracovaného materiálu	37
3.7.1 Vydání již sebraného materiálu in extenso.....	37
3.7.2 Otevřená, on-line přístupná databáze zápisů	38
3.7.3 Katalog zápisů se stručnými registry doplněný rejstříkem.....	38
3.8 Návrh řešení	39
4. Závěr	40
Prameny a literatura	41
Rejstřík k práci.....	44
Příloha 1	48
Ukázka kvaternu trhového – edice opisů bez srovnání s prameny	48
Příloha 2.....	91
Ukázka textů otištěných v nezveřejněném zlomku edice	91

Seznam zkratek

Seznam zkratek zachycuje zkratky ve vlastním textu práce. Tam, kde jsou pasáže týkající se práce se zkratkami v edici je neopakuje, stejně jako nezachycuje zkratky v ukázkách textů v práci ani v přílohách.

AČ – Archiv český

ANM – Archiv Národního muzea

atd. – a tak dále

bm – běžný metr

č. – číslo

čj. – číslo jednací

dr. – doktor

ed. – editor

GPS – Global Parcel System

i. č. – inventární číslo

kol. – kolektiv

král. hl. m. – královského hlavního města

m. – mistr

p. – pan

pol. – polovina

pozn. – poznámka

r. – rok, ročník

red. – redaktor, redakce

RNM – Registratura Národního muzea

s. – strana, strany

sv. – svazek

vyd. – vydání

1. Úvod

Když jsem před několika lety zcela náhodou při urovnávání časopisů v knihovně Katedry pomocných věd historických a archivního studia Filozofické fakulty Univerzity Karlovy narazil v jedné ze skříní na kartony s označením „Emler – deponát ANM“, puze přirozenou zvědavostí nahlédl jsem dovnitř. V kartonech byl uložen přípravný materiál pro edici *Pozůstatků desk zemských*. Aby se získalo místo na zmíněné časopisy, bylo rozhodnuto, že se archiválie vrátí zpět do archivu, kam patří. Postupně jsem kartony přepravil do archivu, ale tím můj zájem o jejich obsah zdaleka neskončil. Byla tu otázka, jak a proč se archiválie ocitly na Filozofické fakultě? Navíc se jednalo o přípravný materiál nejen pro dva vydané díly edice, ale i pro další dva díly, které byly plánované, ale světlo světa nikdy nespatřily.

Toto více než stoleté desiderátum naší středověké a raně novověké diplomatiky mě natolik zaujalo, že jsem si jej zvolil jako téma a začal se mu věnovat.

V úvodu práce jsem zařadil dvě kapitoly uvádějící do souvislostí, je to na jedné straně stručný biogram Josefa Emlera s odkazy na příslušnou literaturu, na straně druhé potom stručný výklad o deskách zemských. Jejich vlastnímu fungování jakožto úřadu, osobám, které se zde pohybovaly, diplomatickým a právním souvislostem, jsou-li vzhledem k dochování pramenů postižitelné, bych se rád věnoval v dalším zkoumání, proto je zde pozornost zaměřena především na edici samu, pochopitelně v širším kontextu.

Druhá kapitola mojí práce se snaží přehledně zmapovat dosavadní ediční práce na materiálu českých desek zemských před rokem 1541. Kromě sledování dějin edičního podniku „*Pozůstatky desk zemských království Českého r. 1541 pohořelých*“¹ samého jde také o jednotlivá další zpřístupnění různých souborů deskových zápisů před vydáním i po vydání Emlerovy edice, a rovněž o sledování snah připravit vydání deskového materiálu, které se ale nepodařilo dovést k publikaci konečného výstupu.

Kapitola třetí potom zkoumá možnosti pokračování edice podle moderních edičních požadavků. Sleduji zde především specifické problémy tohoto typu edice a zabývám se řešením otázky, jak co nejefektivněji, to jest nejen kvalitně, ale také v přijatelném časovém horizontu, a za vynaložení adekvátních finančních prostředků zpřístupnit dosud nezpracovaný materiál.

¹ Josef EMLER, *Pozůstatky desk zemských království Českého r. 1541 pohořelých. I.*, Praha 1870. TÝŽ, *Pozůstatky desk zemských království Českého r. 1541 pohořelých. II.* Praha 1872. Dále jen: Josef EMLER, *Pozůstatky*. Edice má paralelní název latinský *Reliquiae tabularum terrae regni Bohemiae anno MDXLI igne consumptarum*. Pokud se týká vnočení, nutno poznamenat, že byla edice vydávána po jednotlivých sešitech a vydání celého dílu se tak protáhlo i do dalších let.

Přílohy potom přinášejí jako příklad ukázky s různým způsobem zpracování tohoto materiálu. Drobné příklady konkrétních problémů v textu a především rozsáhlejší ukázky v přílohách mají mít pouze ilustrační charakter a posloužit jako doplněk k teoretickým poznatkům této práce, nemají naopak v žádném případě nahrazovat připravovanou edici zbývajících materiálu nebo její části. Práce by tak měla poskytnout především teoretický základ pro provizorní zpřístupnění i v delším časovém úseku následující kritické zpracování edice na patřičné, současným požadavkům odpovídající úrovni.

Od původně zamýšleného záměru zpřístupnit přípravný materiál v takovém stavu, v jakém se nachází, jako součást této práce, bylo upuštěno, neboť text o objemu několika set stran, který by vycházel pouze z opisů sebraných v 19. století a nerefletoval srovnání s původními středověkými a raně novověkými prameny, by nebyl zdaleka tak přínosný jako mnohem pomalejší, zdouhavé, ale důkladné zpracování jednotlivých zápisů. Vznikl by tak nekvalitní produkt, který by byl v mnoha ohledech zavádějící.² Plnotextové zpřístupnění bude proto možné teprve v rámci kritické edice. Různým možnostem pro zpřístupnění tohoto materiálu, jejich výhodám, nevýhodám a možnostem jejich uplatnění v praxi věnuji samostatnou pozornost.

1.1 Josef Emler³

Josef Emler se narodil roku 1836 do rodiny řezníka ve východočeské Libáni, po absolvování Jičínského gymnázia odešel do Vídně, kde bydlil u svého strýce, stavitele Jana Adamce. Strýc předpokládal jeho studium na technice, Emler se však rozhodl pro studium oborů historických a zapsal se ke studiu na Ústavu pro rakouský dějepyt (Institut für Österreichische Geschichtsforschung). Po návratu do Prahy působil krátce na české vyšší reálce, učil vedle českého a německého jazyka zeměpis a dějepis.⁴

² Srovnej níže v kapitolách 2.8 a 3.3 výklad různých důvodů, které vedly k rozhodnutí od původního záměru ustoupit.

³ Zde jen stručný Emlerův biogram, uvádějící do souvislostí, podrobné životopisné údaje v literatuře, především oba jubilejní sborníky: Václav VOJTÍŠEK (red.), *Památník Josefa Emlera*, Praha 1936. Dále: Ivan HLAVÁČEK (red.), *Josef Emler /1836–1899/ Příspěvky k jeho učitelské, vědecké a organizační činnosti*, Praha 1989. Dále jen Ivan HLAVÁČEK (red.), *Josef Emler*. Archivní pozůstalost o rozsahu 0,94 bm je dnes oproti roztržitému stavu, který je uváděn v tomto sborníku uložena pohromadě v Archivu Akademie věd ČR a byla v roce 1994 nově uspořádána, část o rozsahu 0,2 bm je uložena v Literárním archivu Památníku národního písemnictví a 0,08 bm v Archivu hlavního města Prahy.

⁴ Na některých opisech deskových zápisů jsou na zadní straně dochovány kromě jiného domácí úkoly některých Emlerových žáků z této doby. Seznam jeho žáků je dochován v jeho pozůstalosti. Této otázce, stejně jako jiným takto dochovaným textům, které nesouvisejí s edicí, zde ale nevěnuji pozornost.

Brzy ale přešel do Archivu země České, kde působil jako pomocník Antonína Gindelyho, zároveň v této době často jezdil po archivech domácích i zahraničních (zejména do Drážďan). Místo v zemském archivu mu ale nevyhovovalo ze dvou důvodů – jednak to bylo vyčerpání pracemi pro Gindelyho, především však nejisté postavení, které by mu bránilo ve sňatku s Kateřinou Dlabáčovou. Ještě na konci roku 1864 se proto na doporučení Karla Jaromíra Erbena stal adjunktem pomocných úřadů při magistrátě Pražském a v únoru následujícího roku se tak mohl oženit.

Ve stejné době získal Emler doktorát filozofie a čile se zapojoval do činnosti všech důležitějších českých institucí, ať to bylo České muzeum, Královská česká společnost nauk, Svatobor, Historický spolek a některé další. Od roku 1871 začal přednášet (bylo to právem řádných členů Královské české společnosti nauk) na filozofické fakultě. Po zrušení tohoto práva se hlásí k habilitaci pro obor pomocných věd historických. Roku 1879 získává mimořádnou a roku 1887 řádnou profesuru. Mezitím nastoupil po Karlu Jaromíru Erbenovi roku 1871 na místo pražského městského archiváře.

Soustavné a vyčerpávající úsilí pracovní a organizační v městském archivu, na univerzitě, v muzeu i dalších zmíněných institucích, stejně jako v obdivuhodném rozsahu prováděná činnost badatelská, editorská a redaktorská⁵ vedly ke zhoršení Emlerova zdravotního stavu v polovině devadesátých let, přičemž v posledních třech letech života musel na doporučení lékařů a především s ohledem na své zdraví veškeré své činnosti zanechat. Josef Emler zemřel 10. února 1899 v Praze.

1.2 Desky zemské v Čechách⁶

Zemské desky – latinsky „*tabulae terrae*“ – jsou úřední knihy, plnící funkci právní instituce určené k zachovávání písemností zemského soudu. Pro základní informaci o celkovém vývoji desk zemských v Čechách může posloužit stručný přehledový text Pavly

⁵ Pro její podrobný rozbor viz především studii Ivana HLAVÁČKA *Josef Emler a jeho postavení v české historické vědě 2. pol. 19. století*, ve zmíněném sborníku (1989), jejíž přetisk spolu s dalšími texty autorovými o Josefu Emlerovi najdeme ve sborníku: Ivan HLAVÁČEK, *O mých předchůdcích i současníkch*, Praha 2011, s. 116–181. Jednotlivým aspektům Emlerovy činnosti se pak věnují ostatní články uvedeného sborníku z roku 1989. Zde je z pochopitelných důvodů věnována pozornost pouze pracem na edici Pozůstatků desk zemských.

⁶ V souvislosti se stručným úvodem o deskách zemských nutno zmínit, že to byl právě Josef Emler, který se podílel na přípravě hesla Desky do Ottova slovníku naučného.

Burdové, dlouholeté správkyňě fondu Desk zemských v tehdejším Státním ústředním archivu,⁷ nebo příslušná pasáž Zdeňka Fialy ve skriptech k diplomacie.⁸

Počátky desk zemských v Čechách bychom našli za vlády Přemysla Otakara II., konkrétněji v letech 1260–1278. Nejstarší dochovaný zápis v deskách pochází z roku 1287, to však byly již plně zavedeny. Předpokládá se, že již od svého počátku byly vedeny v několika řadách. Byly to předně desky půhonné (libri nebo quaterni citationum), do nichž byly zapisovány průběhy soudů v trestních záležitostech od jejich počátku, čili půhonu, až po ukončení pře.

Souběžně byly vedeny desky trhové (libri nebo quaterni contractuum), do nichž byly vkládány zápisy o převodech, prodejích a koupích nemovitých statků – trzích, odtud jejich název. Podle Viktorina Kornela ze Všehrd však byly založeny zvláštní desky trhové, do kterých se zaznamenávaly změny ve vlastnictví půdy až v roce 1320. Za Karla IV. vznikly ještě desky zápisné větší a menší (libri nebo quaterni obligationum maiorum nebo minorum), kam se psaly zápisy dluhů a zástav (podle jejich výše, nikoli podle formátu jsou obě řady rozlišeny, hranicí bylo 100 kop grošů českých). Desky byly v roce 1420 odvezeny Zikmundem na Karlštejn, a byly nepřístupné (odtud snaha husitů o dobytí Karlštejna). Agendu tudíž převzala kancelář Starého Města Pražského, zemský soud v té době nezasedal. Za vlády Vladislava Jagellonského byly po polovině 15. století připojeny ještě desky památné (libri nebo quaterni memoriarum) pro zapisování majestátů, sněmovních usnesení a nálezů obecných. Majestáty se v nich mohly zapisovat podle jazyka originálu – latiny nebo němčiny, ostatní řady desk byly podle usnesení z r. 1495 vedeny výhradně česky, přičemž čeština se začíná objevovat od husitství a stále více převládá na úkor latiny, která byla výhradním jazykem desk předhusitských.

Tímto vývojem se zřejmě nejstarší řada – desky půhonné – omezila jen na žaloby a nálezy. Vedle výše zmíněných řad byly ale vedeny také některé další řady menšího významu, kvaterny obeslání, registra svědomí, knihy úroční, v novověku je takovýchto vedlejších sérií a pomocných knih vedena řada.

České zemské desky byly vedeny v Praze, kde roku 1541 při požáru Hradčan a Malé Strany lehly popelem; zachoval se pouze jediný kvatern (1316–1320), který v době požáru nebyl na svém místě. Tento zlomek věnoval hrabě Černín do sbírek Českého muzea. Ve 14. a 15. století byl deskový zápis plnohodnotným důkazem například pro doložení držby konkrétního statku.

⁷ Pavla BURDOVÁ, *Desky zemské Království českého*. Státní ústřední archiv, Praha 1990.

⁸ Jindřich ŠEBÁNEK – Zdeněk FIALA – Zdeňka HLEDÍKOVÁ a kol., *Česká diplomatika do r. 1848*, druhé, doplněné vydání. Praha 1971. Kapitola VII., s. 134–143.

Do obnovených desk byla zanesena řada starších záznamů, zároveň došlo k pokusu „zálohovat“ desky na Karlštejně v takzvaných Karlštejnských kvaternech. Do vzápětí po požáru obnovených desk byly zaneseny všechny běžné právní záležitosti, bylo pečováno o vklady všech práv, která byla vložena ve shořelých deskách a stále měla právní platnost.

Takové vklady byly prováděny několika postupy – podle původně intabulovaných listin, které měli majitelé k dispozici, dále bylo možné zapsat vklad na základě prohlášení očitých svědků a konečně podle individuálních přihlášek. Instrukce ke způsobu vkládání byla vydána na prosincovém zemském sněmu ještě roku 1541, na jarním sněmu roku následujícího pak byla učiněna opatření k zabezpečení nových desek.

Papírové originály měly být uloženy ve zvláštní ochranné komoře na Pražském hradě a opisy na pergamentu měly být uloženy na Karlštejně. Zápis do nich byl ale zpoplatněn a protože nebyl povinný; tato bezpečnostní procedura se v zásadním měřítku neprosadila a brzy, již roku 1565, se od ní definitivně upustilo.

Obnovení desek přineslo spory mezi králem a stavy o některá stavovská privilegia, s jejichž vložení do desek Ferdinand I. nesouhlasil. Stavům se podařilo privilegia zanést do desek teprve roku 1545 a Ferdinand naopak získal výraznou změnu svého volebního reversu z roku 1526 ve svůj prospěch.

Desky zemské jsou nástrojem zemského soudu, vyvinuly se z pomocných písemných záznamů v důsledku rozrůstání agendy. Ve svých počátcích byly stejně jako zemský soud institucí zeměpanskou, která se teprve dalším vývojem po smrti Přemysla II. a především po roce 1306 stala institucí stavovskou. O vzhledu nejstarších desek nevíme nic bližšího, ze zachovaného zbytku z let 1316–1324 je však jasné, že již v této době byly vedeny v kvaternech – tehdy pergamenových a později papírových. Kvatern je označení pro složku psací látky po čtyřech arších to jest dvoulistech, které se následně svazovaly v knihu. Té se přeneseně říkalo také kvatern, především u desek zemských.

Desky pochopitelně nebyly po požáru s výjimkou tzv. obnovených vkladů používány (mám zde na mysli starší desky, nové byly užívány samozřejmě i nadále jako právní nástroj, ale to už je otázka novověké diplomatiky, případně právních dějin novověku), neboť kromě těchto vkladů nebyl materiál, byť porůznu zachovaný v opisech, souborně k dispozici až do druhé poloviny 19. století, kdy došlo k prvnímu významnějšímu pokusu o rekonstrukci obsahu pohořelých desek.

Tentokrát to ovšem bylo již čistě pro potřeby historického bádání, když se Josef Emler na doporučení Františka Palackého v roce 18639 pokusil o rekonstrukci obsahu desk před

⁹ Přednesení p. Dr. Fr. PALACKÉHO ve valném shromáždění společnosti Musea království Českého dne

osudným červnem 1541; excerpoval z dostupných pramenů¹⁰ jednotlivé zápisy a po jejich uspořádání vydal dva z původně zamýšlených čtyř, někdy se uvádí pouze tři, svazků.

V podstatě můžeme konstatovat, že byly vydány všechny zápisy kvaternů půhonných a zápisy kvaternů trhových do roku 1500, zatímco zápisy z desk památných a zápisných nikoli. Kromě toho je v přípravném materiálu řada zápisů, které zřejmě do těchto čtyř základních řad kvaternů nepatřily a byly vedeny v samostatných kvaternech podle specifického typu agendy, mám zde na mysli například majestáty umožňující sepsání kšaftů, jejichž struktura se stereotypně opakuje. Pro správné zařazení ale bude nutný podrobnější rozbor.

Rejstřík k oběma vydaným svazkům zpracoval třeboňský archivář Theodor Antl.¹¹ Po zpracování zbývajících materiálu bude ovšem nutné rejstřík zásadním způsobem přepracovat, respektive vytvořit rejstřík zcela nový.

Desky zemské jsou jedním z nejdůležitějších historických pramenů v Čechách. Zaznamenávaly po více než 550 let téměř všechny prodeje a koupě svobodných statků a zboží, byly do nich zaznamenávány další způsoby jejich nabývání, dělení, převádění, veškerá břemena na statcích váznoucí, peněžní transakce, svatební smlouvy, kšafy, poručnictví, nadání, dary, vedle toho i trestní stíhání, žaloby, staré české feudální právní zvyklosti i procesní postupy.

Je pochopitelné, že desky zemské mají význam především pro poznání hospodářských, sociálních, právních i kulturních poměrů feudálů, jsou však důležité i pro dějiny poddaných hlavně pro vývoj poddanských dávek pozemkové vrchnosti, protože všechny tyto věci byly vkládány do desk při zapisování převodů zboží. Pro počátek novověku, před zpracováním berní ruly a tím spíše pro středověk jsou desky zemské zásadním pramenem pro topografii, hlavně pro územní vývoj jednotlivých panství, ale také například pro toponomastiku, ze zápisů ale můžeme vytěžit také řadu dalších údajů. Nedocenitelné a dosud téměř nevyužité jsou desky pro dějiny cen pozemků a půdy v širším slova smyslu, stejně tak i pro vývoj pozemkové renty.

Mimořádný význam mají i pro právní dějiny včetně studia vývoje práva procesního. Pro diplomatiku je to pochopitelně materiál sám o sobě, důležitý nejen svým obsahem, ale

6. června 1863. *O historické důležitosti starých desk zemských r. 1541 pohořelých, a o potřebě i působu, obnoviti je, pokud možná, zase*. Časopis Musea Království českého r. 37, sv. 1, Praha 1863, s. 184–193. Dále jen: František PALACKÝ, „Přednesení“. Srovnej níže pasáž o Františku Palackém.

¹⁰ K tomu níže samostatná kapitola 2.4.

¹¹ Theodor ANTL, *Pozůstatky desk zemských Království českého r. 1541 pohořelých. Rejstřík k I. a II. dílu*. Praha 1899. Dále jen: Theodor ANTL, *Rejstřík*.

i formou, byť pro studium materiálu desek zemských před rokem 1541 jsme v tomto směru limitováni omezeným dochováním materiálu, takřka výhradně jen v opisech.

Využití desek by bylo nepochybně možné z mnoha různých směrů, i když bychom upustili od patetického přeceňování, jaké prosazoval a zčásti na Emlera přenesl „pan“ Palacký. Josef Emler ale během své práce z tohoto nadšení do jisté míry vystřízlivěl a začal na desky nahlížet více realisticky než Palacký, který si nejen jejich velký význam uvědomoval, ale můžeme říci že jej rovněž soustavně přeceňoval. Především je třeba dokončit Emlerem započaté dílo, umožňující základní evidenci zápisů starých desek, ať už bude mít zpracování podobu kritické edice, nebo pouze registáře s rejstříkem. Využití k dalšímu bádání takto zpřístupněný materiál nepochybně nemine.

1.3 Desky zemské na Moravě a ve Slezsku a jejich edice

Edice desk zemských na Moravě¹² a ve Slezsku¹³, se od edice české liší. Především tím, že se jedná o ucelený soubor pramenů, který měli editoři před sebou k dispozici. Proto zde bylo vydání realizovatelné mnohem snáze, v Čechách přichází komplikovaná a časově extrémně náročná heuristická fáze, kdy je zapotřebí materiál posbírat, přičemž je vyloučena možnost dosáhnout v tomto ohledu úplnosti. Rovněž fáze kritiky pramene byla v případě moravských a slezských desek podstatně jednodušší, nežli je tomu u materiálu českého.

¹² Pro brněnské desky jde o: Petr CHLUMECKÝ – Josef CHYTIL – Karel DEMUTH – Adolf WOLFSKRON, *Moravské zemské desky, I. svazek řady brněnské 1348–1466*, Brno 1856. Dále Tomáš KALINA, *Moravské zemské desky, II. svazek řady brněnské 1480–1566*, Brno 1950. Miloslav ROHLÍK, *Moravské zemské desky, III. svazek řady brněnské 1567–1641*, Brno 1957. Pro desky olomoucké: Petr CHLUMECKÝ – Josef CHYTIL – Karel DEMUTH – Adolf WOLFSKRON, *Moravské zemské desky, I. sv. řady olomoucké 1348–1466*, Brno 1856. Dále František MATĚJEK, *Moravské zemské desky, II. svazek řady olomoucké 1480–1566*, Brno 1948 a TÝŽ, *Moravské zemské desky, III. svazek řady olomoucké 1567–1642*, Brno 1953. Patří sem také Vincenc BRANDL, *Libri citationum et sententiarum seu – Knihy půhonné a nálezové, svazky I–VI*, Brno 1872–1895. Na něj navázal Bertold BRETHOLZ, *Libri citationum et sententiarum seu – Knihy půhonné a nálezové, sv. VII*, Brno 1911.

¹³ Pro Slezsko: Jan KAPRAS, *Pozůstatky knih zemského práva knížectví Opavského. Díl I.* Praha 1906, TÝŽ, *Pozůstatky knih zemského práva knížectví Opavského. Díl II.* Praha 1908. Miloslav ROHLÍK, *Opavské zemské desky. Knihy zadní 1537–1613*, Opava 1961 a Josef ZUKAL, *Nejstarší registr zemského práva Krnovského (kniha půhonná z let 1498–1508)*, in *Věstník Matice Opavské XVIII*, 1910, s. 17–24.

2. Dějiny edice

2.1 František Palacký a prvotní idea edice *Pozůstatků desek zemských*

Jak již bylo naznačeno, byl to již František Palacký, který si uvědomoval význam desek zemských, především té jejich starší vrstvy, která při požáru Pražského hradu a Malé Strany 2. června 1541 shořela. Palacký ale nevyzdvihoval jen historickou cenu desek, šlo mu také o to, aby ukázal jejich význam pro jeho vlastní politický program, když se dovolával desek jako „zrcadla toho starého života našeho státního a společenského“¹⁴ a kladl jejich počátky kamsi do šerého dávnověku.

K tomu došlo v rámci jeho „Přednesení ve valném shromáždění společnosti Musea království Českého“ 6. června 1863.¹⁵ Jak již ukazuje sám název článku v Časopisu Musea Království Českého, který je záznamem tohoto Palackého vystoupení, mluvil zde „o historické důležitosti starých desk zemských... a o potřebě, obnoviti je, pokud možná, zase“.¹⁶

Nemám v úmyslu se zde Palackého požadavky důkladněji zabývat, je ovšem nezbytné připomenout, že Palacký byl nejen iniciátorem a propagátorem myšlenky na zpracování a vydání této edice, nýbrž byl také první „spiritus agens“ – sám v souvislosti se svou editorskou a vydavatelskou prací a pořizováním opisů pro takzvaný muzejní diplomatář pilně sbíral zápisy, pocházející ze „starých desek“ a sám jich také nemalé množství vydal ve druhém až pátém dílu Archivu českého¹⁷. Nicméně vedle tohoto vydání jednotlivých částí žádal Palacký také další sbírání materiálu a jeho souborné vydání v samostatné edici, čehož se nakonec na jeho přání ujal Josef Emler.

Na základě svých zkušeností si ale František Palacký velmi dobře uvědomoval, že příprava takové edice „převyšuje sílu kteréhokoli jednotlivce“¹⁸ a žádal proto ve zmíněném přednesení „aby z dělníkův schopný sestoupil se dohromady sbor... i aby co nejdříve přikročilo se ku práci, ovšem ne skvělé, ale tím blahodárnější“.¹⁹

¹⁴ František PALACKÝ, *Přednesení*, s. 191. Zde se jedná spíše o otázku politické koncepce Palackého, kterou přenechám historikům, zabývajícím se českou politikou druhé poloviny 19. století.

¹⁵ František PALACKÝ, *Přednesení*.

¹⁶ František PALACKÝ, *Přednesení*, s. 184.

¹⁷ *Archiv český čili staré písemné památky české i morawské z archivův domácích i cizích (dále jen AČ)*, II, ed. František PALACKÝ, Praha 1842, s. 47–75 et 330–392. AČ, III, ed. IDEM, Praha 1844, s. 307–367. AČ, IV, ed. IDEM, Praha 1846, s. 526–560. AČ, V, ed. IDEM, Praha 1862, s. 518–577.

¹⁸ František PALACKÝ, *Přednesení*, s. 192.

¹⁹ František PALACKÝ, *Přednesení*, s. 193.

2.2 Edice zápisů desek zemských, předcházející vydání Pozůstatků desek zemských...

Zápisy vydané Františkem Palackým v Archivu českém se staly rovněž jedním z podkladů budoucí edice Emlerovy. Nutno ovšem mít na paměti, že Palacký byl ještě mnohem více než Josef Emler veden snahou o zpřístupnění co největšího množství materiálu v co možná nejkratší době, takže zápisy vydané v Archivu českém, jsou rovněž vydány bez kritického aparátu.

První série zápisů byly zápisy odpovídající původnímu záměru tohoto edičního podniku vydávat pouze jazykově české písemné památky. Ještě v témže dílu byla ale zařazena rozsáhlejší řada zápisů, které už toto jazykové hledisko porušovaly, neboť zde byly vydány i texty latinské, jejichž mladší české překlady byly vydány v sérii první. Dohromady tak vyšel ve druhém dílu 201 zápis, ve třetím 129 zápisů, ve čtvrtém 102 zápisy a v pátém 63 zápisy.

Celkem tedy vydal František Palacký 495 zápisů, bohužel ne ve zcela souvislé řadě, navíc se jedná pouze o výběr některých zápisů, především podle jazykového hlediska, našli bychom ale i latinské výjimky, jak je naznačeno výše. Obě skutečnosti znesnadňují práci s takovýmto souborem. Požadavek nové, jednotně řazené a přehledné edice se pak jeví jako zcela logické vyústění těchto snah Františka Palackého.

Samostatně pak vydal „šťastný nálezce“ František Dvorský²⁰ Zlomek nejstarších desek půhonných, který našel v Černínském archivu v Jindřichově Hradci.²¹ Zápisy poté převzal Josef Emler do edice Pozůstatků, pravděpodobně jako již hotový celek, neboť materiál obsažený v této původní edici a odpovídající jindřichohradeckému zlomku, v přípravném materiálu zcela chybí, přestože zápisy zařazené před ním i po něm jsou dochovány takřka v úplnosti, bez nápadných mezer. Podrobné srovnání obou edic by snad přineslo nějaké okrajové poznatky, nepovažoval jsem ale takovéto srovnání za zásadní a vzhledem k časové náročnosti takového srovnávání jsem k němu zatím nepřistoupil, neboť se domnívám, že výsledek, navíc značně nejistý, by nebyl dostatečně přínosný.

²⁰ K němu srovnej biografii: Karol BÍLEK, *Archivář František Dvorský a Sobotka*, Sobotka 2010. 83 s. Zde také Dvorského bibliografie.

²¹ František DVORSKÝ – Josef EMLER, *Reliquiae tabularum terrae citationum vetustissimae. Nejstarší zbytky desek zemských půhonných*. Praha, 1868. Rozpravy Královské české společnosti nauk VI/1, 11+94+1 s. Dále jen: František DVORSKÝ, Josef EMLER: *Nejsatší zbytky*.

2.3 Počátky prací na edici *Pozůstatků desk zemských*

Prací na nové čtyřsvazkové edici se ujal Josef Emler, jemuž Palacký poskytl svou sbírku s opisy deskových zápisů. V přípravném materiálu pro edici je dodnes patrné, že písářské ruce Palackého a Emlera tvoří každá zhruba kolem jedné třetiny opisů, poslední třetina je pak soubor opisů nejrozličnějších písářských rukou, zatím neidentifikovaných. Snaha o identifikaci jednotlivých dalších písářských rukou kromě Františka Palackého a Josefa Emlera nebyla příliš úspěšná a představa, že se podaří na základě odhadu možného okruhu spolupracovníků určit více jedinců, kteří se na přípravě materiálu k edici podíleli, a vyhodnotit na základě toho jejich podíl na získávání jednotlivých opisů statisticky, se bohužel ukázala jako nerealizovatelná.

Jak známo, Josef Emler vydal za svého života pouze dva ze čtyř plánovaných dílů, jejichž vydání bylo samo provázeno potížemi jak se zpracováním, tak s financováním. Rozsah těchto dílů je, obzvláště v kontextu Emlerovy další činnosti,²² obdivuhodný. Kromě toho se podílel na vydání nejstaršího zbytku desk zemských půhonných, který našel František Dvorský v Jindřichově Hradci a který vyšel roku 1868.²³ Tento text byl pravděpodobně Emlerem převzat bez dalších úprav jako celek, jak už bylo zmíněno výše.²⁴

Ke dvěma vydaným dílům zpracoval rejstřík, původně pořízený pro vlastní potřebu treboňský archivář Theodor Antl.²⁵

Třetí a čtvrtý díl, které měly obsahovat desky trhové od roku 1500, desky zápisné menší a větší a desky památné, vydány nebyly, byť pro ně byl sebrán materiál. Někdy se píše pouze o třetím dílu, ale vzhledem k rozsahu nezpracovaného materiálu bylo dílo nutně rozvrženo na čtyři díly, neboť nevydaných zápisů je přibližně stejné množství jako zápisů vydaných. Sám Emler zmiňuje ve své korespondenci dokonce pět dílů.

2.4 *Prameny edice Pozůstatků desk zemských*²⁶

Mezi prameny edice *Pozůstatků desk zemských* patřily především ty, které uvádí Josef Emler v úvodu ke své edici, a které můžeme typologicky rozdělit do několika skupin.

Byly to předně oba zbytky původních desk, zachované v původní podobě a z hlediska diplomatického posuzování vnějších znaků nejcennější, neboť jde o jediný doklad vzhledu

²² Viz výše, pozn. č. 5.

²³ František DVORSKÝ – Josef EMLER: *Nejstarší zbytky*.

²⁴ Tato hypotéza je vyložena v pasáži o Dvorského a Emlerově edici „Nejstaršího zbytku desk zemských půhonných“ z roku 1868.

²⁵ Theodor ANTIL, *Rejstřík*.

²⁶ Volně podle: Josef EMLER, *Pozůstatky, I*. Český úvod, s. XIX–XXI.

původních desek. Jde o zlomek kvaternu půhonného z let 1316–1320 a registra půhonná červené barvy z let 1539–1542.

Dále to byly listiny, dochované v originále v držení jejich příjemců, které byly opatřeny intabulační poznámkou. Třetí skupinu tvoří výpisy z původních desek, které by měly texty původních zápisů zachovávat v nezměněném znění. Čtvrtá skupina je velmi široká, tvoří ji rukopisy a tisky, jinak obecně právní knihy a právnícká pojednání a sbírky, užívající deskové zápisy pro ilustraci jednotlivých případů, případně modelových situací. Rukopisů užitých Emlerem je celá řada, sám uvádí rukopis č. 1 při úřadu desek dvorských, rukopis Rajhradský, dva rukopisy vídeňské signatury juris civilis 220, rukopis Třeboňský, rukopis muzejní signatury 23 G 3, rukopis Talmberský, Hořovický, Gersdorfský z Budyšína, Konopišťský, Roudnický, křižovnický, Fürstenberský a dva rukopisy Lobkovické. Řadu dalších rukopisů nejmenuje Emler konkrétně. Jde zejména o rukopisy Pražské univerzitní knihovny a Archivu hlavního města Prahy a některé další.

Mezi rukopisy jsou počítána také další právnícká pojednání, především „Knihy devatery o práviech a súdiech i o deskách země české“ Viktorina Kornela ze Všehrd a „Zřízení zemské království Českého za krále Vladislava r. 1500 vydané.“ Patří sem i „Nálezové práv zemských tohoto slavného království Českého od mužův mnohých a v právích této země známých sebrání a léta 1536 na světlo vydaní“ jakož i v rukopisu brněnském M, IV, 25 obsažená „Zpráva krátce z nálezův a zřízení zemského po abecedě vybraná.

Vedle předchozích kategorií dochovaly se zápisy desek zemských, respektive jejich opisy také v deskách dvorských a také v obnovených deskách zemských, kam byly po požáru znovu kladeny.

Z pramenů, které neměl Josef Emler k dispozici, připomeňme alespoň rukopis Vyšehradské kapituly Kvš 374, uložený ve fondu Vyšehradské kapituly v Národním archivu²⁷ a obsahující řadu zápisů desek zemských. Ostatní doplňky jsou pouze v podobě jednotlivých kusů, jiný zásadní pramen se zatím nalézt nepodařilo.

Pochopitelně byly Emlerem v poznámkovém aparátu registrovány starší edice jednotlivých zápisů, především zápisy otištěné Františkem Palackým v Archivu českém.

2.5 Razítka v přípravném materiálu osvětlující jeho původ

Razítka se v přípravném materiálu objevují celkem čtyři. Jednotlivé listy jsou označeny kruhovým razítkem (č. 1) o průměru 28 milimetrů s kapitálou psaným opisem/nápisem

²⁷ O tomto rukopisu srovnej níže samostatnou pasáž.

ARCHIV MUSEA KRÁL. ČES.“ – tomuto razítku jsem nevěnoval zvláštní pozornost, neboť je zřejmé, že jím byl, nejspíše muzejním archivářem Václavem Schulzem, označen všechen materiál po přenesení do muzejního archivu (před rokem 1906).

Dále se zde vyskytuje kruhové razítko (č. 2) o průměru 30 milimetrů, zpravidla se zeleným otiskem, příslušející někdejšímu Archivu země České, s heraldickým vyobrazením českého lva a s opisem „ARCHIVIVM REGNI BOHEMIAE“. Toto razítko může posloužit i jako vodítko pro případné dohledání dalších, do souboru původně patřících opisů, za předpokladu že po vyjmutí Jaromírem Vojtěchem Nováčkem zůstaly v Archivu země České a dostaly se tak do sbírky opisů Národního Archivu.²⁸

Další razítko (č. 3) je elipsovitého tvaru o šířce 30 a výšce 25 milimetrů, zpravidla s červeným otiskem a německým nápisem „Von/ Freunden/ vaterländischer/ Geschichte“.

Posledním z razítek (č. 4) je kruhové razítko s opisem/nápisem kapitálou „KOPÍROVÁNO PRO ARCHIV ČESKÝ 1867“.

Tabulka č. 1 – Razítka v přípravném materiálu k edici Pozůstatků

			
Obr. 1 – Razítko č. 1	Obr. 2 – Razítko č. 2	Obr. 3 – Razítko č. 3	Obr. 4 – Razítko č. 4

Celková statistika použití jednotlivých razítek by byla náročná a navíc nepřesná, neboť část zápisů zřejmě chybí a u části není dosud zřejmé, zda do tohoto souboru materiálu skutečně patří. Přibližným srovnáním dojdeme ke zjištění, že razítko č. 1 je až na několik výjimek na všech listech, razítko č. 3 přichází jednotlivě a v celém souboru opisů je řádově několik desítek kusů otisků. Razítko č. 4 se objevuje výjimečně a spolu s písařskou rukou Františka Palackého identifikuje nejstarší vrstvu opisů. Jeho zastoupení je ale marginální.

²⁸ Srovnej k tomu níže pasáž o Nováčkově zápůjčce.

Naopak razítko č. 2, které je zastoupeno několika desítkami otisků, což vede v souvislosti se zásahem Jaromíra Vojtěcha Nováčka k dalším otázkám, kterým se věnuji níže, v pasáži o tomto zásahu, narušujícím integritu materiálu.

2.6 Vydání I. a II. dílu *Pozůstatků...* (financování a korespondence)

Vydání prvních dvou dílů edice bylo od počátku provázeno komplikacemi, což vidíme především z Emlerovy korespondence, jejíž část, týkající se výhradně edice, je dochována v jeho pozůstalosti v archivu Akademie věd.²⁹

Tamtéž bychom našli také zlomek účtů za tisk edice.³⁰ Bohužel nejsou tyto materiály, byť se týkají přímo edice, dostatečně názorné pro ilustrování potíží, jaké vydání prvních dvou dílů provázely. Jednak se jednalo o potíže ekonomického charakteru, zde připomeňme alespoň dopis Antonínu Rybičkovi, citovaný již Ivanem Hlaváčkem. „Regest je více potřebí než desk. Ostatně desky se potisknou déle: není však mnoho peněz a nemohu za rok více vytisknout než asi 45 archů; že jsem teď pospíšil a více vydal, mám dluhů, o honoráři ani řeči. Na Jeho Excelenci panu hraběti nemohu také pořád sedět. On podporuje věc skutečně velkoryse, ale náklad je velký, prodej dost nepatrný, a já blázen dal tisknout 600 exemplářů! Mimo to jsme dosud ani krejcaru neutrhli...“³¹

Dále stojí za připomenutí pasáž z jiného dopisu Antonínu Rybičkovi z 18. listopadu 1871. „S prvním dílem desk jsem hotov; tento rok bych rád ještě vydal dílu druhého sešit první, pět archův již jest vytištěno. Všechny díly bude asi 5, indexu zdělávání jest konská práce. Aby se výloh tiskových ušetřilo, bude jeden index nominální ke všem dílům.“

Rovněž v dopisu Antonínu Rybičkovi z 11. května 1874 zmiňuje „Desky budou nyní vycházeti rychleji, budoucí měsíc sešit a letos dále bůh ještě dva.“ Ještě v prosinci 1878 píše témuž: „Desky již tisknu zase dále.“ což dokládá prodloužení vydávání celého dílu na šest let, přestože vrocení má podle vydání prvního jeho sešitu.³²

Kromě ekonomických potíží to byly nepochybně některé potíže technického rázu a také zjištění, že desky i přes svůj prvořadý význam pro historické poznání, byly Palackým přece jen přeceňovány.

²⁹ Archiv Akademie věd České republiky, Praha, fond Emler Josef, inv. č. 61.

³⁰ Ibidem, i. č. 24.

³¹ Ivan HLAVÁČEK (red.), *Josef Emler*, s. 86, pozn. 104–105. Pasáž z Emlerova dopisu z 8. března 1871, týkající se edice *Pozůstatků*.

³² Všechny tři citace podle: *Z dopisů Josefa Emlera Antonínu Rybičkovi*, příloha k Milena BĚLIČOVÁ, *Josef Emler a Národní muzeum v Praze*. In Ivan HLAVÁČEK (red.), *Josef Emler*, s. 215–242.

2.7 Rejstřík k I. a II. dílu *Pozůstatků desk zemských*...

Jediným pramenem pro rejstřík k dvěma vydaným dílům edice *Pozůstatků* je jeho vlastní předmluva z pera sestavovatele, třeboňského schwarzenberského archiváře Theodora Antla,³³ který zde naznačuje okolnosti vzniku rejstříku i jeho předání veřejnosti. Je nepochybné, že původně plánované dílo mělo mít rejstřík připojený k poslednímu dílu, případně v samostatném svazku. V roce 1899, po smrti Josefa Emlera, ale bylo již jasné, že je dokončení edice s příslušným rejstříkem v nedohlednu. Dva díly, které byly do té doby k dispozici, byly v praxi jen těžko použitelné, neboť v nich nebylo v důsledku absence rejstříku možno vyhledávat konkrétní osoby a lokality. To si uvědomoval i Theodor Antl, který poznamenal „Poznav z vlastní zkušenosti, že upotřebení prvních dvou dílů ‚Pozůstatků desk zemských‘ jest bez rejstříku velice nesnadné, odhodlal jsem se k sestavení téhož a podávám jej tuto veřejnosti. Původně měl sloužiti pouze soukromé potřebě a teprve později jsem se rozhodl, že práci tak namáhavou nenechám tlíti v zásuvce. Tato okolnost vysvětlí též některé jeho nedostatky, kterých bych se byl jinak vystříhal. Jména některých osad se mi nepodařilo vysvětliti; částečně snad vůbec dnes neexistují a částečně vadily v tom též značné zkomoleniny textové. Doufám však, že i v této formě bude rejstřík tento vítanou pomůckou pro všechny pracovníky na poli domácích dějin.“³⁴

Právě zde se vysvětluje, proč má rejstřík některé nedostatky, zároveň je zajímavý poukaz na zaniklé lokality a také na textové zkomoleniny, které neumožňují některé lokality přesněji určit. Jednak nebyla ve své době k dispozici práce soustavně mapující zaniklé osídlení,³⁵ jednak si možná už Antl při sestavování rejstříku povšiml některých nedostatků edice, o nichž je zde pojednáno na jiném místě.

Zbylá část Antlova úvodu ukazuje, kdo stál za vydáním rejstříku. „Vzdávám srdečné díky slavné České akademii za munificenční podporu a slavnému Historickému spolku v Praze za ochotu, se kterou vydání rejstříku převzal a tím odevzdání téhož veřejnosti jediné umožnil.“³⁶ Rejstřík byl vydán nákladem Nadání Františka Palackého.

³³ Theodor Antl, (1860–1903) archivář působící ve Schwarzenberských archivech především v Třeboni, dočasně též v Českém Krumlově a Vídni a v městském archivu v Třeboni.

³⁴ Theodor ANTl, *Rejstřík*, Předmluva k rejstříku, nestránkováno.

³⁵ Například: František ROUBÍK (ed.), *Soupis a mapa zaniklých osad v Čechách*. 1. vyd. Praha: ČSAV, 1959. 161, [3] s. Studie a prameny; Sv. 17. Práce ČSAV. Sekce historická.

³⁶ Pokoušel jsem se k rejstříku dohledat více, ale zlomek Antlovy pozůstalosti o rozsahu 0,02 bm ve Státním okresním archivu v Jindřichově Hradci bohužel žádné další informace nepřináší.

Tolik k původnímu rejstříku, který je doposavad jedinou pomůckou usnadňující práci s vydanou částí edice.³⁷

2.8 Ediční technika, chyby a nedostatky edice

Základním nedostatkem dvou vydaných dílů edice je absence základní směrnice pro edici, nebo alespoň úplné ediční poznámky, která by přesně definovala, jak bylo při práci s jednotlivými texty postupováno. Josef Emler uvádí v úvodu k edici některé ediční úpravy, které prováděl, a nutno říci, že většina textů těmto pravidlům odpovídá. Bohužel však existují i některé případy opačné.

Nutno podržet na paměti, že jednak nebylo počítáno s tím, že by na edici alespoň zpočátku pracoval vedle Emlera (nepočítáme-li jemu podléhajícím opisovačům a excerptátorům, bez nichž by práce takového rozsahu nebyla vůbec možná) někdo další, proto přesná směrnice, jako je tomu u jiných vícesvazkových moderních edic, kde na každém svazku pracuje jiný editor, nebyla nutně zapotřebí. Dále hrála roli skutečnost, že šlo v první řadě o zpřístupnění velkého množství materialu, a tak i přes kritický přístup Emlera, vyškoleného na vídeňském Institutu, vybrala si snaha a dobovými poměry daná potřeba co nejrychlejšího a nejširšího zpřístupnění svou daň v podobě řady chyb. Rozsah zpracovaného materiálu ale budí obdiv, navíc, kdyby editoři devatenáctého století pracovali hyperkriticky, jak to požaduje současná věda, neměli bychom dnes k dispozici základní edice, o něž se naše historiografie opírá a na nichž stojí. Není tedy účelem této pasáže pohanět práci předchůdců, nýbrž konstatovat, že šlo o práci obdivuhodnou a její na základě uvedených důvodů omluvitelné chyby je třeba nikoli kritizovat, ale upozornit na ně, neboť i Emler sám si byl jistě vědom řady nedostatků a počítal s jejich napravením budoucími generacemi badatelů.

Emler poznamenává: „Vydání jednotlivých kusů latinských je věrně diplomatické, při kusích českých podrženo znění slova, ale užito novějšího pravopisu.“³⁸ Pokud jde o pravopisnou normu, u nově zpracovávaných textů by měla být přesně podržena podoba pramene (byť sekundárního), neboť jakýmikoli úpravami se zpracování zbytečně komplikuje, navíc je zde stále potřeba brát v úvahu, že pravopis našeho pramene nemusí být shodný s pravopisem použitým v původním zápise. Mělo by tedy být užito zápisu bez úprav,

³⁷ Problematika osobních a místních jmen a tvorba rejstříků k nově zpracovávanému materiálu je zde pojednána na několika místech samostatně.

³⁸ Zde bohužel bolestně postrádáme výklad smyslu sdělení. Co je myšleno novějším pravopisem se dá na základě vydaných dílů odhadnout, ale jistě byl rozdíl mezi pravopisem prvních českých zápisů a zápisů kolem roku 1540. Navíc může změna pravopisu být výrazně zavádějící u osobních a místních jmen, o která jde především.

a s důrazem kladeným především na věcný obsah jednotlivých zápisů. Případné obsahové rozdíly v jednotlivých exemplářích při jeho vícečetném dochování by pak měly být zachyceny beze zbytku, srovnávání pravopisu jednotlivých opisů není technicky možné a nebylo by ani účelné.

Emler uvádí, že do textu nic nedoplňoval s výjimkou těch míst, „kde patrná chyba vložení jednoho neb více slov neb i písmen dala se napravit; co pak bylo do textu přidáno, to vloženo do takovýchto znamení []“. ³⁹

Řada výpisů se zachovala ve více exemplářích i jazykových mutacích. Je to jediné místo, kde Emler výslovně zmiňuje, které dochování upřednostňoval při výběru do edice. „Mnohé výpisy... zachovaly se v některých rukopisech latinsky, v jiných česky; ... prvnější nám podávají znění původní, druhé pak jen překlad, a že při vydání užito znění původního; ale kde se nám zachoval již jen český překlad, podal jsem tento;...“ ⁴⁰ Pramen, který obsahoval nejúplnější a nejsprávnější dochování příslušného zápisu a jenž byl použit, má být v poznámce pod textem jmenován na prvním místě, to se ale nepodařilo udržet ve všech případech. ⁴¹

Pro úsporu místa bylo přistoupeno ke zkracování a to jednak citací pramenů, které se častěji opakují, a jednak stereotypních pasáží které se rovněž neustále opakují. Jde o následující zkratky, použité pro příslušné formule jazykově latinských i českých textů:

- a. d. = anno domini
- fer. = feria
- mar. = marca, marcam, marcae, marcarum, marcis
- arg. = argenti
- sex. = sexagena, sexagenae, sexagenam, sexagenarum, sexagenis
- gr. = grossus, grossi atd.
- pr. = pragensis, pragensi, pragenssem atd.
- boh. = bohemicus atd.
- mis. = misnensis atd.
- den. = denarius atd.
- hal. = halensis atd.
- p. e. c. b. Prag. = protestatus (protestata) est coram beneficiariis Pragensibus

³⁹ Tu jde především o zjevné chyby, případně doplnění stereotypních pasáží, které ale Emler většinou naopak sám krátil, aby rozsah tištěného textu nenabýval neúnosných rozměrů. Josef EMLER, *Pozůstatky I.*, český úvod, s. XXII.

⁴⁰ Josef EMLER, *Pozůstatky I.*, český úvod, s. XXII.

⁴¹ Srovnej níže příklad se zápisem v prvních deskách Mauriciových P, 12 (k případu Jana Zoule).

–p. s. c. b. Prag. = protestati (protestatae) sunt coram beneficiariis Pragensibus

–k. = kopa, kopy, kop atd.

–gr. = groš, grošů atd.

–pr. = pražský, pražských atd.

–č. = český atd.

–míš. = míšenský atd.

–p. neb p. př. ú. Praž. = přiznal (přiznala, přiznali, přiznaly) se před úředníky Pražskými⁴²

Poslední Emlerem zmíněný ediční nástroj je znamení = jímž uvedl ty zápisy, které postrádají přesné datum, ale které „dle kombinací, arcit’ dle největší možnosti své odůvodněných, ten který kus na jisté místo toho neb onoho kvaternu položil.“⁴³

Přes uvedení určitých zásad, které byly ve většině případů dodržovány, jsou v edici místa, kde došlo k úpravám, ale nebylo již uvedeno, jak byl uvedený text pozměněn oproti znění v prameni, což je u moderní edice nepřipustný nedostatek.

Samozřejmě se zde nachází řada chyb v osobních a místních jménech, vzniklých přehlédnutím ať už opisovače nebo sazeče, přičemž nutno mít na paměti, že nelze vždy všechno uhlídat, tím spíše v díle takového úctyhodného rozsahu, jakým jsou dva díly edice *Pozůstatků*.

Sem řadím rovněž rozdíly v místních a osobních jménech, která jsou v edici oproti opisu nějakým způsobem záměrně pozměněna, přičemž někdy se můžeme domnívat, jak byla oprava myšlena, ale důvod opravy není uveden v poznámce k příslušnému zápisu. Viz níže ztotožnění najasné lokality s Chvatěruby na dolním toku Vltavy, bez bližšího zdůvodnění, stejně tak záměna Hermannus dictus Laczenbok za Henricus, jevíci se logicky, neboť jde o Jindřicha a nikoli Heřmana. Vysvětlující poznámku k této úpravě ale postrádáme. Záměna Sopotnice za Slepotici je pak zcela zřejmou chybou, neboť ostatní lokality (Potštejn, Kostelec [nad Orlicí], Tutleky, Kozdry, Potštajnek, Suchárybná atd.), zmíněné v zápisu leží v okolí hradu Potštejna, zatímco Slepotice je lokalita na Pardubicku a s ostatními nijak nesouvisí. Tuto chybu pak přebírá zcela pochopitelně i Antlův rejstřík. Dále se jedná například

⁴² Josef EMLER, *Pozůstatky I.*, český úvod, s. XXIII. Podobné zkracování zavedl již Palacký při vydávání zápisů v Archivu českém a z prostorových důvodů bylo praktické. Ostatně pokud nemáme moderní kritickou edici, ale edici, kde jde v první řadě o postižení věcného obsahu (a tou nejspíše desky díky svému dochování už navždy zůstanou), nemůžeme tak jako tak sledovat drobné nuance, kterými by se příslušné pasáže lišily.

⁴³ Josef EMLER, *Pozůstatky I.*, český úvod, s. XXIII.

o nejasnou úpravu názvu Bestuchov na Beztuhov⁴⁴, přičemž dnes se lokalita v těsném sousedství Votic nazývá Beztahov.

Neprováděl jsem v tomto ohledu žádné důkladné srovnání jednotlivých opisů vydaných textů s tištěnou edicí, proto zde uvádím jen několik případů, na které jsem při práci narazil. Samostatné podrobné srovnání má smysl teprve tehdy, pokud by se kromě vydání třetího a čtvrtého dílu edice přistoupilo i k reedici dílu prvního a druhého se zavedením všech příslušejících doplňků, tj. nově nalezených zápisů a oprav. Předpokládám ale, že vydání dosud nezpřístupněného materiálu musí mít v tomto ohledu jasnou prioritu.

Pro přehlednost uvádím výše zmíněné rozdíly mezi opisy a vytištěnou edicí, včetně jejich zařazení na příslušná místa (určení zápisu, stránka edice, datace) také v tabulce.

Tabulka č. 2 – Přehled některých chyb v edici

Zápis	Edice	Datum	V opisu	V edici tištěno
Trhové – I. Václava Hyndráka – A, 18	II., s. 484	1497, Aprilis 26	Sopotnice	Slepotice
Trhové – Prokopovy – M, 29	I., s. 471	1382, Februarii 5	Hermannus	Henricus
Trhové – P rokopovy – ?, ?	I., s. 469	1381, Juni 25	Chateyrus	Chwatyerub
Trhové – Prokopovy – ?, ?	I., s. 475	1382, Augusti 27	de Bestuchowa	de Beztuhowa

Těchto několik příkladů uvádím pouze pro ilustraci, aby bylo zřejmé, na jakém základu stavím následující tvrzení. Dalších podobných nevysvětlených úprav i přehlédnutí bude jistě celá řada. Pochopitelně práce s identifikací lokalit je dnes mnohem snazší, než byla v Emlerově době, neboť máme k dispozici celou řadu nástrojů geografických a topografických, včetně podrobných internetových map, které jsou vítanou pomůckou, výrazně usnadňující a zrychlující práci. Zde nutno zmínit, že na turistických mapách (rovněž dostupných na www.mapy.cz) v měřítku 1:50000 je zachycena i řada pomístních jmen, která umožňují lokalizaci jednotlivého příslušenství vesnic, především jde o názvy rybníků a lesů, neboť řada z nich má velmi starý původ a jako pomístní jména se na mapách uchovaly i názvy rybníků v místech, kde již je dnes zaniklé rybníky nahradilo například pole, případně názvy zaniklé při rozorávání mezí po roce 1948. Zde bychom se ale dostali do oblasti historické geografie a toponomastiky⁴⁵.

⁴⁴ Zde se může jednat o výše zmíněnou záměnu pravopisu.

⁴⁵ Nedocenitelnou pomůckou při určování lokalit označených pomístními jmény je také jejich soupis, prováděný

Dle mého názoru bude tedy potřebí na výše uvedená místa dávat u nově zpracovávaných zápisů pozor, a náležitě v poznámkách ošetřit jednotlivé varianty jmen a názvů v původních pramenech, v Emlerových opisech a současných názvů a umístění lokalit.⁴⁶ Stejnou revizí by ale měly projít jména osob i míst v materiálu již vydaném tak, aby je rejstřík zachytil pokud možno i s těmito opravami a srovnáními. To se ale týká teprve fáze následující po alespoň provizorním zpracování materiálu třetího a čtvrtého dílu.

Rozdíl mezi původním a současným pojmenováním může vést k umístění na úplně jiné místo rejstříku a tak komplikovat vyhledání zápisu o určité lokalitě. V dosud nevydaných větších deskách zápisných se kupříkladu nachází v zápisu ze 16. června 1408 (1408, Juni 16) označení místa „in Quici magno et parvo“. Jedná se o lokality Kvíc a Kvíček, dnes na okraji Slaného. Rejstřík by pak měl zohledňovat současnou variantu názvu Kvíc s odkazem na původní znění v textu pod Q, tak, aby bylo možné najít příslušný zápis bez znalosti, že byl název původně psán s Q.⁴⁷

Kromě problematických osobních a místních jmen jsou v edici uvedeny i texty, které byly evidentně přepsány, respektive doplněny podle jiného pramene, než je uvedeno, neboť je otištěna delší verze textu, než je zkrácená varianta v příslušném prameni, na něž je odkazováno. Jako příklad volím tři podobné zápisy z prvního kvaternu Mauriciova, otištěné ve druhém dílu edice na straně 18 s odkazem na folio 314 Talmberského rukopisu, přičemž opisy skutečně pocházejí z tohoto rukopisu, otištěno je však výrazně delší znění textů, aniž by bylo uvedeno, odkud je převzato.

První na K, 16 s neurčitou datací do července nebo srpna 1405 zní v Talmberském rukopisu „Rydkerz etc. de Radez vendidit pro Altare Assumptionis M. in Eccia Pr.“ V edici je „Rydkerz de Skalky vendidit Wenceslao de Radez et altari Assumptionis Mariae et s. Jacobi in Ecclesia Pragensi hereditatem suam in villa Dubiczi, 12 sexag. cum curiis rusticalibus, excepta vna curia arature, et in Zalezlech 3 sexag. census annui cum curiis rusticalibus.“

Druhý příklad má v Talmberském rukopisu označení „Eodem M XXIII.“ a zní „Zdenko de Chayna dedit Altaristis in Ecclesia Pragen.“ Tištěno je ale „Zdenko de Chayna dedit ad altare Annuntiationis s. Mariae in ecclesia Pragensi in Kotopecziech 6 curias rusticales soluentes 7 sexag. gr. minus 12 gr. census annui. Ibidem in curia arature 77 gr. census annui nudi, et in Vnhosst curiam rusticalem soluentem 2 sexag. gr.“ navíc pod rozdílným označením K, 21.

v letech 1963–1980 Ústavem pro jazyk český ČSAV obsahující přes 430 000 excerpt.

⁴⁶ K tomu srovnej také níže pasáž o GPS souřadnicích v případě elektronického publikování textu.

⁴⁷ Podobně viz i na jiném místě této práce.

Třetí příklad má v Talmberském rukopise znění „Jarossius de Ssternberg vendidit vicariis Ecclesie Pragen.“ Tištěno je pod shodným označením L, 4 „Jarossius de Ssternberg vendidit vicariis ecclesie Pragensis in Trzemossniczich molendinum, curiam rusticalem soluentem 4 sexag. et 4 gr. census annui.“

Odkud byly příslušné delší zápisy vzaty, jeden dokonce s odlišným označením, se mi zatím nepodařilo zjistit, vzhledem k příjemci předpokládané původní listiny, by se mohlo jednat o archiv metropolitní kapituly. Talmberský kodex by pak z listin tohoto archivu vybral pouze registry, Emler mohl doplnit zbytek textu, dohledaný na základě stejného odhadu v původních listinách. V každém případě svůj zdroj neuvedl, proto se jedná pouze o hypotézu.

Na podobný nedostatek jsem narazil i na jiných místech, byť tam je ale citován zápis z Talmberského rukopisu (kratší než otištěný) na prvním místě, text by tedy měl být otištěn podle tohoto dochování, dále jsou ale narozdíl od výše uvedených příkladů citovány další prameny, takže je možné, že byl text podle těchto dalších pramenů doplněn, srovnání jsem tu neprováděl. Tato skutečnost ale vede k tomu, že padá proklamovaná zásada, podle níž pramen, v němž je obsaženo dochování, které bylo zvoleno k otištění, je citován jako první.

Celkem můžeme tuto pasáž shrnout s tím, že by měly být vydané díly Pozůstatků i dosud nevydaný přípravný materiál podrobeny v každém případě konfrontaci s uvedenými prameny, neboť ne vždy musí všechno, co je v opisech, odpovídat originálu. Pro konečné kritické zpracování bude tato konfrontace nezbytná, neboť dalším a dalším přebíráním se řada textů zkomolila a vzniklo tak nemálo nedostatků.

Tím lze také podpořit názor, že původně zamýšlené provizorní řešení (tj. vydání sebraného materiálu tak jak se nachází v příslušném archivním souboru) nemůže ani dočasně nahradit kritickou edici pozůstatků. Dle mého názoru by takové vydání, bez srovnání s původními prameny, bylo spíše materiálem pro dějiny diplomatiky a její ediční metody v druhé polovině 19. století, mohlo by sloužit jedině jako vodítko, především pro regionální badatele, kterým jde o zachycení příslušné lokality a podobně. Nemůže ale posloužit jako důkladná kritická edice, či spíše rekonstrukce pohořelých desek zemských. Bude proto nepochybně nutné zvolit jiné řešení, jemuž věnuji níže samostatnou pasáž.

2.9 Osudy přípravného materiálu po smrti Josefa Emlera

Po Emlerově smrti nechal přípravný materiál jeho nástupce na místě pražského městského archiváře Jaromír Čelakovský přenést z městského archivu do archivu muzejního. Muselo se tak stát nejspíše před rokem 1906, ještě za působení Čelakovského v archivu.

V prosinci roku 1907 zaznamenal muzejní archivář Václav Schulz: „Ze sbírky této opisů

zápisů z desk zemských... vyřadil si sám všechny opisy razítkem archivu zemského opatřené ředitel archivu toho p. PhDr. V. Nováček; avšak přes několikerá upomínání zápisem svým to dosud nepotvrdil.⁴⁸ Kolik takových zápisů Nováček odnesl a jak pečlivě je vybíral není známo, jisté naopak je, že se v současnosti v materiálu nachází několik desítek opisů s razítkem zemského archivu.⁴⁹ Další pátrání v Národním archivu snad tuto otázku ještě blíže osvětlí.⁵⁰

Zbývající materiál nezůstal v muzejním archivu o mnoho déle, v lednu 1913 byly opisy zapůjčeny zpět do městského archivu. Rekonstruuje si ale nyní jejich cestu retrospektivně. V posledních letech před nedávným návratem do Archivu Národního muzea byly kartony s přípravným materiálem uloženy na Katedře pomocných věd historických a archivního studia Filozofické fakulty Univerzity Karlovy. Uvnitř byly opisy patřící vydané i nevydané části edice, částečně srovnané, ale většinou pomíchané, nebo řazené podle naprosto nejasného klíče. Byly zde ale různé, sekundárně použité košíčky, část zřejmě z archivu university s popisky, ukazujícími na lékařskou fakultu. Prázdný referátník rektorátu s nápisem na zadní straně „text publikace k výročí univerzity 1948“⁵¹ mě navedl na stopu Václava Vojtíška. Po delším bádání⁵² se mi podařilo nalézt v registratuře Národního Muzea Vojtíškovu žádost z 11. prosince 1911 následujícího znění: „Slavný výbore Společnosti Musea království Českého! V hluboké úctě podepsaný jsa připoután od roku 1909 úředním postavením k archivu král. hlav. města Prahy obírá se studiem městských knih pražských a českých vůbec a prokázal již některé výsledky tištěnými pracemi, které vlídně byly přijaty. Vzhledem k tomu však, že vývoj knih městských nelze líčiti bez znalosti desk zemských, věnuje se také jejich zkoumání a pomýšlí na pokračování v díle archiváře města Prahy, prof. Dr. Jos. Emlera na

⁴⁸ Archiv Národního Muzea (dále jen ANM), Praha, fond Pozůstatky desk zemských – přípravný materiál k edici (dále jen Pozůstatky). Složka Materiál dokumentující osudy fondu. Přípis Václava Schulze z prosince 1907. Zatím bez inventárních čísel.

⁴⁹ Srovnej výše pasáž o razítkách v tomto fondu.

⁵⁰ O tom, že by se ve sbírce opisů Národního archivu (Národní archiv v Praze, I. oddělení, Sbírka opisů a kopií archiválií 1848–2000, 15 bm, nezpracováno) nacházely tyto opisy není nic známo, to ovšem nevylučuje, že podrobná prohlídka sbírky nebude úspěšná. Je také možné, že byly již zařazeny zpět, čemuž by odpovídal relativně hojný výskyt razítek Archivu země České, který nekoresponduje se skutečností, že by měly být zápisy tímto razítkem opatřené vybrány a odneseny.

⁵¹ Václav VOJTÍŠEK, *600 let Univerzity Karlovy*, Praha 1948.

⁵² Vodítka mi zde poskytla rigorózní práce Jitky JANEČKOVÉ, *"Mám je ty Plzeňáky přece jen nakonec rád." Fridolín Macháček, plzeňský historik, archivář, muzejník a kulturní pracovník. Obrazy života a přátelství v zrcadle korespondence s Václavem Vojtíškem*, obhájená na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v roce 2011. Její knižní verze je v současné době v tisku.

dokončení vydání „Pozůstatků desk zemských“ před r. 1541, zvláště když v městských knihách pražských zachováno je veliké množství zápisů deskových, odjinud neznámých. Proto se obrací podepsaný k slavnému výboru Společnosti Musea království Českého s uctivou žádostí, aby k uskutečnění jeho záměru byl mu laskavě vydán k použití material Emlerem k edici snesený, chovaný v archivu musejním, jenž by po revisi a náležitém doplnění mohl býti vytištěn. Dosavadní činnost podepsaného zajišťuje, že se ujme díla s opravdovou láskou a porozuměním a že v zájmu svého účelu na edici s pílí by pracoval. Proto také doufá, že žádost jeho bude příznivě slavným výborem vyřízena. V hluboké úctě Dr. Václav Vojtíšek, adjunkt archiváře král. hl. m. Prahy...“⁵³

Odpověď výboru, která si klade podmínky, v zásadě dodnes platné u všech zápůjček z muzejních sbírek, není zajímavá sama o sobě, ale teprve v souvislosti se zjištěním, že Vojtíšek předepsané podmínky vůbec nerespektoval. V konceptu odpovědi ze 16. 1. 1912 stojí: „Podepsaný správní výbor vyhověl ve své poslední schůzi žádosti Vašeho Blahorodí..., aby Vám na dokončení vydání „Pozůstatků desk zemských před r. 1541“ zapůjčen byl... ke studiu a případnému uveřejnění material zvěčněným p. prof. Dr. Jos. Emlerem k tomu snesený..., a to na dobu čtyř týdnů, za obvyklých podmínek, totiž: 1) že materiálu toho, jenž zabírá dvanáct menších fasciklů, používáno bude výhradně jen v místnostech archivu Král. hlav. města Prahy; 2) že chován bude v místnosti proti ohni a jinému možnému poškození naprosto bezpečné; 3) že v případě poškození...; 4) že tři výtisky díla, v němž výsledky bádání Vašeho z materialu toho budou uveřejněny, ráčíte bezplatně a bezprostředně po vydání jeho odevzdati bibiliothéce Musea Král. Českého“.⁵⁴ Následují body o potvrzení převzetí materiálu. Vojtíšek nejen nevrátil materiál do čtyř týdnů – otázkou přitom zůstává, co by s ním za tak krátkou dobu stačil udělat – ale nevrátil ho vlastně nikdy a tak se dostal zpátky na své místo až po stu letech.⁵⁵ Dále nebyla dodržena podmínka, že materiálu bude chováno pouze v prostorách městského archivu – to jest ve Staroměstské radnici, kde by s velkou pravděpodobností podlehl ohni v květnu 1945, a to i přes další z podmínek, že má být chován v ohnivzdorné místnosti. V tu dobu už ale bylo oněch dvanáct fasciklů jinde, zřejmě v Karolinu a později na fakultě což pro ně bylo velkým štěstím.

⁵³ ANM, fond Registratura Národního Muzea (dále jen RNM), rok 1911, čj. 2476.

⁵⁴ ANM, RNM, rok 1912, čj. 372.

⁵⁵ ANM, Pozůstatky. Složka Materiál dokumentující osudy fondu. Zatím bez inventárních čísel. Protokol o předání, datovaný 23. 10. 2013. Vracené archiválie byly zaevidovány k 30. 1. 2014, čímž byl proces navrácení formálně uzavřen.

3. Možnosti pokračování edice

3.1 Pořádání archivního fondu

Pořádání archivního fondu probíhá vzhledem k časové náročnosti průběžně. Vzhledem ke skutečnosti, že se jedná z archivního hlediska takřka výhradně o přípravný materiál k edici, bylo zvoleno jako pořádací schéma třídění podle původního diplomatického rozdělení – nejprve rukopisy k vydaným dílům podle jednotlivých kvaternů, kterým odpovídají inventární jednotky, neboť přidělením inventárního čísla a košilky každému jednotlivému zápisu by fyzický rozsah narostl do neúnosných rozměrů.

Stejným způsobem bude uspořádána část opisů, které patří k nevydaným kvaternům (kvaterny desk trhových 1501–1541, kvaterny desk zápisných menších a větších a kvaterny desk památných). Částečně vytištěný, ale nepublikovaný exemplář desk zápisných větších⁵⁶ bude přiřazen k těmto kvaternům, neboť jej navzdory pozdějšímu datu vzniku, můžeme z dnešního pohledu považovat z archivního hlediska za rovnocennou část přípravného materiálu. Podobně zápisy datované po červnu 1541 budou přiřazeny chronologicky na konec příslušné řady kvaternů, nezávisle na použití v budoucí edici, kde bude nutno striktně dodržet hranici června 1541.

Dále bude následovat soubor zápisů, jejichž místo mezi jmenovanými se nepodaří určit. Materiál zřejmě obsahuje část zápisů, které do původních desk vůbec patřit nemusely, ale někdo vytvořil opisy pro přípravu edice, aniž by provedl kritiku pramene a zjistil, že se jedná o texty do desk nepatřící, tento materiál nutno řadit samostatně, neboť sem patří z hlediska archivního – vznikl za účelem přípravy edice; z hlediska diplomatického nebo pramenného sem ale nepatří, neboť nebyl součástí starých desek.

Poslední oddíl bude tvořen rukopisem úvodu edice z pera Josefa Emlera a materiály, které se v souboru původně nacházely a které nepatří k přípravnému materiálu pro edici samotnou, nýbrž tvoří původní, historicky vzniklou dokumentaci k tomuto fondu, sem počítám i některé původní košilky, na nichž jsou údaje, které mi pomohly při rekonstrukci osudů tohoto fondu.

Do Archivu Národního muzea bylo nazpět předáno šest kartonů, v průběhu pořádacích prací přibyly další tři kartony, jednak v důsledku vkládání košilek pro oddělení a popis jednotlivých inventárních položek, především ale v důsledku přeplnění původních kartonů, které byly zavřeny takřka násilím. Nejednalo se o žádné vnější přírůstky.

⁵⁶ O něm srovnej níže samostatnou pasáž.

Z těchto devíti kartonů je v současné době zpracováno šest a to následujícím způsobem, první dva kartony tvoří materiál k prvnímu dílu edice (v prvním jsou zápisy desek půhonných s výjimkou přibližně dvou set spisů z dochovaného zlomku, k němuž nejsou opisy; v druhém je začátek edice desek trhových, otištěný v prvním dílu edice), třetí a čtvrtý karton pak tvoří materiál k druhému dílu edice. V části čtvrtého, pátém a šestém kartonu jsou seřazené opisy z desk trhových, patřící do nevydaných dílů, to jest zápisy z období 1501–1541. V šestém kartonu navazují zápisy z desek zápisných menších a větších, všechny dosud zmíněné jsou přepsané do textového editoru. Rozsah přepisu tvoří zatím přes šest set normostran, pochopitelně přibude postupně ještě poznámkový aparát, kterým rozsah nabude a materiál dosud nepřepsaný. V sedmém a osmém kartonu jsou dosud nepřepsané texty desk zápisných a texty které se zatím nepodařilo identifikovat.

Devátý karton pak obsahuje Emlerův rukopis úvodu k edici, různé Emlerovy poznámky, a materiál dokumentující osudy fondu, včetně výběru z původních košilek.

Inventární čísla zatím nebyla přidělena a to i přesto, že je velká část materiálu uspořádána, v důsledku toho nebyla dosud vytvořena ani archivní pomůcka. Důvod je racionální, je totiž možné, že se ještě podaří určit část neurčených zápisů na základě nových poznatků, a tak se zdá praktičtější s přidělením inventárních čísel a tvorbou archivní pomůcky raději ještě vyčkat.

Uspořádání tohoto archivního materiálu je jedním ze stěžejních úkolů budoucího zpracování edice, jakkoli je materiál v mnoha ohledech nedokonalý, musí se nutně stát základním stavebním kamenem jakékoli evidence, která by v budoucnu měla sloužit k dokončení edice *Pozůstatků*.

3.2 Dosavadní pokusy o pokračování edice *Pozůstatků*

3.2.1 Vytištěný, ale nevydaný zlomek desek zápisných větších⁵⁷

První sešit edice desek zápisných větších, vytištěný, ale nikdy nevydaný a existující pouze v několika exemplářích, uvádím záměrně na tomto místě, byť by pasáž o něm mohla stejně dobře patřit do předchozí kapitoly o dějinách edice. Jedná se ale o pokus pokračovat v Emlerově edici a vzhledem ke skutečnosti, že jej považuji do jisté míry za vzor i pro pokračování, na kterém pracuji, řadím jej právě na toto místo.

Co se týká datace tohoto výstupu edičních snah, není uvedena, pokud však nahlédneme do poznámek, které uvádějí předchozí zpracování zápisů, zjistíme, že je zde častěji citován

⁵⁷ ANM, *Pozůstatky*. Desky zápisné větší – tištěný zlomek edice, zatím bez inventárních čísel. *Tabulae obligationum maiorum – Dsky zápisné větší*, s. a., s. l., s. d., 120 s.

XXXVII svazek Archivu českého, vydaný Gustavem Friedrichem v letech 1941–1944. Datace je tedy post 1944, což by ukazovalo že by se mohlo jednat o práci Gustava Friedricha samého, zároveň by tato skutečnost zapadala do hypotézy, že by se mohlo jednat o práci Václava Vojtíška, pravděpodobně ve spolupráci s jeho studenty. Na jedné straně je zde Vojtíšek jako vypůjčitel a několik dalších indicií, které ukazují, že se zabýval materiálem po roce 1948 (výše zmíněná sekundárně použitá košilka od podkladů ke knize k výročí univerzity), tehdy již byla Friedrichova edice k dispozici a mohl ji tak bez problému citovat. Na spolupráci se studenty ukazují košilky na kterých je napsáno „Vlasáková“, což je dívčí jméno pozdější archivářky Státního ústředního archivu Marie Stupkové.⁵⁸ To by ukazovalo opět spíše na Václava Vojtíška, neboť Marie Vlasáková studovala na Filozofické fakultě obor Historie – archivnictví v letech 1949–1953 a zároveň působila v letech 1950–1953 jako pomocná vědecká síla v Archivu univerzity Karlovy. Prvé spadá do období Vojtíškovy pedagogické činnosti, druhé do doby jeho působení v tomto archivu.

Zároveň bychom našli na jednotlivých arších tohoto zlomku označení „Reliquiae tabularum terrae V.“ což by odpovídalo návaznosti na původně zamýšlených pět dílů, tak jak o nich píše již Josef Emler ve své korespondenci.

Zloměk samotný má 120 stran, přichází na nich 179 zápisů, přičemž poslední je ukončen, ale poznámkový aparát, který měl zřejmě následovat na další straně, již schází. Jde o zápis s datací 1446 Novembris 26. Ve zlomku jsou zachyceny následující kvaterny desek zápisných větších:

- nejstarší zbytky kvaternů z období Karla IV.
- kvatern z doby Václava IV. z let 1387–1403
- kvatern bílý zápisný větší z let 1404–1414
- kvatern zelený zápisný větší z let 1414–1420
- kvatern zelený nový zápisný větší z let 1437–1445
- kvatern červený větší zápisný z let 1445–1461 (prvé tři zápisy)

Pro období, jehož zápisy jsou ve zlomku otištěny, přináší přípravný materiál Emlerův dalších 14 zápisů, přičemž není vyloučeno, že se podaří identifikovat ještě několik dalších. Toto zjištění mohlo být dle mého názoru důvodem, proč ani vytištěný začátek pátého dílu edice nenašel cestu k veřejnosti. Pro období ve zlomku nezachycené do osudného roku 1541 eviduji v Emlerově přípravném materiálu zatím 24 dalších zápisů této řady, přičemž je jisté, že jejich počet se rozroste, ne-li přímo znásobí, neboť poslední evidovaný zápis má dataci

⁵⁸ Následující údaje podle: Jaroslava HOFFMANNOVÁ – Jana PRAŽÁKOVÁ, *Biografický slovník archivářů českých zemí*, Praha 2000, s. 603.

1497, zbývá tedy ještě období více než čtyřiceti let, z něhož lze také předpokládat nějaké dochované zápisy, tím spíše, že se jedná o zápisy dluhů z období nedávno minulého, a tak předpokládám jejich vložení do obnovených desek zemských, nezávisle na tom, zda jsou obsaženy v Emlerových excerptech.

Ediční technika je u tohoto zlomku na velmi vysoké úrovni; zlomek zachycuje převážně texty latinské, kde zpravidla nevznikají problémy s pravopisem, u českého textu je zřejmé, že byla provedena jakási „náhrada pravopisu novějším“ podobně jako tomu bylo u Emlerovy edice. Narozdíl od ní zde postrádáme nejen vysvětlení této změny, ale jakoukoli ediční poznámku či alespoň zmínku o způsobu práce.

To nemění nic na tom, že má tento zlomek kvalitní aparát, zachycující vše, co se od moderní edice vyžaduje. Textové i věcné poznámky, informace o dochování toho kterého zápisu a o jeho předchozích edicích. Stejně jako u Emlerovy edice jsou otiskovány texty i s později připojenými juxtami. Rovněž je provedeno řazení podle kombinace datace a foliace do jednotlivých kvaternů, odkud ale byla vzata data, vymezující jednotlivé kvaterny nevíme, neboť informace o původu toho kterého zápisu přicházejí zřídka, stejně jako označení foliace písmenem a římským číslem.

3.2.2 Deskové zápisy z rukopisu KVš 374 Národního archivu v Praze⁵⁹

Vzhledem k publikaci studie Jiřího Juroka o tomto rukopise, která přináší jednak jeho formální a obsahový rozbor, jednak edici, není třeba se nijak obsáhle rozepisovat. Za zmínku stojí v našich souvislostech především skutečnost, že kromě řady zápisů desk zemských, které byly Emlerovi známy a jsou v jeho edici použity přichází v tomto rukopisu třicet zápisů buď zcela neznámých, nebo výrazně rozšiřujících dosud známé znění příslušných zápisů. Vedle toho je otištěn přehled s evidencí zápisů podle Emlerovy edice a edice nově editovaných zápisů.

Pokud jde o ediční techniku, tato odpovídá moderním zásadám, navíc zde vzhledem k edici konkrétního pramene nevznikají komplikace s opisy a jinými dochováními, jako je tomu u edice Emlerovy. Zbývá tedy včlenit nové zápisy do celkového přehledu zápisů, stejně jako nové informace o dochování zápisů již známých.

⁵⁹ První informaci o tomto rukopisu přináší: Ivan HLAVÁČEK, *Z dějin vyšehradské kapitulní knihovny ve středověku*. Studie o rukopisech, XIV, 1975, s. 14. pozn. 15. Samostatný rozbor rukopisu provedl: Jiří JUROK, *Neznámý rukopis doby poděbradské. Studie k problematice politického zápasu panstva, rytířstva a panovníka o zemský soud v Čechách během XV. stol.* Právněhistorické studie, 27, Praha 1986, s. 27–56. Edice deskových zápisů přichází v následujícím čísle: Jiří JUROK, *Edice nových pramenů z neznámého právního rukopisu doby poděbradské*. Právněhistorické studie, 28, Praha 1987, s. 75–104.

3.3 Specifické problémy edice Pozůstatků desk zemských...

K základním problémům edice Pozůstatků desk zemských, jimiž se liší od jiných edic podobného materiálu, například moravských desek zemských, patří především dvě skutečnosti. Obě se týkají dochování materiálu. První jeho původnosti – nejedná se vlastně o edici pramene samého, ale o pokus zrekonstruovat obsah poměrně rozsáhlého deperditního pramenného celku na základě pramenů jiných. S tím souvisí druhý problém a tím je šíře pramenné základny, která ve své podstatě nemá žádné přesně vymezené hranice. Hlavní prameny, obsahující větší množství deskových zápisů jsou známy, ale další jednotlivé zápisy mohou být dochovány v materiálu diplomatickém, a to listiného (listiny s intabulačními poznámkami) i knihového charakteru (obnovené desky zemské, desky dvorské ale i městské knihy, z nich především pražské, ale porůznu i jiné). Vedle materiálu diplomatického stojí materiál kodikologické povahy, tu mluvíme především o právních rukopisech (Talmberský rukopis, Vídeňský rukopis, Rajhradský rukopis a řada dalších, jak je zmíněno výše, přičemž rukopis KVš 374 ukazuje, že ne všechny rukopisy byly v Emlerově době známy). Z právnických pojednání uveďme alespoň Viktorina Kornela ze Všehrd a jeho *O právech, súdiech i dskách země české knihy devatery*.⁶⁰

Dalším specifickým problémem je absence úvodní studie edice Pozůstatků desk zemských..., kterou chabě nahrazuje stručný úvod, v němž se slibuje podrobná studie o fungování desek i s konkrétními odkazy na příslušná místa, která má přijít na konec celé edice, právě kvůli možnosti ilustrovat tak konkrétní případy odkazem na příslušné již vydané zápisy. Zdá se ale, že vzhledem k uvážnutí edice po druhém dílu, nebyla tato studie Emlerem vůbec napsána. Konkrétní text se nezachoval.

3.4 Co bude třeba zohlednit při dalších pracích na edici

Při dalším zpracovávání materiálu desk zemských před rokem 1541 bude nutné se věnovat nejen materiálu dosud nevydanému, bude nutné brát ohled i na materiál již vydaný, pokud v něm budou (a to nevyhnutelně nastane) shledány chyby, či nedostatky. Prioritu by mělo mít zpracování dosud nepřístupného materiálu, zároveň ale nelze považovat zápisy vydané v druhé polovině 19. století Palackým a Emlerem za definitivní zpracování tohoto diplomatického materiálu, neboť bude nutno ledacos opravit a především doplnit. Bude tedy

⁶⁰ Edice tohoto pramene je staršího data vydání: Hermenegild JIREČEK (ed.), *M. Viktorina ze Všehrd O právech země české knihy devatery*. V Praze: Všehrd, 1874. xxxii, 572 s. Pramen by si nepochybně zasloužil novou moderní edici odpovídající současnému stavu poznání.

nutno zpracovávat všechny deskový materiál, pokud to dochování umožňuje a to i přesto, že důraz musí spočívat na zápisech dosud nepublikovaných. Zároveň je třeba brát ohled na skutečnost, že jakkoli jsou dochované pozůstatky desk zemských torzovitě, nejde o edici jednotlivých solitérních písemností, ale jednoho jediného pramene, tvořeného systémem zápisů, a tak je potřeba nejen opravit staré zápisy, a zpracovat nové, ale zároveň obě tyto skupiny sjednotit do jedné přehledné řady, implementovat nově nalezené zápisy na příslušná místa, aby byly pokud možno postiženy nejen jednotlivé zápisy, ale také celý systém.

3.5 Zápisy, které bude nutno zpracovat a k tomu vhodná metoda

Konečným požadavkem na zpracování edice je samozřejmě kritické zpracování moderní edice podle současných požadavků. To je ale časově extrémně náročné a proto se v souvislosti s tím objevuje také požadavek na alespoň provizorní zpřístupnění dosud nezpracovaného materiálu.

Zde se nabízejí tři různé varianty řešení, jimž se věnuji níže. Společné je pro všechny tři skutečnost, že bude nejprve nutné vytvořit jednotnou evidenci všech zápisů, ať už porůznu vydaných, nebo pouze připravených v opisech v Emlerových excerptech. Zároveň bude třeba tuto evidenci doplnit o údaje o dochování (ať už jednotlivém nebo vícečetném) a vydání jednotlivých zápisů a také o údaje zjištěné z excerpce dalšího materiálu. Kupříkladu pozůstalosti našich historiků obsahují řadu takových zápisů, i když půjde většinou pouze o opisy a výpisky z Emlerovy edice, je třeba prověřit každou sebemenší indicii, která by mohla vést k identifikaci nového zápisu.⁶¹

U jednotlivých takto evidovaných zápisů bude potřeba srovnat je s prvotním dochováním, případně dochováními. Zde nelze přesně vymezit časový zlom, který by udával rozdíl mezi dochováním původním a sekundárním, je ale možné vymezit hranici mezi původním dochováním a opisy tak, že se oddělí podle funkce texty vzniklé z diplomatických či právních důvodů a texty opsané či vytištěné za účelem zpracování všech výše zmiňovaných edic, jejichž zpracování má důvody již čistě historické, bez praktického právního a úředního významu.

⁶¹ Tak kupříkladu svazek opisů z desek zemských v pozůstalosti Bohuslava Riegera v Archivu Národního muzea a na řadě jiných míst.

3.6 Jak zacházet s jednotlivými zápisy

Kromě běžných edičních nároků obsahují deskové zápisy několik specifických rysů, které bude třeba upravit na míru jim vytvořenými pravidly.

Pokud opis obsahuje přípisy z pozdější doby, tzv. juxty, a je to situace velmi častá, měly by být dle mého názoru zohledněny následujícím způsobem, aby nedocházelo k neúměrnému narůstání textu. Jsou-li datované před 2. červnem 1541, budou následovat pod příslušným zápisem v plném znění, jakožto součást zápisu. Juxty po tomto datu budou naopak pouze zmíněny v poznámce, neboť z logiky věci vyplývá, že nemohlo být jednání proběhlé po 2. červnu 1541 zaznamenáno v původních deskách, o které v edici jde, ale že se tyto juxty a přípisky objevily teprve dodatečně až pod „obnovenými vklady“. Jako příklad může posloužit zápis ve třetích deskách Václava Robinhapa⁶² na foliu E 11, z 19. července 1520, jehož text byl později vložen do obnovených desek III J 6–7 a roku 1582 k němu byla připojena juxta.⁶³

Jiným specifickým problémem jsou dříve neevidované informace o starších zápisech, jejichž vlastní text nemusí být dochován. Poměrně často se totiž objevuje v zápisech desek trhových a zápisných formule, která nás informuje o právě takovém předchozím zápisu. Tato formule obvykle zní „statek, který drží od... jakž mu dsky v kvaternu... na foliu... plněji svědčí...“ tato stručná zmínka nám tak může přinést informace o deperditních zápisech. Takovéto informace o jednotlivých zápisech by měly být na příslušném místě rovněž evidovány, neboť přinášejí minimálně základní, mohli bychom říci registrovou, informaci o právním úkonu, který byl předmětem zápisu.

Za přínos lze takovou informaci označit především v případech, kdy zmíněný zápis sám dochován není, v opačném případě tato zmínka nové informace nepřináší, kvůli jednotnému postupu by ale přesto měla být evidována, i když pouze jako poznámka pod textem příslušného zápisu. Naopak tam, kde je o příslušném zápisu k dispozici pouze tato zmínka, by měla být uvedena na úrovni zápisu, ovšem s náležitým grafickým odlišením a poznámkou, že plný text příslušného zápisu se nedochoval.

Evidována by měla být rovněž různočtení, a to vždy tam, kde jde o rozdíly věcné (kupříkladu ve výši peněžní sumy nebo dataci, osobních a místních jménech), případně o ortograficky odlišnou podobu právě osobních a místních jmen. Rozlišovat pravopis celých

⁶² Václav Rabenhaupt ze Suché, písař desek zemských 1512–1522. Byl mimo jiné v roce 1523 vyslán s poselstvem do Lince, jako místopísař pak působil až do roku 1529, kdy rezignoval. Podle ANM, Genealogická sbírka H, ze Suché Rabenhaupt.

⁶³ ANM, Pozůstatky, Nevydané zápisy, III. kvatern Václava Robinhapa, zatím bez inventárních čísel.

textů nebude zřejmě technicky možné a nebylo by ani účelné, neboť pravopis našeho pramene, který je většinou sekundární, nemusí být shodný s pravopisem shořelého originálu. Pravopis je vzhledem k nedochování původního materiálu ovlivněn normou, kterou používal příslušný písař, píšící zpravidla s výrazným odstupem ten či onen sekundární pramen. V přípravném materiálu se rovněž vyskytují texty s upraveným pravopisem, navíc byly pro vydání prvních dvou dílů edice texty opisů upravovány Josefem Emlerem. Tak kupříkladu zápis týkající se známého případu zloděje Jana Zoule, převzatý primárně z rukopisu Talmberského nacházející se původně v prvním kvaternu Mauriciově P XII s datací 1406, Martii c. 7 zněl: „Pani nalezli, a Brzeniek z Sswihowa na plnem Saudu od pana Waczlawu krale wznesl na pany gmenem kralowskym, ziadal aby yakož nalez gich pansky swiedziizie zbozii niekdy Jana z Aule kterež gsu na pana krale pro zlodieystwo gehu Jana z Aule sprawedliwie przipadly, aby s gich raddu a powolenijm, tež zbožij dati mohl, kterežto pani rozwažiwsse k tomu gednomyslnie swolili gsu a swu wuoli dali, aby taž zbožij mohl dati komuzkoli gehu milosti kralowske libiloby se. Na kteružto wiecz tyž Brzeniek od panuow gich milostij byl gest relatozem ke dskam.“⁶⁴ Josef Emler text upravil následovně: „Páni nalezli a Břeněk z Švihova na plném soudu od pana Václava krále vznesl na pány jmenem královským, žádaje, aby jakož nález jich panský svědčí, že zboží někdy Jana Zoule, kteréž jsú na pana krále pro zlodějstvo jeho Jana Zoule spravedlivě připadly, aby s jich radů a přivolením táž zboží dáti mohl. Kteréžto páni rozváživše k tomu jednomyslně svolili jsú a svú vuoli dali, aby táž zboží dáti mohl komužkoli jeho MKské líbilo by se. Na kteroužto věc týž Břeněk od pánuov JMstí líbilo by se. Na kteroužto věc týž Břeněk od pánuov JMstí byl jest relatozem ke dskám.“⁶⁵ Kromě úpravy pravopisu byla provedena úprava jména Jana z Aule na Jana Zoule, výrazy „milosti královské“ a „jich milostí“ nahrazeny běžnými zkratkami⁶⁶ a byla doplněna poznámka o dalším dochování textu v kodexu Brněnském a jeho edicích u Palackého a Jirečka. Tento zápis je v přípravném materiálu ve dvou opisech, přičemž ani první ani druhý pravopisem neodpovídají originálnímu textu v rukopisu Talmberském, na který se oba odkazují. První má Emlerovy opravy (nejde ale o kolacionování opisu, nýbrž o úpravu pro edici) a zřejmě sloužil pro sazbu, zatímco druhý opis je převeden do současného jazyka, s několika chybami. Text je ale škrtnut křížem obyčejnou tužkou a označen jakožto duplikát.

Pokud jde o pravopis, měl by být zvolen jeden z dochovaných textů (zde výše uvedený v Talmberském rukopisu) a převzat včetně pravopisu, s upozorněním na případné odlišnosti

⁶⁴ Knihovna Národního muzea, rukopis I A 1, Codex Talmbergicus fol. 56v. Rukopis přístupný digitálně na www.manuscriptorium.com

⁶⁵ Josef EMLER, *Pozůstatky II*, s. 23.

⁶⁶ Srovnej pasáž o krácení v edici. Josef EMLER, *Pozůstatky I*, český úvod. s. XXIII.

v jiných dochováních, ortografické odlišnosti v běžném textu zde nejsou zásadní, důležité je ale evidovat rozdíly v ononymech a toponymech, zvláště kvůli rejstříkům edice, výše zmíněný Jan by se mohl v rejstříku nalézat pod A jakožto z Aule nebo pod Z jakožto Zoule.

Dále by evidence zápisů měla obsahovat údaj o jazyku dochování. Většinou se jedná o zápisy latinské nebo české, němčina přichází pouze u některých textů desek zápisných, které bylo možno vkládat (jde tu především o písemnosti panovnické) v jazyce, v kterém byl vyhotoven originál písemnosti. Některé z textů jsou dochovány celé v obou jazykových verzích. Domnívám se, že v takových případech bude vhodné, držet se zásady stanovené již Emlerem, a sice používat text latinský, u něhož můžeme předpokládat že je starší verzi, zatímco český je jeho mladším překladem. Pokud je dochován pouze český překlad pak nezbude než použít tento.

U každého jednotlivého zápisu pak bude nutno rozhodnout, které dochování použít, neboť může vzniknout situace, že starší zápis může být dochován torzovitě, zatímco mladší překlad v plnější šíři. Zároveň se zde může tento anachronismus křížit s hlediskem jazykovým.

Obecně by tedy měla být zvolena pokud možno verze starší, s doplněnými částmi textu mladšího, pochopitelně s náležitým grafickým ošetřením. Pokud budou doplňovány pasáže z mladšího českého dochování do staršího latinského textu, měly by být vloženy do poznámky mimo vlastní text, pokud bude otištěný text i doplňky stejného jazyka, měly by být příslušné pasáže vloženy přímo do textu samého, pouze s grafickým odlišením.

3.7 Možnosti zpřístupnění nezpracovaného materiálu

Kromě výše zmíněných obecných (evidence) a speciálních zásad pro vlastní zpracování této materie, stojí otázka, jak přistoupit ke zpřístupnění materiálu. Požadavky jsou, jak již zde bylo zmíněno dva. Kvalitní kritické zpracování, ovšem časově velmi náročné a alespoň provizorní zpřístupnění již shromážděného materiálu. Pro toto provizorní řešení se tak nabízí v podstatě tři možnosti.

3.7.1 Vydání již sebraného materiálu in extenso

Plnotextovým vydáním sebraného materiálu, které sice bylo původně zamýšleno, ale z výše uvedených důvodů není dobře možné, by se sice materiál zpřístupnil, obsahoval by ale velké množství chyb a nepřesností, které jsou v Emlerových excerptech obsaženy. Bez důkladného srovnání s původními originály materiál in extenso vydat nelze, aniž by vznikl zavádějící „zmetek“ obsahující sice požadované údaje osobní a místní, ale zároveň velké

množství chyb. Zmíněným srovnáním by naopak vznikl produkt na kvalitativně vyšší úrovni, ale to již bychom se dostali vzhledem k časové náročnosti ke konečné kritické edici, která může splňovat všechny požadavky, kromě jediného – zpřístupnění nezpracovaného materiálu v brzkém čase. Toto řešení tedy není vyhovující.⁶⁷

3.7.2 Otevřená, on-line přístupná databáze zápisů

Jiným řešením je potom otevřená databáze zápisů, přístupná on-line. Ta má opět své výhody a rovněž své nevýhody. Její pozitiva můžeme spatřovat především v tom, že by bylo možné v průběhu času doplňovat jednotlivé texty, nově nalezené, části a varianty textů známých i údaje o dochování, vydání a všechny další náležitosti, přičemž by zde byl rejstřík, pružně reagující na jednotlivá průběžná doplňování. Dále by byla nespornou výhodou možnost identifikovat lokality pomocí souřadnic GPS, s možností prokliknutí rovnou do mapy. Řada lokalit již dnes neexistuje a hledání záchytného bodu v jejich blízkosti je v řadě případů rovněž dosti problematické. Ostatně tištěná edice může být doplněna CD-romem, kde bude plný text doplněn právě o možnost takového „prokliknutí“ přímo do mapy.

Nevýhodou databáze naopak je, že se jedná o technicky nejnáročnější řešení, neboť vyžaduje neustálou technickou i obsahovou péči, provoz databáze musí někdo zajišťovat technicky a zároveň, pokud má být využívána přednost v podobě průběžného doplňování zápisů na příslušná místa, musí někdo spravovat také její obsah. Navíc musí být péče o data i funkčnost databáze zajišťována finančně, což je v dlouhodobějším horizontu otázka značně komplikovaná, neboť grantové a podobné prostředky jsou zpravidla časově omezené na krátkou dobu. Po zvážení výhod a nevýhod takového řešení se jeho užití nejeví již tak lákavě, jako se jevílo na první pohled. Zcela stranou potom ponechávám možnost, že by někdo mohl převzít takto sbírané údaje a vydat je bez ohledu na práci druhých a autorská práva, přičemž toto riziko lze jen těžko vyloučit.⁶⁸

3.7.3 Katalog zápisů se stručnými registry doplněný rejstříkem⁶⁹

Třetí možnost zpřístupnění sebraného materiálu je vytvoření katalogu zápisů, jednak těch, které jsou v Emlerových excerptech a nebyly vydány v prvních dvou dílech edice, jednak

⁶⁷ Vydávání in extenso by vyžadovalo přistupovat k prameni jako k aktovému materiálu 19. století. Pak by bylo možné použít ediční pravidla podle Ivan Šťovíček (red.), *Zásady vydávání novověkých historických pramenů z období od počátku 16. století do současnosti*. Praha 2002.

⁶⁸ Zde může za příklad posloužit digitální zpřístupňování listin v rámci projektu mezinárodního spolku Icarus na www.monasterium.net

⁶⁹ Za prvotní podnět k tomuto způsobu řešení děkuji PhDr. Mladě Holé, Ph.D.

zápisů nově nalezených, Emlerovi neznámých. Katalog by měl obsahovat výhradně stručné registry, v podobě záhlaví (datace a umístění v kvaternu) „kdo – komu – co“, přičemž by nebylo uváděno ani příslušenství těchto vesnic, ani jednotliví osedlí ve vesnicích a výše jejich plateb.

Takovým zkrácením by odpadly problémy vzájemných srovnávání textů, byly by sem zahrnuty především texty již shromážděné Emlerem a texty nově nalezené, bez vzájemného srovnávání. Katalog by byl doplněn osobním a místním rejstříkem, čímž by z největší části pokrýval požadavek na provizorní zpřístupnění, alespoň „evidence zápisů“. Zároveň by se díky své registové formě vyhnul oproti plnotextovému vydání převzetí většího množství nedostatků. Nespornou výhodou by byl také přijatelný objem takového zpracování, což by nepochybně usnadnilo i jeho budoucí vydání.

3.8 Návrh řešení

Jako nejpraktičtější se vzhledem k výše uvedenému jeví přistoupit ke zpracování pomocí třetí metody, byť je to způsob poněkud neobvyklý. Jistý jeho předobraz můžeme ale spatřovat v Rejstřících k deskám zemským,⁷⁰ které sestavila Pavla Burdová, jako pomůcku pro vyhledávání v tomto velmi rozsáhlém fondu.

Zároveň bude tento provizorní katalog v budoucnosti antikvován kritickou edicí, jež by zpřístupnila nevydaný materiál v plném znění a zároveň provedla revizi a doplnění materiálu již vydaného tak, aby jeho zpracování odpovídalo současnému stavu poznání.⁷¹

⁷⁰ Pavla BURDOVÁ, *Rejstříky k deskám zemským, I. díl, Obnovené vklady po požáru desek 1541*. 2 svazky, Praha 1977 a 1981. Obsahuje místní a jmenný rejstřík.

⁷¹ K různým druhům edicí středověkého materiálu srovnej Pavel KRAFL (red.), *Almanach medievisty editora*. Praha 2011. Dne 16. října 2013 se konalo v Praze setkání s názvem „Editorství a edice středověkých pramenů diplomatické povahy v České republice na úsvitu 21. století. Směry – tendence – proměny.“ Protokol tohoto zasedání je v současné době v tisku. Přednesl jsem zde příspěvek na téma „Pozůstatky desk zemských. Několik poznámek k dějinám edice a možnostem jejího pokračování.“

4. Závěr

V závěru práce můžeme shrnout předložené poznatky. Pokud se týká první části práce, domnívám se, že vytyčený úkol, podat přehledný přehled dosavadního edičního zpracování zápisů desk zemských v Čechách do roku 1541 s důrazem na Emlerovu edici Pozůstatků desk zemských, se zdařilo naplnit, včetně snahy obohatit naše poznání o dějinách edice na základě studia dosud nevyužitých archivních pramenů.

Je samozřejmé, že postupné zpracovávání zápisů pro samotnou edici ještě řadu dalších souvislostí odhalí, ale půjde již o poznatky, které bude možno navázat na zde předložené shrnutí dějin edice.

Druhá část práce vychází především z práce s materiálem připravovaným pro edici. Zde byla zaměřena pozornost především na rozebrání jednotlivých problémů, které se v průběhu práce s jednotlivými opisy objevily, přičemž se ukázalo, že opisy samy o sobě nejsou použitelné pro ediční zpracování, jak bylo původně zamýšleno, nicméně bude vhodné je použít, vzhledem k množství, jako základ budoucí evidence zápisů.

Navazuje proto rozbor možností, jak materiál zpřístupnit, přičemž je vedle dlouhodobé práce na kritické edici navrhováno také provizorní zpřístupnění katalogu nevydaných zápisů se stručnými registry a rejstříky osob a lokalit.

Práce tak přináší vedle dějin Emlerovy edice a edic příbuzných především teoretický základ pro zpracování a zpřístupnění zbývajících částí edice.

Prameny a literatura

Soupis pramenů a literatury si neklade nárok na úplnost, uvádí prameny a literaturu, které byly použity nebo zmíněny v práci samé a doplňuje některé další.

a) Prameny nevydané

- Archiv Národního muzea, Praha, fond *Pozůstatky desk zemských – přípravný materiál k edici*. 0,99 bm.
- Tamtéž, fond *Registratura Národního muzea*, rok 1911 a 1912.
- Tamtéž, *Genealogická sbírka H, ze Suché Rabenhaupt*.
- Archiv Akademie věd České republiky, Praha, fond *Emler Josef*. 0,94 bm.
- Národní archiv, Praha, *Sbírka opisů a kopií archiválií 1848–2000*. 15 bm.
- Státní okresní archiv v Jindřichově Hradci, fond *Antl Theodor*. 0,02 bm.
- Knihovna Národního muzea, Praha, rukopis I A 1, *Codex Talmbergicus*. Zpřístupněn digitálně na www.manuscriptorium.com

b) Prameny vydané

- Josef EMLER, *Pozůstatky desk zemských království Českého r. 1541 pohořelých. I*. Praha 1870.
- Josef EMLER, *Pozůstatky desk zemských království Českého r. 1541 pohořelých. II*. Praha 1872.
- Theodor ANTL, *Pozůstatky desk zemských království Českého r. 1541 pohořelých. Rejstřík k I. a II. dílu*. Praha 1899.
- František PALACKÝ, *Archiv český čili staré písemné památky české i moravské z archiwów domácích i cizích*. Díl II., Praha 1842. III., Praha 1844. IV., Praha 1846. V., Praha 1862.
- František DVORSKÝ – Josef EMLER, *Reliquiae tabularum terrae citationum vetustissimae. Nejstarší zbytky desk zemských půhonných*. Praha 1868.
- Jiří JUROK, *Edice nových pramenů z neznámého právního rukopisu doby poděbradské*. Právněhistorické studie 28, Praha 1987, s. 75–104.
- Hermenegild JIREČEK, *M. Viktorina ze Všehrd O právech země české knihy devatery*. Praha 1874.
- Moravské a Slezské desky mají následující edice: Petr CHLUMECKÝ – Josef CHYTIL – Karel DEMUTH – Adolf WOLFSKRON, *Moravské zemské desky, I. svazek řady brněnské*

1348-1466, Brno 1856. Dále Tomáš KALINA, *Moravské zemské desky, II. svazek řady brněnské 1480–1566*, Brno 1950. Miloslav ROHLÍK, *Moravské zemské desky, III. svazek řady brněnské 1567–1641*, Brno 1957. Pro desky olomoucké: Petr CHLUMECKÝ – Josef CHYTIL – Karel DEMUTH – Adolf WOLFSKRON, *Moravské zemské desky, I. sv. řady olomoucké 1348–1466*, Brno 1856. Dále František MATĚJEK, *Moravské zemské desky, II. svazek řady olomoucké 1480–1566*, Brno 1948 a TÝŽ, *Moravské zemské desky, III. svazek řady olomoucké 1567–1642*, Brno 1953. Patří sem také Vincenc BRANDL, *Libri citationum et sententiarum seu – Knihy půhonné a nálezové, svazky I–VI*, Brno 1872–1895. Na něj navázal Bertold BRETHOLZ, *Libri citationum et sententiarum seu – Knihy půhonné a nálezové, sv. VII*, Brno 1911. Jan KAPRAS, *Pozůstatky knih zemského práva knížectví Opavského. Díl I.* Praha 1906, TÝŽ, *Pozůstatky knih zemského práva knížectví Opavského. Díl II.* Praha 1908. Miloslav ROHLÍK, *Opavské zemské desky. Knihy zadní 1537–1613*, Opava 1961 a Josef ZUKAL, *Nejstarší registr zemského práva Krnovského (kniha půhonná z let 1498–1508)*, in *Věstník Matice Opavské XVIII*, 1910, s. 17–24.

c) Literatura

- Karol BÍLEK, *Archivář František Dvorský a Sobotka, Sobotka 2010.*
- Pavla BURDOVÁ, *Desky zemské Království českého*, Praha 1990.
- TÁŽ, *Rejstříky k deskám zemským, I. díl, Obnovené vklady po požáru desk 1541. I. sv.*, Praha 1977. II. sv., Praha 1981.
- Josef EMLER, *O zřízení starých desk zemských a o způsobu nynějšího vydání jich. Časopis Musea Království českého r. 44, sv. 1*, Praha 1870.
- TÝŽ, *O zbytcích desk zemských v r. 1541 pohořelých. Z pojednání Královské české společnosti nauk VI/1*, Praha 1867.
- Ivan HLAVÁČEK (red.), *Josef Emler /1836–1899/ Příspěvky k jeho učitelské, vědecké a organizátorské činnosti*, Praha 1989.
- TÝŽ, *O mých předchůdcích i současnicích*, Praha 2011.
- TÝŽ, *Die böhmischen Landtafeln als Produkt der höchsten Landesgerichtsbarkeit im Mittelalter (Ein Forschungsbericht)*, In Giovanna NICOLAJ (red.) *La diplomacia dei documenti giudiziari (dai placiti agli acta – secc. XII–XV)*. Città del Vaticano, 2004.
- TÝŽ, *Z dějin vyšehradské kapitulní knihovny ve středověku. Studie o rukopisech, XIV*, Praha 1975, s. 5–25.
- Jaroslava HOFFMANNOVÁ – Jana PRAŽÁKOVÁ, *Biografický slovník archivářů českých zemí*, Praha 2000.

- Jitka JANEČKOVÁ, „Mám je ty Plzeňáky přece jen nakonec rád.“ *Fridolín Macháček, plzeňský historik, archivář, muzejník a kulturní pracovník. Obrazy života a přátelství v zrcadle korespondence s Václavem Vojtíškem*, rigorózní práce obhájená na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy 2011. Knižní podoba práce je v tisku.
- Jiří JUROK, *Neznámý rukopis doby poděbradské. Studie k problematice politického zápasu panstva, rytířstva, a panovníka o zemský soud v Čechách během XV. stol.* Právněhistorické studie 27, Praha 1986, s. 27–56.
- Pavel KRAFL (red.), *Almanach medievisty editora*. Praha 2011.
- František PALACKÝ, *Přednesení p. Dr. Fr. Palackého ve valném shromáždění společnosti Musea království Českého dne 6. června 1863. O historické důležitosti starých desk zemských r. 1541 pohořelých, a o potřebě i způsobu, obnoviti je, pokud možná, zase.* Časopis Musea Království českého r. 37, sv. 1, Praha 1863, s. 184–193.
- František ROUBÍK (ed.), *Soupis a mapa zaniklých osad v Čechách*. Praha 1959.
- Jindřich ŠEBÁNEK, Zdeněk FIALA, Zdeňka HLEDÍKOVÁ a kol., *Česká diplomatika do r. 1848*, druhé, doplněné vydání, Praha 1971.
- Ivan Šťovíček (red.), *Zásady vydávání novověkých historických pramenů z období od počátku 16. století do současnosti*. Praha 2002.
- Václav VOJTÍŠEK, *K počátkům městských knih pražských a desk zemských*. Právník, ročník LX, 1921.
- TÝŽ, (red.), *Památník Josefa Emlera*, Praha 1936.
- TÝŽ, *600let Univerzity Karlovy*, Praha 1948.

Rejstřík k práci

Místní rejstřík zachycuje jednotlivá místa s výjimkou hesel Čechy, Království české, Praha a institucí a budov jako jsou názvy archivů, Karolinum a jim podobné. Osobní rejstřík potom nezachycuje často opakované jméno Josefa Emlera.

Oba rejstříky potom zachycují hesla přicházející v textu práce (nikoli v přílohách) a v poznámkovém aparátu, včetně autorů publikací. Autoři uvedení v seznamu literatury v rejstříku zahrnuti nejsou, pokud nepřicházejí zároveň v rámci citací v poznámkách pod čarou. Osobní i místní jména jsou upravena do podoby, odpovídající současnému úzu.

Místní rejstřík

Beztahov 24

Budyšín 17

Český Krumlov 20

Drážďany 9

Dubice 25

Hradčany 10

Chvatěruby 23, 24

Jičín 8

Jindřichův Hradec 15, 20

Karlštejn 10, 11

Kostelec nad Orlicí 23

Kotopeky 25

Kozdřov 23

Kvíc 25

Kvíčkov 25

Libáň 8

Linec 35

Malá Strana 10, 14

Morava 13

Potštejn 23

Potštejnek 23

Pražský hrad 11, 14

Slaný 25

Slepotice 23, 24
Slezsko 13
Sobotka 15
Sopotnice 23, 24
Staré Město Pražské 10
Suchá Rybná 23
Třeboň 20
Třemošnice 26
Tutleky 23
Unhošť 25
Videň 8, 20
Vltava 23
Votice 24
Zálezly 25

Osobní rejstřík

Adamec, Jan 8
Antl, Theodor 12, 16, 20
Běličová, Milena 19
Bílek, Karol 15
Brandl, Vincenc 13
Bretholz, Bertold 13
Burdová, Pavla 10, 39
Čelakovský, Jaromír 26
Černín, hrabě 10
Demuth, Karel 13
Dlabačová, Kateřina 9
Dvorský, František 15, 16
Erben, Karel Jaromír 9
Ferdinand I. Habsburský 11
Fiala, Zdeněk 10
Friedrich, Gustav 31
Gindely, Antonín 9
Hlaváček, Ivan 8, 9, 19, 33
Hledíková, Zdeňka 10
Hoffamnnová, Jaroslava 31
Holá, Mlada 38
Chlumecký, Petr 13
z Chýně, Zdeněk 25
Chytil, Josef 13
Janečková, Jitka 27
Jireček, Hermenegild 33, 36
Jurok, Jiří 32
Kalina, Tomáš 13
Kapas, Jan 13
Karel IV. Lucemburský 10, 32
Krafl, Pavel 39
Lacembok (z Chlumu), Jindřich 23
Macháček, Fridolín 27

Matějek, František 13
Mauritius, písař desek zemských 22, 36
Nováček, Vojtěch Jaromír 18, 19, 27
Palacký, František 11–17, 19, 20, 33, 36
Pražáková, Jana 31
Přemysl II. Otakar 10, 11
Rabenhaupt ze Suché, Václav 35
z Radče, Václav 25
Rieger, Bohuslav 34
Rohlík, Miloslav 13
Roubík, František 20
Rybička, Antonín 19
Schulz, Václav 18, 26, 27
ze Skalky, Rydkář 25
Stupková, Marie 31
Šebánek, Jindřich 10
ze Šternberka, Jaroš 26
Šťoviček, Ivan 38
ze Švihova, Břeněk 36
Václav IV. Lucemburský 31, 36
Vladislav Jagellonský 10, 17
Vlasáková viz Stupková, Marie
Vojtišek, Václav 8, 27, 28, 31
ze Všehrd, Viktorin Kornel 10, 17, 33
Wolfskron, Adolf 13
Zikmund Lucemburský 10
Zoule, Jan 22, 36, 37
Zukal, Josef 13

Příloha 1

Ukázka kvaternu trhového – edice opisů bez srovnání s prameny

Pro přílohu byl zvolen text II. kvaternu Václava z Chvojence se zápisy z let 1508–1512. Text je v podobě, v jaké se nechází jednotlivé zápisy v přípravném materiálu Emlerově, bez kritického aparátu a ukazuje, jak by vypadalo provizorní zpřístupnění materiálu in extenso, bez kritického zpracování. Vzhledem k problémům, které jsou uvedeny v této práci se ale takové řešení samo o sobě jeví jako nepoužitelné. Poznámky zachycují přípisy na jednotlivých opisech, případně věcná zjištění.

1508, 1 Januar.

W II Wáclawa z Chvojence, A 1.

We jmeno buoží amen... Já Jan Dubecký na Průhonicích... jakož mám obdarování listem zvláštním od najjasn. knížete a pána p. Wladislawa Krále Českého... i protož wedlé téhož JM^uK z milosti zvláštní mě obdarování... toto zřízení mocně činím o všem statku mém... Najprwé, jest-li žeby mne pán buoh všemohúcí smrti neuchowal, tehdy dědictwí mé toto dávám p. Zikmundowi z Zap, zeti swému a dětem jeho, kteréž by měl s dcerau mau Žofkau, mužského pohalwí toliko, a ze jmena zbuoží toto: Dubec twrz, i se vším, což k tomu přísluší; Dubček Malý, twrz pustú, i což k tomu přísluší; Litoznice twrz pustú, i což k tomu přísluší; Měcholupy, dwuor poplužní wysazený w plat, a což k tomu přísluší; Pnětluky, wes celú, Krchleby, wes celú; Prohonice, zámek a což k tomu přísluší; w Holí twrz, (dwuor poplužní) vysazený w plat, a což k tomu přísluší; w Aujezdci dwuor popl. wysazený w plat, a což k tomu přísluší; w Šestlicích dwuor popl. wysazený w plat, a což k tomu přísluší; w Jerčanech⁷², dwuor km. s pl.; w Čertausích tři dwory kmecí s pl.; w Winoři twrz pustú a dwuor popl. wysazený w plat, i což k tomu přísluší, s platy, s dědinami, lukami, lesy, potoky, rybníky, mlayny, kurmi, wajci, robotami, ospy, s podacími kostelními, i se všemi aužitky a důchody, kterýchž jsem já w držení a užívání byl, i se všemi dwory km. a lidmi, a k tomu se všemi swrchky a nábytky, listy a práwy i nápady, kteréž by mně příslušely po komž koli, buď dskami neb čímž koli jiným, krom toho, což sem komu koliwěk tímto kšaftem níže dal. It. na hradišťku blíž u Winoře platu puol kopy gr. č. pl. r.; it. na Libiněwsi 10 kop gr. pl. r.; it. na hradišťku u Žiželic 1 kopu gr. 6 gr. česk. a 4 peníze pl. r.. A k tomu tyto zápisy a majestáty, kteréž mám: na Slawětice, na Újezd a na Wršowice; a druhé zápisy a majestáty,

⁷² In margine: Gerczanech.

kterěz mám: na Woslnici, Radějovice dwoje Březky, w Herynku jeden člowěk, i s těmi se všemi summami, což w týchž zápisích mně a mým dědicuom swědčí: to vše dáváam nadepsanému Zikmundowi a j. d. způsobem nahoře psaným; s takowú však wýměnkú: že jim Zikmundowi z Zap swrchupsanému moc dáváam, aby toho statku všeho užíwal s Žofkú dcerú mau do žiwnosti jich obúdwú; a jest-li žeby p. Zikmund umřel, a Žofka dcera má po něm zůstala, tehdy dáváam jí moc, aby toho všeho statku nahoře psaného užíwala až do žiwnosti swé; však tak: jest-li žeby stawu swého wdowského swým wdáním nezměnila, a toho statku aby nikam neodcizowala ani prodávala od dětí swých mužského pohlawí, kterěz by měli s Žofkú, dcerú mú; a jest-li žeby pak neměli žádného syna, než toliko dēwečky, ty bud'te také dědičky všeho statku mého swrchupsaného, kterěz by koli žiwé zůstaly. Pakli by on Zikmund syny zůstawil po sobě, kterěz by měl s Žofkú dcerú mú, tehda z statku mého aby wydáno bylo dcerám jejím Žofčiným, kterěz by žiwé zůstaly, a k letuom i k wdání přišly a wdáti se měly s radú a wolí přátel swých a poručníkuow, každé aby wydáno bylo 500 kop gr. česk. a výpravu slušnú. Wšak také s takowúto wýměnkú: aby on Zikmund neb j. d. wšecky mé dluhy sprawedliwé zaplatil; též peníze sirotčí, kterěz jsú registry popsány, kterěz sem já k sobě přijal, aby každému zaplatil, když by k letuom tíž sirotci rozumným přišli; a k tomu aby panně Lidmile Chwalowské aby každý rok wydával do její žiwnosti 10 kop gr. česk., 2 kopě kapruow, 10 strychuow žita, a 10 strychuow pšenice k její žiwnosti, a to pod pokutau s komorníkem Praž. uwázání w nadepsané dědiny i se všemi náklady; a Dorotce Wšejamské, přítelkyni mé, aby dal 50 kop gr. česk., neb jest jí má žena nebožka, paní Eliška, odkázala 50 kop míš., a já druhých 50te kop míš. přidávám, tak aby toho měla 50te kop českých, a to aby jí wydáno bylo ode dne smrti mé konečně we čtvrti létě pořád zběhlém, pod pokutú s kom. Pražským uwázání w sbuoží swrchupsané. It. k záduší do Winoře a na kostel odkazuji, aby p. Zikmund a jeho dědicowé a budoucí k záduší do Winoře dávali 10 kop gr. česk. každý rok tu vybírajíc s lidí w Winoři, a nato aby kněz druhý chowán byl podlé faráře, a službu buoží aby wedl a činil, a rozdával tělo a krew buoží pod obojí způsobú lidu obecnému, a pána buoha aby prosil za prostředky mé wšecky, i za paní Elišku z Kraselowa, manželku mú, i za mne, a mši swatú aby slúžil tu u toho woltáře, kterýž jest pod kazatelnicí, každý den. It. do Dubečka odkazuji k záduší a na kostel 50 kop gr. česk., a z těch peněz napřed aby archa zjednána byla, a wostatek, což potřeba bude. It do Prohonic na kostel a k záduší odkazuji 25 kop gr. česk.; it do Litoznic na kostel a k záduší 10 kop gr. česk.; it. do Aujezda na kostel a k záduší odkazuji 25 kop gr. česk. It. na skutky milosrdné také wodkazuji, aby rozdány byly 500 kop gr. česk. na oděw a na pokrmy. A to vše p. Zikmund aby vyplnil z statku mého a dal ode dne smrti mé w polúletí pořád zběhlém. S takowúto také znamenitú wýměnkú: jestli žeby pán buoh prwé smrti neuchowal pana Zikmunda z Zap swrchupsaného, nežli by jeho děti let

sprawedliwých došly, ne králem, ani pány daných: tehda dětí jeho všech, kteréž by měl s Žofkú, dcerú mú i toho všeho statku prvé jmenowaného činím poručníky tyto: p. Woldřicha Myšku ze Žlunic, p. Petra Bendu z Nečtin, p. Jana Chwalowského z Ledec, Žofku dceru mú, p. Prokopa z Solopisk, věře jim nad jiné jako swým milým přáteluum, že ty děti i ten statek budú opatrovati, což najlépe budú moci, a to všechno tak jednati, aby se tomu všemu tak dosti stalo, což sem w tomto mém zřízení odkázal a poručil. A jestli že by jaká potřeba přišla na ty děti a na ten statek, a oni měli proto jezdit, a jaké útraty vésti, aby z důchodow toho statku utráceli, ale ne svého. Item, Fričtejn hrad i to sbuoží, což k tomu přísluší, tak jakž mi dsky od pana Wiléma Zuba z Landštejna swědčí, to všechno dávám panu Janowi Chwalkowskému z Ledec a jeho dědicuom mužského pohlaví toliko, kteréž má neb míti bude s paní Elškau Krašowskú, manželkú swú, k prawému dědictví, však na ten způsob: když by p. Jan swrchupsaný s dětmi swými dílen byl bratra a strýcuow swých, a dokudž by dílen nebyl, tehdy dávám to sbuoží Fričtajn se vším se vším příslušenstvím k užívání p. Zikmundowi z Zap a Žofce dceři swé, manželce téhož Zikmunda, aby toho sbuoží všeho užívali dotud, dokudž by nadepsaný p. Jan Chwalowský dskami dílen nebyl s bratrem swým a strýci swými; a dokudž by dílni nebyli, aby pan Zikmund a paní Žofka dávali každý rok panu Janowi Chwalowskému po padesáti kopách gr. česk. Pakli by p. Jan umřel w tom, než by bratra a strýcuow swých dílen byl: tehdy též p. Zikmund a paní Žofka aby vydávali dědicuom jeho páně Janowým každý rok to 50^{ti} kopách gr. česk., a to pod pokutú obojím s komorníkem Praž. uwázání w Fritštajnské zbuoží, i se všemi náklady. A když by koli on p. Jan Chwalowský dílen byl bratra a strývuow swých s dětmi swými, aby jemu to zbuoží Fritštajnské w moc jeho postaupeno bylo i se všemi swrchky a nábytky, což jich na tom zámku jest. Pakli by pan Zikmund umřel i paní Žofka prvé, nežli by p. Jan Chwalowský bratra a strýcuow swých dílen byl i s dětmi swými mužského pohlaví, tehdy aby nadepsaní poručníci dětí a statku páně Zikmundových nahořepsaným spusobem (sic), a též aby vydávali každý rok panu Janowi Chwalowskému po 50ti kopách gr. česk., dokudž by dílen nebyl bratra a strýcuow swých; a umřel-li by prvé, nežli by se od nich oddělil, tehdy též poručníci nadepsaní dětem páně Janowým aby každý rok dávali po 50ti kopách gr. česk., a to dotud, dokudž dílni s strýci swými nebyli, a to pod pokutau obojím s kom. Praž. uwázání w zbuoží Fritštajnské i se všemi náklady. A když by koli p. Jan Chwalowský byl dílen bratra a strýcuow swých, neb po smrti jeho dětí jeho, tehdy hned poručníci mají Fritštejnského zbuoží i toho zámku se vším příslušenstvím tak jakž se nahoře píše, i se všemi swrchky a nábytky postúpiti beze wší otpornosti. Pakli by postúpiti nechtěli, tehdy on Jan n. d. j. s kom. Praž. budú se moci uwázati w zbuoží Fritštajn, tak jakž jemu a j. d. je tímto kšaftem nahoře dávám, i se všemi swrchky a nábytky ku prawému dědictví. S takowú ještě

znameníť wýměnkú: jestliže by p. Zikmund z Zap a Žofka dcera má i děti jich všickni zemřeli, nedojduce let spravedlivých ne králem ani pány daných, tehdy nadepsaná dědictví všecka a zbuoží w tomto kšaftu jmenovaná, i se všemi swrchky a nábytky, majestáty, listy, k čemuž bych kde práwo měl, to dávám p. Janowi Chwalowskému z Ledec a dětem jeho muž. pohl., kteréž by měl s paní elišku Krašowskú, však tak po jich všech smrti s takowú ještě znameníť wýměnkú: že já swrchujmenovaný z Dubce sobě tuto moc pozůstawuji, že nadepsaného dědictví swého díl nebo všecko abych mohl a moc měl prodati nebo směniti, že to prodání nebo směnění mého dědictví moc má míti proti tomuto mému zřízení, a to zřízení této moci mnau sobě pozůstawené ke škodě býti nemá. A k tomu také sobě tuto moc pozuostawuji w tomto mém zřízení: že budu moci odkázati kdež koli na swrchupsaných dědinách a zbuožích všech a platích všech, komorních též všech, do summy, pokudž by mi se zdálo a líbilo, a to osobě neb osobám kterýmžkoli, však když bych takowé odkázání upewnil listem pod pečetí swú a jiných dobrých lidí pečetmi jednoho neb dwú na svědomí, že takowéto odkázání mé vyplniti mají z statku mého, aby každý držitel vydal z toho zbuoží, kteréž by držal, komuž bych co na tom zbuoží rozkázal dáti, aneb swrchupsaní buď poručníci, jestli žeby poručenství na ně přišlo, aneb nápadníci a zápisníci, když by na ně nápad statku mého přišel, též ote dne smrti mé w jednom roce pořád zběhlém, a to pod pokutau s kom. Praž. uwázání w zbuoží ta, na kterýchž bych co komu odkázal. Tomu na potvrzení pečet mú vlastní a přirozenú já swrchupsaný Jan z Dubce a na Próhonicích mým jistým wědomím dal sem přiwěsiti k tomuto mému zřízení a kšaftu, a pro širší swědomí prosil sem urozených vládyk: p. wáclawa z Petrowic, p. Wáclawa Saka ze Znančic, p. Mikuláše Wlka z Kwietkowa, že sau pečeti swé podle mé k tomuto mému kšaftu dali přiwěsiti na swědomí.

Jenž jest psán a dán léta ot nar. s. b. ten den w sobotu tisícíeho pětistého osmého nového léta.

We dsky wložen 1508, w pátek u wigilji sw. Jana Křtitele.

W II. Wácl. z Chwojence, A 1.

D. Z. VI. E 13.

1508, 2 Aug.

W trhowých dskách.

Mikuláš z Stradowa p., že dědictví swé Lhotu wes celú a dwory kmecí s platem, na kterýchž sedí Matěj, kterýž platí 48 gr., 2 slepicí pl. r.; Mareš richtář 52 gr., 2 slepicí pl. r.; Jan Dwořákuow 42 gr., 2 slep.; Wáclaw Jiříkuow 46 gr., 2 slep.; Wít 56 gr., 2 slep.; Kříž 21 gr., 1 slep.; Wít Maškuow 42 gr., 2 slep.; Mašek 42 gr., 2 slep.; Sulík 42 gr., 2 slep.; Řehoř 58 gr., 2 slep.; Zikuš 46 gr., 2 slep.; Petr Mladej 42 gr., 2 slep.; Šíma 42 gr., 2 slep.; Jíra Januow

42 gr., 2 slep.; Barta 35 gr. 2 slep.; Bíček 49 gr., 2 slep., pocty vánoční 4 ½ gr., vše platu ročního. W Petrowicích dwory km. s pl., na kt. sedí Mojžieš, kt. pl. 12 gr. a 2 džbery owsa pl. r.; Krajčí, 20 gr., 1 slepici, 5 vajec pl. r.; Ambrož 70 gr., 2 slepice, 10 vajec pl. r.; Jíra Kubcuow 12 gr., 2 džbery owsa pl. r. bez panství. W Mladoňowicích dwory km. s platem, na kterýchž sedí Jan Tomanuow, kt. pl. 40 gr. 2 džbery owsa pl. r.; Blažek 27 gr. 3 d. pl. r.; Jíra Šílený 56 gr., 4 d.; Jan Čech 68 gr.; Běta 20 gr., Šwik 1 kopu pl. r.; Wach 58 gr. 6 d.. W Wlachnowicích dwory km. s pl. na kt. sedí Dwořák, kterýž platí 2 kopy pl. r.; Tomeš 38 gr., Jakub Kolman 46 gr. pl. r.; Jíra Kolman 42 gr. pl. r., W Wrčowě dwuor km. s pl., na kterémž sedí Rys, kt. pl. 40 gr. pl. r.; w Milíkowicích dwory km. s pl., na kt. sedí Štěpan ze dwora sto gr. 6 slepic, pocty vánoční bílého chleba za 2 gr. pl. r.; Matěj 48 gr; slepice 3, roboty 3 dni, peněz senných 8 d. neb den sěci pocty vánočního chleba bílého ½ gr. pl. r.; Kuba 44 gr., 6 dní roboty, 4 slepice, 20 vajec, pocty chleba vánočního bílého 1 gr. pl. r.; Bohdal 68 gr. pl. r.; Mařík 30 gr. bez panství pl. r.; w Újezdě dwory km. s pl., na kterýchž sedí Pawel, kt. pl. 25 ½ gr., 3 dni roboty, 3 slep., pocty vánoční ½ gr. pl. r.; Kralík 25 ½ gr., 3 dni roboty, 3 slep., pocty vánoční ½ gr. pl. r., Hawel Beran 12 gr. 5 ½ d., 3 dni roboty, 3 slep., pocty vánoční ½ gr. pl. r. bez panství; Ronkl 25 ½ gr; 3 dni rob., 3 slep., pocty vánoční ½ gr. pl. r.; Ducháček z zahrad 28 gr. pl. r.; w Todni dwuor km. s pl., na kterémž sedí Hroch, kt. pl. 100 gr. pl. r., s dědinami, lukami, s lesy, lowy, s potoky, s rybníky i se wší zwolí, s panstwím etc. dal jest a dáti mohl na spasení duše swé k oltáři, kterýž jest w kaple panny Marie početí, a k oltáři sw. Wáclawa, a k oltáři sw. Linharta w kostele sw. Wíta u fary w Krumlowě, a kaplanuom těch tří oltáruow k užívání jich společnému, s takowú wýmienkú, že poddací těch tří oltáruow a požíwání dědictwí swrchupsaného s plným panstwím sobě do žiwnosti swé pozuostawuje swrchudotčený Mikuláš; než po smrti swé ustanowuje těch oltáruow poddaciho kněze Wáclawa faráře Krumlowského nynějšího, i budúci faráře w témž Krumlowě, s takowú také wýmienkau: jestli žeby týž farář Krumlowský, buďto nynější neb potomní kdy od těch oltáruow neb od kterého z nich to dědictwí swrchudotčené odtrhl dáním, prodáním, směnú neb zástawú aneb jakým koli wymyšleným obyčejem, aneb žeby který pán, kterýž w budúcích časech na kostele Krumlowském swrchnost míti bude, na to dědictwí swrchudotčené kteréu mocí sáhl, a kterým koliwěk zpuosobem to dědictwí swrchupsané od těch oltáruow odjal a odtrhl wšecko, aneb na které koliwěk částce kterakžkoli malé, tehdy purgmistr a rada i wšecka obec města Budějowic aby se s komorníkem zemským w to swrchupsané dědictwí uwázali řádem zamským; paklliby práwa nešla a dsky zemské odewřeny nebyly, a komorníci žeby na uwázání dědin nebyli wydáwáni, ale jiným obyčejem, kterýmžby ta wěc skrze ně podle powahy toho času nejlép a najslušněji mohla opatřena býti, aby se uwázati mohli mocí swú bez práwa s pomocí čížkoli, a toho se tak zmocníce, aby k božímu domu w městě swém

ke cti a k chwałě boží a panny Marie, sw. Wáclawa a sw. Linharta dědičně a na věčnost měli a držali se vším příslušenstwím a s plným panstwím wším tím právem, jakož jest od téhož Mikuláše swrchupsaným oltáruom zapsáno.

Stalo se léta 1508, w středu po sw. Petru wuokowách.⁷³

D. Z. II. H. 30 et J. 1.

1508, 10 Aug.

W II Wáclawa z Chwojence, B 3.

My Wladislaw z b. m. Uherský, Český etc. král etc. Oznamujem tímto listem všem, že znamenawše, kterak w králowstwí našem Českém i také w markrabstwí Morawském znamenitě bludowé Pikartští se rozmohli, a den ote dne čím dále se wíce rozmáhají, a když bychom se tomu dále díwati ráčili, žeby tady ten blud netoliko nám, dědicuom našim a tomu králowstwí, ale snad i všemu křesťanstwu škoditi mohl; nechtíce aby ten a takový blud Pikartský k dalšímu zniku se rozmáhati měl a mohl napřed proti pánu bohu i jeho milé matce a jeho swatým, a proti swaté wíře křesťanské; a zhledše na naše předky, kterak to králowstwie České k znamenité slávě přiwedli sú, nechtíce, aby též králowstwí, we všech zemiech w slawné powěsti roznešené, za času našeho panowání w potupu i k skáze swé powěsti přijíti mělo; pomníce na naše přísahy, kteréž jsme učinili k pánu bohu a swatým jeho při korunowání našem: to s pilností rozwážiwše, a jsúce napomenuti od okolních králuow (a) kniežat křesťanských, duchowních i swětských, položiwše sněm obecní walný všeho králowstwie našeho Českého w úterý na S. Jakuba, wyslawše na místě našem duostojné w Kristu otce: kněze Jana biskupa někdy Waradimského, a kněze Stanislawa biskupa Olomouckého, nábožné a wěrné naše Milé, dawše jim listem naším plnú moc k jednání, zawření všech a všelijakých potřeb, a neřáduow k přetržení w tom králowstwí, tak jako bychom tu sami osobně býti ráčili, aby túž moc v raddú pánuow, vládyk, Pražan i jiných měst, což koli s nimi spolu tíž biskupowé oblíbí a schwálí, zawrú, že to wšecko aby stále a nepohnutě ode všech stawuow držáno a zachowáno bylo; když pak s raddú jejich i s wolí všech stawuow králowstwí toho o tom bludu Pikhartském mocí naší králofské jakožto král Český takto řídíme, rozkazujem a ode všech poddaných našich k věčnému a konečnému zachowání míti chcem: it. najprwé, aby všichni sborowé a schodowé Pikartští, zjevní i tajní, zastaweni a skaženi byli, a osaženi lidmi wěrnými, a jsúli kostelové nebo klášterové, ježto by se w nich scházeli, ti aby zawřini byli, tak aby všichni schodowé zjevní bud' w těch

⁷³ Druhý opis má v dataci „v středu před sv. Petrem“ To jsem vyloučil jako chybu při opisování. Neboť by neodpovídala převedená datace 2. Aug.

miestech, kdež se obyčej mají scházeti, ani také w nižádných domích a městech dopůštění býti nemají na nižádném místě. It. všecka učení a psaní jejich bluduow, zjewná i tajná, mají zastawena býti a skažena, kniehy jejich všecky spáleny, tištěné i psané, a žádný pán, rytířský člověk i město těch kněh, takowých traktatuow psáti ani tisknutí pod sebú dopustiti nemá ani prodávati; a ktož by je přinesl kde, a u něho by byli nalezeni, má skutečně trestán býti wedlé uznání pánuow a saudcí zemských. It. po tento den jim všecka posluhowání a rozdávání, jakž je wedú: křtové i také oddávání zastawena býti mají, a nikdyž nemají dopůštěna býti, než kněžstwem se to řiediti má s obojí strany, kterúž by sobě oblíbili. It. všichni jejich učitelé a správce, ktož jim káží a ty bludy wedú a učí, ti také postaweni býti mají k náprawě před kněžstwem obojí strany, a k které koli straně přistupí, té strany kněžstwem se spravte a napravte, skutečně se toho hned dotýkajíc; pakli by se tú náprawú spraviti nechtěli, kteráž jim dána bude: tehdy w moc a trestání panu purkrabí nejvyššímu Pražskému w králowskou moc dáni býti mají, a pan purkrabie Pražský se k nim zachowaj podlé naučení pánuow a vládyk z saudu zemského jako o jinú věc, pokudž o tom krále JM^{ti} zřízení ukazuje. It. toto všecko, což se napřed píše, ode všech stawuow: pánuow, vládyk, Pražan, Horníkuow i jiných měst zachowati, a se (tomu) dosti státi má, a k náprawě přiwedeno býti konečně do wánoc; a ktož by toho všeho z těch stawuow tří králowstwí Českého učiniti zanedbal a naň to zjewně známo bylo, a těch swrchupsaných neřáduo dopustil: ten má obeslán býti jednau od pana purkrabí Pražského nejvyššího a napomenut býti, aby se wedlé toho zřízení zachowal; pakli by toho po napomenutí neučinil we dwú nedělích pořád zběhlých: tehdy má obeslán býti listem od úřadu, aby ten pán, rytířský člověk, mužského i ženského pohlaví, též město, aby před pány a wладыkami stál najprwnější suché dni po tom obeslání příšlé. It. jestli že by který takowý učitel Pikartský neb Pikart, buď mužského neb ženského pohlaví, a kterého takowého k sobě přijal a wydati ho tomu pánu nechtěl: tehdy ten pán, či jest byl, druhého pohnati muož před saud zemský z pokuty i spolu s powodem, jako o člověka newydaného, a tu pokutu aby dáti byl powinen i s člověkem; pakli by toho newydal, tehdy vždy předse s tolikéž pokuty hnáti muož, a tu pokutu obdržeti má, dostat a tak dlúho, dokudž ten člověk Pikartský buď muž nebo žena, vydán nebude. It. obecni lid Pikartský ze všech stawuow, mužského a ženského pohlaví, ti mají k náprawě a k přestání takowého bludu swého Pikartského wedeni kněžstwem z obojí strany býti rozumně, a páni, vládyky, Pražané i jiná města mají fary kněžími osaditi a užitky od far kněžím pustiti; nemohúli míti k kostelóm všem faráruow, necht' jeden farář drží far šest i víc i míň, jakž se to zřiediti muož, a k té každé faře měj osadní swé sepsané, a oni chod'te na kázání a do kosteluow, a kněžími se wíře učte. A toto naše zřízení při sněmu obecním s radú pánuow, vládyk, Pražan i jiných měst K. Č. zjednané a zřízené chcem a prikazujem všem poddaným našim všech stawuow, duchowním

i swětským, k králowstwí našemu Českému příslušejících, aťby we všem jeho znění a zřízení zachowáno a ode všech držáno bylo pod milostí naší králowskou a trestáním s upadením w hněw náš králowský; poraučejíc pánuom úředníkuom, wladykám saudcím zemským, kterýmž sme s radú všech stawuow poddaných našich K. Č. králowstwí naše a zemi Českú bez naší přítomnosti poručiti a svěřiti k zřízení ráčili na ty přísahy jejich, kteréž napřed pánu bohu, nám, pánuom, wladykám i všem stawuom a obci K. Č. učinili, poraučejíce, aby to na ty přísahy s pilností opatrowali na místě našem, tak jako jiné neřády, kteréž sme jim na místě našem od nás i od země pod pečeti naší i zemskou svěřili a poručili, aby ten blud Pikartský zastawen a skažen a k dalšímu zniku dopuštěn nebyl, jakož jim toho věříme. Tomu na swědomí pečet naší králowskou rozkázali sme přiwěsiti k listu tomuto.

Dán na Budíně den. S. Wawřince, léta božího 1508°, a králowstwí našich Uherského 18° a Českého 37°.

D. Z. VI, C 1-3.

1508, 30 Dec.

W II Wáclawa z Chwojence.

Woldřich z Hardeku a z Gladcka p., že dědictwí swé a sboží Ryznberk, hrad dwa dwory popl. s popl., jeden pod zámkem a druhý we Kdyni, a Kdyně městečko, domy, krčmy, dwory kmecí a posedky s platem; Břewňow, Hlubokaj, Nowá wes, Staňec, Prapořiště, Smržowice, Zlibková, Zhřichowec, Modlice, Znobestice, Mlýnařce, Markvartice, Stanětice, wesnice celé, dwory kmecí osedlé i pusté s platem, s dědinú ornú i neornú, s dwory poplužními pustými i wysazenými pod plat, lukami, lesy, horami, doly, řekami, potoky, mlýny, rybníky, kurmi, wajci, robotami, ospy, s podacími kostelními, se cly, s mlaty, i se všemi a všelijakými puožitky a duochody, tak jakž jest registra nízejmenowanému Břetislawowi vydal *kterěz na svrchupsaném sboží kde a na čem koli by mohli shledáni a nalezeni býti, nic nevyemieňuje i vsecka práwa swá, kteráž koli k nadepsanému sboží a panství má, kterak by to koli mohlo shledáno býti i to vše čehož jest koli k nadepsanému zámku měl a držel, v týchž mezech a hranicích, jakož v nich nadepsané sboží záleží, žádného práwa ani panství sobě k nadepsanému sboží, dědinám, platuom a puožitkuom dále nepozuostavuje*, prodal Břetislawowi Šwihowskému z Ryznberka a na Rabí a j. d. za puol sedma tisíce kop gr. českých zaplacených a postaupil. Zpraviti má pr. z. etc.

Stalo se l. 1508 w sobotu před sw. Silwestrem.

D. Z. II K. 24 et 25.

1509, 2 Mart.

Mikuláš mladší Trčka z Lípy a z Lichtenburka p., že dědictví své dwuor Slawíkowský poplužní, s dwamezcítma pruty dwěma jitry puol čtvrtá prowazce a čtwre prowazce dědiny, s kteréžto nájmem platil Jan Dítě z Weselice 4 kopy a 5 gr. pl. r.; item mlayn pod Weselicem s pl., s kteréhož se platí 16 gr. jednoho a druhého tolikéž pl. r., a s pastviště 6 gr. jednoho a druhého tolikéž; it. lauku Slatinskú, s které se platilo nájmem 45 gr., s lauky Slawíkowské též nájmem 2 ½ kopy gr.; it. polowici řeky řečené Skalky, kteráž jest mezi mlaynem Slawíkowským nadepsaného Jana Dítěte a mostem proti lesu Slatinám, a dále nic; a druhé polowice též řeky od mostu doluow má dědictvy zuostati témuž Mik. Trčkowi a j. d., tak jakž jest táž řeka rozdělena; item pastviště, kteréž slowe w Auhlérích, s kteréhož se platilo ½ kopy gr. nájem; it. kus lesu, kterýž slowe Wřesk, což jest t týž Mikuláš měl a držel, i se wší zwolí, s panstwím etc., prodal nadepsanému Janowi Dítěti z Weselice a j. d. za 200 kop gr. Praž. česk. zaplacených a postaupil. Sprawiti má on prodávající dědinami swými Richnowem, wší, tím wším což tu má, pr. z. etc.

Stalo se l. 1509°, w pátek před přenesením S. Wáclawa.

D. Z. VI, F 19.

1509, 2 Mart.

Jan Dítě z Weselice p., že dědictví své w Slawětíně, dwory km. s pl., na kterýchž sedí Duchan, kt. pl. 1 kopu 14 gr. jednoho a druhého tolikéž pl. r.; Potůček 30 gr. 9 den. jed. a dr. t.; it. w Hlohowě na Slawíkowi 14 gr. 6 den. jed. a dr. t. bez panstwí; it. dwuor km. s pl. tudíž w Hlohowě, na kt. sedí Sowka, kterýž pl. 25 gr. jed. a dr. t.; w Rohenicích dwory km. s pl., na kt. sedí Faulkal, kt. pl. ½ kopy 5 den. jedn. a dr. t., Pecinga 1 kopu 24 gr. 2 den. jed. a dr. t. Slawík 1 kopu 5 gr. jedn. a dr. t., Urbánek ½ kopy 5 den. jedn. a dr. t.; it. na Michálkowi platu 4 gr. 6 den. jedn. a dr. t. bez panstwí; it. w Slawětíně na člowěku slawíkowi 29 gr. 5 pen. pl. r. bez panstwí; it. na richtě w Jesenici čtvrtý díl panstwí dědičného a příjemného, když se richtář přijímá 15 gr., a dále tak, pokudž list ukazuje na tauž richtu, s dědinami, lukami, lesy, řekau Slawětinskú od řeky Roztocké až do řeky Dolské čtvrtý díl, i se wší zwolí, s panstwím etc., prodal Mikulášowi mladšímu Trčkowi z Lípy a z Lichtmburka a j. d. za 200 kop gr. Praž. česk. zapsaných a postaupil. Sprawiti má etc.

Stalo se l. 1509, w pátek před přenesením s. Wáclawa.

D. Z. VI, F 19-20.

1509, 21 Mart.

Marta z Tymberka dává ten statek Anny wnuky své, kterýž jest jí zapsala we dskách na lidech dolepaných, dědičně se wším panstwím kněžím kláštera sw. Jakuba w Praze w starém

městě, zákona sv. Františka, totiž dva sedláky se vším platem dědičným a věčným, we wsi, jenž slowe Jekle, a jméno jednomu Pawel, kterýž platí o sw. Jiří 1 ½ kopy po míšensku, a při sw. Hawle tolikéž, a čtyři slepice pl. r.; a druhému jméno Kujal, kt. platí 1 kopu po míš. při sw. Jiří, a při s. Hawle tolikéž a také 4 slepice pl. r. kteréžto grunty s těmi lidmi i se vším příslušenstwím swrchupsaná Marta k tomu klášteru a kněžím mocně a věčně dává a postupuje, však po své smrti, a po své nic; a to jim zato odkazuje, aby oni za předky její a jejích dědicuow, i za duši její w tom klášteře swrchudotčeném každý den jednu mši čtenú držali a slúžili. Na potvrzení toho pečet swau vlastní dala přitisknauti k tomuto listu i prosivši urozeného pána, pana Jana Hroznaty z Wrtbí etc. a urozených vládyk Wáclawa Saka ze Znančic a Jaroslawa z Byšic, že sú také své vlastní pečeti dali podlé její přitisknutí.

Dán léta 1509o, na den sw. Benedikta.

Do desk wloženo l. 1509, w sobotu před S. Ambrožem.

Poznam. per juxtam:

Vide: abalienatio zweier Bauerhöfe im 5tem Leibfarbenged. kwat. I 8, der 12 Juni 1730.

D. Z. VI, H 1.

1509, 12. Febr. intab. 1509, 27. Mart.

Já kněz Martin z Budákuow wyznávám tímto listem všem wuobec a předewšemi, kdož jej uzří nebo čtúce slyšeti budú, že jsem prodal a mocí listu tohoto prodávám dwuor swoj poplužní w Budáciech, kteráž mi se jest z statku otce mého po rozdělení s Markwartem bratrem mým na muoj díl dostal, a podsedkem, s dědinami, s lesy a se vším příslušenstwím a s plným panstwím ku prawému dědictwí, tak jakž sem sám po otcí swém držal, a jakož ten dwuor s tím podsedkem w swých mezích od starodáwna záleží, nic sobě tu ani swým dědicuom a budúcím nepozuostawuje, urozenému pánu panu Petrowi z Roznberka a JM^{ti} dědicuom a budúcím, za 90 kop gr. na míšensko, kteréž mi jest JM^t dal a zaplatil, a já je od JM^{ti} přijal všecky hotové úplně a docela. Kterýžto dwuor swrchupsaný se vším příslušenstwím mám a mocí listu tohoto slibuji we dsky zemské wložiti a zaplatiti již dotčenému pánu Petrowi z Roznberka a JM^{ti} dědicuom a bud. ku prawému dědictwí s plným panstwím na suché dni najprw příští, neb na druhé suché dni, a konečně na třetí bez prodlení dalšího i zmatku všelikterakého, a to zprawiti a očistiti sám toliko, čímž mám neb jmíti budu, podlé řádu a obyčeje země České. A ktožby tento list měl aneb jmíti bude s dobrú woli swobodnú swrchupsaného pana Petra z Roznberka neb JM^{ti} děd. a bud., ten též plné a celé právo má ke všem věcem w něm zapsaným, jakožto oni sami. Tomu na pewnost a na zdržení pečeť swú vlastní dal sem přiwěsiti k tomuto listu, a pro další toho swědomí prosil sem

urozených wladyk Markwarta Budáka z Budákuow, bratra swého, Jana Črnišpana⁷⁴ staršího z Heršlaku, a Wáclawa ze Zhoře, že jsú swé vlastní pečeti dali přiwěsiti k tomuto listu, sobě a swým budúcím bez škody.

Jenž jest dán w Budějowicích, léta etc. 1509 w pondělí po sw. Apolině panně a mučedlnici boží.

Tento list we dsky zemské wložen a wepsán jest z rozkázání najjasn. etc. Wladislawa krále etc. Posel ke dskám byl Jiřík z Kolowrat a z Bezdržic z pánuow. Stalo se l. 1509, w úterý po zwěstowání panny Marie, matky boží.

D. Z. II. H. 28.

1509, 27 Mart.

Wincenc z Budějowic p., že w Čerowě čtyry kopy míš. platu ročn. hol. bez panstwí na dwořích kmetcích s pl., na kterýchž sedí: Mikuláš Šibrant, Šimek Šuot, Blažek Nowák, a což na nich wíce zbývá platuow a důchoduow, že on Wincenc to sobě a sw. děd. pozůstawuje, dal jest a dáti mohl na spasení duše swé (a?) měštěnána města Budějowic Českých, řečeného Lomnický, k oltáři s. panny Doroty u fary sv. Mikuláše města Č. Budějowic, kterýžto oltář má se udělati na Kruchtě w témž kostele znowu, a kaplanu téhož oltáře, nyn i bud., s takowú wýměnkú, že podací toho oltáře on Wincenc sobě a swým děd. a bud. pozůstawuje *a podle sebe faráře kostela nadepsaného města v Budějowicích nynějšího i budúci s týmž Vincencem, s dědici a budoucími jeho byli kolatorové téhož oltáře věčně. K kterémužto nadání najjasnější kníže a pán pan Vladislav z Boží milosti Uherský a Český etc. Král ráčil dáti své povolení. Posel na to ke dskám od J. M. K. byl jest Petr z Rožmberka z pánuow k tomu zvláště vyslaný.*

Stalo se l. 1509°, w úterý po zwěstowání p. Marie, m. b.

D. Z. III, H 27.

1509, 21 Mart., Int. 1509, 31 M.

W II Wácl. z Chwojence, C 13.

My Ludwík z b. m. Uherský, Český etc. král, markrabie Morawský etc. přiřkli sme kompaktáta mezi swatým konciliem Bazilejským a slawným králowstwím Českým a markrabstwím Morawským zjednaná a učiněná, aby zase w swú pewnost wstúpila a přiwedena byla a skutečně zachowána, a to máme zapsati podle všech zápisuow předkuow našich, králuow Českých a držeti a k místu přiwesti; a jest-li že by kto chtěl proti tomu býti,

⁷⁴ In margine: Čimšpana?

a království Českému a markrabství Moravskému to rušiti, máme jich přitom hájiti a brániti proti každému, a před otcem swatým papežem to jednati, aby Čechuóm a Morawanuom to bylo w skutku potwrzeno. Item přiřkli sme, aby takowý arcibiskup dán a způsoben byl, k kostelu Pražskému, kterýž by Čechy i Morawany při kompaktátích zachowal a držal, duchovní i swětské, we všech věcech, což w sobě zawírají, i také podle zápisuow a ujištění císaře Zikmunda slawné paměti i jiných králuow českých, až do krále Wladislawa JM^{ti}, otce našeho nejmilejšího, zápisuow, a takowý arcibiskup aby brzy zjednán byl, stvrzen a poswěcen. Item přiřkli jsme korunu českú držeti a zachowati, všecky, pány, rytířstwo, poctiwá města Pražská i jiná města, i všecku obec též koruny, při práwích, řádích, privilegiích, swobodách, wysazení a obdarowání zemských, i všech slušných starých a jiných zvyklích dobrých obyčejích, zvláště slavných pamětí krále Otakara, krále Jana, císaře Karla, krále Wáclawa, císaře Zikmunda, krále Albrechta, krále Ladislawa, krále Jiřího, krále Wladislawa, otce našeho nejmilejšího, všecky zápisy dané a wyslé až do JM^{ti} smrti, držeti bez odporu a zmatku všelikterakého a w skutku zachowati a obhajowati. Item přiřkli sme hradu Karlštejna, koruny, klénotuow všelikterakých zemských, i také desk i privilegií neporúčeti ani swěřowati žádnému bez wuole a rady pánuow, rytířstwa K. Č. i měst Pražských, pokudž kdeři práwo mají. Item přiřkli sme, když bychom w panování skutečné K. Č. wstúpiti měli, že zachowati máme řád a zvyklosti starodáwní K. Č. Item přiřkli sme, žádných cizozemcuow, duchovních ani swětských na úřady zemské, dwořské ani městské ani duchovní nesázeti, než Čechy, ani jimi zámkuow a měst Koruny České osazowati a jim jich swěřowati, a to máme s radau učiniti; a též w okolních zemích k K. Č. příslušejících aby bylo držáno, jakož jest to za císaře Karla, i jiných králuow a předkuow a předkuow našich držáno a zachováno bylo. Item přiřkli sme, že nemáme žádných zemí, knížetství, měst, zámkuow, hraduow, manůw i jiných všelikterakých zboží K České Koruně příslušejících, od koruny odtrhowati ani odcizowati nižádným obyčejem, ani žádnými wěny, ale což by od koruny odtrženo neb odcizeno bylo, to máme zase připojiti a k koruně shromážditi. Item přiřekli sme mince české žádným obyčejem nepolehčowati ani ponižowati bez wuole wší země, ale tak se zachowati podle wysazení a priwilegií koruny České, jakž práwo jest. Item přiřekli sme, což sau předkové naši, císařowé neb králowé Čeští komu dali a zapsali, stawuom, osobám neb osobě, bud' na království, na duchowenství neb na manství, že to máme zdržeti a w celosti zachowati: však co by nebylo proti milostem a obdarowání, kderěž jest král Wladislav JM^t, otec náš nejmilejší, dáti ráčil všem stawuom království tohoto. Item přiřkli sme každý staw zvláště při jich práwích, řádích, priwilegiích, swobodách, wysazeních, zvyklostech a obdarowání, což kderému stawu náleží, zachowati. Tomu na swědomí pečet naši Královskú k listu tomuto přiřkili sme rozkázali.

Dán na hradě Pražském den s. Benedikta opata, léta božího tisícího pětistého devátého, králowství našich Uherského XIXo, a Českého XXXVIIIo léta.

Stalo se v sobotu před S. Ambrožem, l. 1509.

D. Z. VI, K 2-3.

1509, 20. Apr. 2 Mart.

W druhých Wáclawa z Chwojence C. 16.

Wotík z Ryzmburka p., že na dědictví swém w Zálažanech, na wsi celé, na dwořích km. s pl., s dědinami, lukami, i se wší zwolí etc. paní Anně z Hustířan, manželce swé puol druhého sta kop gr. pr. česk. wěnowal etc. a z milosti swé zvláštní polowici všech nábytkuow, kteréž koli má nebo mítí bude na dworu popl. s popl. w Jestřebci nadepsané p. Anně přidal jest k wěnu swrchupsanému.

Stalo se w pátek o swátosti, jinak před sw. Jiřím, l. 1509.

D. Z. II, H. 22.

1509, 2 Apr., intab. 1509, 14 Oct.

Zřízení o statku Jindřicha Swojanowského z Bozkowic a na Skalách; a Jana Swojanowského z Boskowic odpor proti tomu.

W druhých Wáclawa z Chwojence, C XVIII.

Jindřich Swojanowský z Boskowic a na Skalách, maje k tomu majestat Wladislawa krále, dává, zapisuje a odkazuje Kateřině z Kwedl, manželce swé, statek swuoj všecek, i s zámekem, kterýž má dědičný, však tak, aby ona všecky dluhy zaplatila, a což komu poraučí a odkazuje, aby to také všecko splnila a dala. Jiříkowi Říčenskému poraučí a dává sto kop gr. česk.; Bernhartowi Trtiezskému padesáte kop gr., Šandrofowi 15 kop gr. a též kuon, Hanuškowi 30 kop gr., Bernhartowi zwonařowi 10 kop gr., Šimkowi 10 kop gr., Wáclawíkowi starému písari 15 kop gr., knězi Janowi na Wšien 10 kop gr., knězi Janowi Lomnickému 10 kop gr., Janowi Řeheckému 10 kop gr., do Lomnice na kostel 50 kop gr., Ofce, sestře swé ty wsy w Slánště aby jí byly postaupeny, Radslawowým synuom po pěti stech kopách gr., Petrowým synuom po pěti stech kopách gr., páně Janowým Nošewského synuom dvě stě kop gr., však na takový způsob těmto dětem, kdyžby došli swých let, aby jim bylo vydáno; pakliby w tom zemřeli, tehdy aby žádnému po nich nic nebylo dáno; Markwartowi Frickowi 500 kop gr. česk., aby těm všem bylo dáno. Co se Walštejnu dotýče, kterýž jest prodal pánuom Klášterským, ten aby jim we dsky wložen byl. A k tomu na swědomí a na potvrzení dal jest swú vlastní pečet swým jistým wědomím k tomuto listu přiwěsiti, a prosil jest urozených pánuow a wladyk, pana Alše z Sowince, p. Jana z Walštejna

a w Maršowě, pana Markwarta Frycka z Daliměřic a na Wolenowicích, pana Míchala z Semína na Semíně, aby na swědomí na potvrzení podle jeho dali své pečeti vlastní přiwěsiti k tomuto listu.

Jenž jest dán a psán léta od. n. s. b. M^oCCCCCVIII^o w pondělí po Kwětné neděli.

Léta buožieho 1509 we čtvrtek po sw. Marku Jan Swojanowský z Bozkowic, odpírá tomuto kšaftu a dané i odkázání dědin a statku w tomto kšaftu jmenowaném, kterýž jest Jindřich bratr jeho odtudž z Boskowic odkázal a dal osobám všem w tomto kšaftu jmenowaným, prawě, že má lepší práwo k těm dědinám a statku w témž kšaftu jím Jindřichem bratrem jeho odkázaným, nežli ty osoby w kšaftu tomto jmenované všecy, to chce ukázati před pány JM^{tni} a wladykami na plném saudu zemském, když jemu toho bude potřebí. W. W. V.

Léta bož. 1509 we čtvrtek před sw. Wítem Hanuš komorník od Jana z Bozkowic na Swojanowě pohnal k tomuto odporu Annu z Hozlan a jináč Kateřinu, kterýž jmenuje Jindřich z Bozkowic w kšaftu swém z Kfeldu, rok wedení odporu na zajtří sw. Jeronýma najprwé přístieho před pány JM^{tni} a wladykami na plném saudu zemském w hradě Pražském. W. t. K.

Léta buož. 1509 w středu po sw. Hawle páni a wladyky na plném saudu k žádosti pohnané dali stranám hojemstwí až do pátku suchých dní postních najprwé přístích.

(W druhých Wáclawa z Chwojence C XVIII.)

D. Z. II. B. 2 et 3.

1509, 26 Apr.

W II Wácl. z Chwojence, C 21.

Kateřina z Čestic, manželka někdy Jana Kapauna z Swojkowa p., že dědictwí své w podole, městečko, domy, krčmy a dwory km. s pl., s dědinami, lukami, i se wší zwolí, s panstwím, tak jakož jí dsky od Petra Sekerského z Sekeřic pl. sw. , prodala Mikulášowi mladšímu Trčkowi z Lípy a s Lichtmburka a j. d. za 1.200 kop gr. Pražských česk. úplně zaplacených a postaupila. Sprawiti má etc.

Stalo se l. b. 1509°, we čtvrtek po s. Marku.

L. b. 1511 w středu před S. Stanislawem Mikuláš Trčka z Lípy a s Lichtmburka dal listem puol léta napřed wěděti od úřadu Zdenkowi Lwowi z Rožmitála a s Blatné, najw. purkrabí Praž., a druhým listem Kunatowi Pešíkowi z Komárowa, jakožto těm, kteříž tento rok zámky a důchody krále JMti spravují, chtě aby od něho dědictwí krále JM^{ti} w Podole zase vyplátili, dadúce témuž Mik. Trčkowi 12 kop gr. Praž. česk. w polauletí pořád zběhlém. W. W. V.

D. Z. VI, F. 24.

1508, 28 Apr.

L. 1509 w sobotu den sw. Witališe Mikuláš z Audoleně, Jan Waničkuow, konšelé a přísežní, a Bartoš truhlář z obecních, majíce list mocný od purgmistra a raddy i wší obce města Chrudimě, swým a purgmistra, raddy i wší obce téhož města jménem, p., že dědiny w Láních u Krchleb, dwuor wysazený pod plat manský, kterýž jim od starodáwna příslušal manstwím biskupstwí a kostelu Olomúckému jsú ty dědiny zase z desk zemských propustiti, a tímto zápisem propauštějí, tak aby ten dwuor a dědiny w Láních nebyly a nemají býti i s tím se wším, což k tomu manstwí přísluší, tímto zápisem a trhem dědické nyní ani na časy budící, ale mají býti manské tak jako jsú prwé byly k nadepsanému kostelu a biskupstwí Olomúckému od starodáwna.

Actum etc.

D. Z. II, K. 19.

1509, 8 Maj.

Odhad dědictwí Ondřeje Wajncrle z Krumpolce w Krumpolci ku práwu dědičnému Wáclawowi Chlumčanskému z Přestawlk.

W druhých Wáclawa z Chwojence D. II.

Létha 1509 w auterý den sw. Stanislawa Markwarth z Řetně⁷⁵, místokomorník K. Č. mocí úřadu swého s komorn. Jindřichem dědiny a dědictwí Wondřeje Wayncrle z Krumpolce tudiž w Krumpolci, dwory km. s pl., na kterýchž sedí Jan rychtář, kterýž platí 1 kopu 2 gr., 4 slepice, 31 wajce pl. r., Fridrich Fric, kterýž platí 1 kopu 2 gr., 4 slepice, 31 wajec pl. r., Michal, kterýž platí 1 kopu 2 gr., 4 slep., 31 wajec pl. r., Jíra kterýž platí 1 kopu 2 gr., 4 slep., 31 wajec pl. r., Jakub Krajčí, kterýž platí 31 gr. 2 slep., 15 wajec pl. r., Erhart Dymar, kterýž platí 31 gr., 2 slep., 15 wajec pl. r., kowář, kterýž platí 31 gr., 2 slep., 15 wajec pl. r.; ale těch 15 wajec na něm neodhaduje, ale jemu Wondřejowi Waincrlowi zůstawují a jeho dědicuom. Item na Koštowě wdowě odhadali tolíko 18 gr. bez dwú penezí pl. r., a což ona wíc platí, toho neodhaduje, ale jemu Wondřejowi Waincrlowi zůstawá a j. d., s dědinami, lukami, porostlinami, pastwišti i se wší zwolí, což k tomu přísluší, s plným panstwím odhadali sau Wáclawowi Chlumčanskému z Přestawlk a j. d. ku prawému práwu dědičnému. It. kaury a wajce sečteny sau w plath, it. jedna kopa kop gr. platu ročního položena jest w desíti kopách gr. českých a každá jedna slepice za 1 gr č. a každá kopa wajec položena jest také za 1 gr č. Summa platu sečteného ročního s kurmi, wajci ne jmenowaných lidech puol sedmé kopy

⁷⁵ Správně má být z Cetně.

3 gr., 1 peníz. Stalo se toto odhádání we 44 kopách gr. w 15 gr.wše česk. summy hlawní, a to po práwu staném před úřadem purkrabství Pražsk. a k tomu w nákladích w 21 kopách a 26 gr. ve 4 peněžích wše česk.; Summa všeho, w čem se odhádalo za swrchupsaný plat 6 ½ kopy 3 gr. 1 pen. pl. r., to jest w 65 kopách we 31 gr., we 3 peněžích wše česk. plným právem wyznání téhož úředníka.

Stalo se léta a dne swrchupsan.

D. Z. II. C 5.

1509, 30 Mai (na hradě Pražském), Vložen 1509.

Wladislaw král potvrzuje klášteru Kladrubskému prodej wsi pusté Chotěšowicek k témuž klášteru náležející.

Wladislaw král etc. potvrzuje Jiříkowi Aulickému z Plešic, nápadníkowi a poručníkowi Jana, strýce swého, z Plešic, list na pergaméně s wisutými pečetmi, kterýmiž někdy kněz Jan opat, Jan probošt Tauškovský na Mži, Jan probošt Přestický a Blaha, i všecken konwent kláštera Kladrubského Janowi z Plešnic na Ulicích, otcí a strýci jich, wes pustú Chotěšowičky s dědinami kmecími od téhož kláštera prodali.

Dán na hradě Pražském, tu středu po sw. Duše léta b. 1509.

D. Z. II. B. 29 a 30.

1509, 1. Aug.

II. Wácl. z Chwojence, l. 1509 f. 5 post Petri vinc.

Léta 1509 w středu den sw. Petra wuokowách Markwart z Cetně (Czetnie) místokomorník K. Č., mocí úřadu swého s kom. Hanušem dědiny a dědictwí Ctibora Martineckého z Chřenowic a držiteluow týchž dědin Marí (Marij) z Lukawice a Zdenka z Kojkowic, w kteréž sú se s kom. Pražským uwázali, item: we wsi w Pekle mlýn, na kterémž sedí Kuba Sobiešek, kterýž platí 2 kopy gr. bez 4 groš., 9 slepic pl. r.; it. w Bučowicích dwory km. s pl., na kterémž sedí Jan Rudolák, kt. pl. 2 kopy gr. 20 gr., 6 slep pl. r.; item na Hawlowi tudíž w Bučowicích odhádali sú toliko 32 gr. 5 d. pl. r., a to, což on Hawel wíce nad to platí, toho sú neodhádali, ale jim swrchupsaným dědici a zápisníkuom zuostati má; It. jedna kopa gr. pl. r. položena jest w 10ti kopách gr., kury také sečteny jsú w plat, každá jedna slepice za 1 gr. česk.; s dědinú, lukami i se wší zwolí, což k tomu přísluší, s plným panstwím odhádali sú ku prawému práwu dědickému Wáclawowi z Lobkowic a na Chlumci, jakožto puowodowi, a Wondřejowi z Bratříkowic jeho spolupuowodowi a j. d. A stalo se toto odhádání pro 20ti hřiven stříbra bez dvou lotuow, to jest w summě hlawní w 21 kopách gr. česk. a w 12ti gr. česk. nálezem úředníkuow menších Praž. za pokutu pro nevydání Hawla Leptěje jim přisauzené,

a k tomu w nákladích we 29 kopách 25ti gr. a w 1 d., wše česk.; summa wšecka, w čem sú odhádali w 50ti kopách gr. we 37 gr. 1 d. wše česk., a za to platu ročního odhádali sú summu 5 kop 3 gr. 5 d., pl. r. wyznání téhož úředníka.

D. Z. III. C 7.

1509, 11 Aug.

W II. Wáclawa z Chwojence, [D 29].

Wolf z Gutšteina p., že dědictví své Kozolupy wes celú a dwory km. s pl., a mlýn s platem, kteréž leží nad Tauškowem za Plzněm, s dědinami, lukami, robotami, řekami, s chrastmi, s posudným se dvěma rybníčky, i se wší zwolí, s panstwím etc. prodal k kostelu S. Wíta na hradě Pražském, a knězi Ambrožowi děkanowi, administratoriwi arcibiskupstwí Praž. i wší kapitole téhož kostela, nyn. i bud., za 800 kop gr. Praž. česk. zaplacených a postaupil. Zprawiti má etc. K kterémužto we dsky kladení Wladislaw král dal powolení; posel ke dskám Zdeněk Lew z Rožmitála etc.

Stalo se v sobotu po S. Wawřinci, l. 1509.

D. Z. III, L 19.

1509, 5 Oct.

W II. Wáclawa z Chwojence, E 7.

Jan Krupý z Probluze p., že dědictví své w Zidowicích dwory km. s pl., což tu má, s dědinú, lukami, lesy a znamenitě les Kostřice, s rybníky, s vodotočinami, s kurmi, s pustotinami, i se wší zwolí, s panstwím etc., prodal Mik. mladšímu Trčkowi z Lípy a z Lichtmburka a j. d. za 200 kop gr. č. Praž. zaplacených a postaupil. Sprawiti má on prodávající, a podlé něho Hašek Zwířetický z Wartmberka a na Bydžowě, oba spolu etc.

Stalo se l. b. 1509, w pátek po S. Františku.

D. Z. VI, F 11.

1509, 13 Oct.

W té při, kteráž jest mezi knězem Matúšem opatem kláštera sw. Karla i wším konwentem téhož kláštera na nowém městě Pražském s jedné, a Zdenkem Kostkú z Postupic s strany druhé, jakož sú oni opat a konvent nadepsaný obeslali jej Zdenka o sboží Tehowské i s jeho příslušenstwím a na to sboží ukázalli wejpis z desk zemských směnu o to sboží Tehowské; proti tomu poručníci Zdenka Kostka prawili, že to sboží Tehowské předci mnohá a pokojná leta sau drželi a žádný jich z toho nenaříkal, a na to ukázali magestat císaře Zikmunda s dobrými wolemi, a kšaft na mocný list učiněný někdy Zdenka Kostky z Postupic,

a dále ukázali nález mezi konwentem z Kladska a Putú z Ryzmberka učiněný, žádající při něm zachování býti, a k tomu ukázali magestat pána aaše (sic) též žádající při něm zachování býti: tu najjasnější kníže a pán, p. Wladislaw z buoží milosti Uherský, Český etc. král se pány a wladykami na plném saudu takto o tom naleztí ráčil: poněwadž oni poručníci na místě Zdenka Kostky z Postupic list císaře Zikmunda s dobrými wolemi ukázali až do té dobré wůle, která swědčí slowútnému panoši Zdenkowi z Postupic, kdež té dobré wůli nadepsaný konwent odepřeli sú, že se ta dobrá wůle nevztahuje naň, poněwadž se oni prawí býti páni starožitní; tu nadepsaní poručníci Zdenkowi Kostkowi se přiznali, že jest ten Zdeněk Kostka, kterýž w té dobré wůli za panoše napsán jest, že jest strýc Zdenkuow Kostkuow, že newědí, jak jest on to přijal, že tento tudy swé sprawedlnosti ztratiti jest nemohl; než poněwadž jest magestat krále JM^{ti} pána našeho ukázal, jímž JM^t tu milost učiniti ráčil, aby ta sbuoží zápisná jedna bez druhých splacowána nebyla, než společně: pprotož jeho M^tK jej Zdenka Kostku při znění téhož listu zůstawiti ráčí. Poslowé na to ke dskám z plného saudu byli sau Bernhart z Waldštejna, najw. mincmajstr K. Č. z pánuoow, a Jiřík Karlík z Nožetic z wladyk etc.

Stalo se léta 1509, w sobotu před sw. Hawlem.

D. Z. II. L. 21 et 22.

1509, 23 Oct.

W II Wáclawa z Chwojence, E 25.

Jan z Klinštejna a z Roztok p., že dědictwí swé w Widěhosticích, dwuor popl. s poplužím wysazený w plat, wes celú a dwory km. s pl., s dědinami, lukami, wrbinami, potoky, i se wší zwolí, s panstwím, etc. prodal Jiříkowi řečenému Boreš měštěninu St. města Pražského, a Kateřině manželce jeho i j. d. a b., za puol páta sta kop gr. pr. česk. úplně zaplacených a postaupil. Zprawiti má atd. S takowú wýmienkú, že nadepsaný Jan neb j. d. bude moci swrchupsané dědictwí zase jmenowanú summú wyplatiti od něho Jiříka a Kateřiny neb j. d. a b., a to kdyžby koli strana straně neb j. d. a b. dali sobě rok napřed wěděti atd.

Stalo se l. 1509 w úterý po jedenácti tisících pannách.

D. Z. III. E 14 et 15.

1509, 13 Dec.

W II. Wácl. z Chwojence, F 11.

Léta buožieho 1509 při času swaté Alžběty při přítomnosti najjasnějšího knížete a pána, pana Wladislawa, uherského, Českého etc. krále, na sněmu obecním, kterýž ty časy držán jest na hradě Pražském, páni, ritieřstwo, Pražané a poslowé z jiných měst rozkázali sú před JKM^{ti}

čísti JM^{ti}K majestat a list, kterýž w zřízení zemském slowo od slowa wepsán a wložen jest a za práwo učiněn, co se odcizowání zámkuow, měst a sbuoží od králowství dotýče, jakož týž majestat a list w sobě šíře ukazuje; tu páni, ritieřstwo, Pražané i jiní poslowé z měst prosili sú JKM^{ti}, aby ráčil toto králowství i je všecy přitom zachowati, a což jest koli ráčil dáti proti tomu listu, aby to moci žádné nemělo, poněwadž w tom majestatu ukazuje, že to moci žádné míti nemá. A tu také ze jmena sau JM^{ti}K jmenowali Zdechowice s jich příslušenstwím, že slyší, že by JM^tK ráčil je zastawiti neb odciziti proti tomu majestatu, aby toho neráčil činiti. Tu JM^tK ráčil toho odložiti do zajtří, že ráčí to se pány a wládkami, raddami swými, rozvážiti a jej Mikuláše Trčku slyšeti, i tu smlúwu i zápisy ohledati, kterúž on Mikuláš s JM^{ti}K o Zdechowice má. Tu on Mikuláš Trčka mluvil jest před králem JM^{ti} a raddami JM^{ti}, že jest měl s králem Polským JM^{ti} smlúwu o Opawu, a že jest jemu král Polský JM^t měl Opawy wedle též smlúwy postúpiti a peníze od něho wzíti, a tu král JM^t pán náš že jest jemu ráčil listy psáti a toho na něm žádati, aby krále Polského JM^t z té smlúwy propustil, a ty smlúwy a listy s dobrú wolí na tauž Opawu aby JM^{ti}K pánu našemu vydal, a že se s ním JM^t ráčí o to smluwiti. A potom ukázal na to smlúwu s králem JM^{ti} učiněnú, kdež král JM^t jemu Trčkowi Zdechowice zastawuje s jeho příslušenstwím w pěti tisících kopách groších českých za tu sprawedlnost a smlúwu, kterúž s králem Polským JM^{ti} měl, žádaje JM^{ti}K^e, aby jej při té smlúwě zůstawiti ráčil; a neráčí-li JM^tK Zdechowic postúpiti, ale aby jemu pět tisíc kop grošuow českých dáti ráčil, tak jakž táž smlúwa ukazuje. A přitom týž Mikuláš mluwil, i také zápis, kterýž na zprávce od krále JM^{ti} i také od země swědčí, ukázal, táhna se na ten artikl w témž zápisu, kdež w něm takto stojí: že sobě tu moc pozůstawujem, komuž bychom co prwé dali a nebo nápotom bychom dáti chtěli. toho wůli míti chcem jako s swým; a že jest tento zápis poslední, a JM^tK sobě w něm moc pozůstawiti ráčil; a že jest to mohl JM^tK dobře učiniti a jemu ten zápis na Zdechowice dáti podlé té moci sobě pozůstawené, prose, aby při tom zachowán byl. Proti tomu na témž sněmu stawowé K Č^o mluvíli, že se to neztahuje w tom listu zpráwním na dání zámkuow a zbuoží, než toliko na důchody, že sobě JM^t pozůstawuje, aby ty mohl dáti a obrátiti ráčil, jakož ten list w sobě šíře ukazuje. Tu král JM^t se pány a wládkami, raddami swými, takto o tom wypowiedíti ráčil: že napřed při tom majestatu, který JM^tK w Prešpurce koruně a králowství Českému dáti ráčil, že nemá zámkuow a všech sbuoží, kterýchž JM^t w držení býti nyní i na budaucí časy ráčí od koruny české příslušejících, tak jakž ten list w sobě šíře ukazuje, Korunu českú zůstawiti ráčí, a že w swé mocnosti zůstal jest a zůstati má, od nás i od budúcích králuow českých držán a zaqchowán býti má na budaucí časy; a což sme koli proti tomu majestátu dáti ráčili w králowství tomto neb w zemích k tomuto králowství příslušejících, že to žádné moci míti nemá. I poněwadž sme Zdechowice proti témuž majestátu a obdarowání zastawiti chtěli w pěti tisících kopách

groších česk., že takowú zástawu zdwíháme; než co se těch pěti tisíc kop gr. č. dotýče, kteréž sme témuž Mikulášowi Trčkowi ráčili říci dáti za ty sprawedlnosti a smlúwy, kteréž jest s králem Polským JM^{ti} bratrem naším, učiněné měl, a nám je w moc naši za těch pět tisíc kop gr. č. dal, že my se o těch pět tisíc kop gr. č. s ním srownati a jemu je dáti chceme, a Zdechowic s jeho příslušenstwím při králowstwí wedlé našeho zapsání zůstawiti ráčíme. Kdež se jest pak týž Mikuláš na zpráwní list táhl na tato slowa: Chtěli-li bychom komu co dáti anebo w předešlých časích dali w K Č, a nebo do těch zemí, kteréž k K Č příslušejí, toho wůli míti chceme jako s swým i takto o tom též s raddami našimi wypowídáme a nalézáme, rozwážiwše to pilně: že ta slowa w tom zpráwním listu neztahují se na zámky, na města, na zbuoží, abychom je měli dáwati a odcizowati od K. Č.; než toliko sme sobě tu moc pozůstawili w tom zpráwním listu, abychom z důchoduow našich, což sme dali aneb dáme zde w zemi aneb do těch zemí sem k koruně České příslušejícím, a toho tak užítí chceme; ne by se to ztahowalo na ten rozum, abychom měli zde w zemi aneb wen z země zámky a zbuoží dáwati, že ten rozum w tom listu w sobě toho neukazuje. Poslowé na to ke dskám byli sau Ladslaw z Šternberka a na Bechyni, nejw. komorník K. Č., Petr Holický z Šternberka a na Leštně, najw. sudí K. Č. z pánuow k tomu zwláště wyslaní.

Stalo se léta buožieho 1509° we čtwrtek den S. Lucie.

D. Z. VI, F 21.

1509, s. d.

Wáclaw z Rowného p., že dědictwí swé dwuor poplužní řečený Trutmanie s poplužím, s dědinú, s lukami, s lesy, s rybníky, s pastwami, s pastwištěmi i se wším příslušenstwím, a wes tudíž celú a dwory kmetcí s platem, s kurmi i se wší zwolí, což k tomu přísluší, s plným panstwím, což od strodáwna k tomu dworu a ke wsi a k těm dworuom kmetcím přísluší, jakož jest sám jměl a držal tak a w témž plném práwě, jakož jemu dsky zemské od Woldřicha ze dworce pl. sw., a dwuor poplužní řečený Budákw s podsedkem, s dědinami, s lukami, s lesy a se wším příslušenstwím, s panstwím, tak a w témž plném práwě, jakož jemu dsky od Petra z Rozmberka; a témuž Petrowi od kněze Martina Budáka z Budákuow pl. sw. etc., dal jest a dáti mohl na spasení duše swé k woltári swatých mučedlníkuow w kostele sw. Wíta u fary w Krumlowě, s takowú wýminkú etc. (in simili jako při jiných nadáních téhož Wáclawa, až po slowa: jakožý jest etc. zapsáno.) K kterémužto nadání a we dsky wložení etc. jakož se napřed píše.

Stalo se léta 1509.

D. Z. II. I. 5 et 6.

1509, ??⁷⁶

My kněz Jan z b. m. opat, kněz Jan probošt Touškovský na Mži, kněz Jan probošt Přeštický, kněz Blaha i veškeren konvent kláštera Kladrubského, řádu a zákona s. Benedikta známo činíme tímto listem přede všemi, kdežto čten anebo čtúce slyšán bude, kterak vyrozuměvše, že s dědin našich kmetských, klášteru našemu příslušejících ve vsi pusté, řečené Chotěšovičky, požitekové nám a konventu našemu dosti malí jsou přichazeli, i z té příčiny s dobrým rozmyslem, s raddú a potazem přátel našich dobrých, dědiny ty nadepsané prodali jsme a mocí listu tohoto prodáváme se vším příslušenstvím i se všemi požitky, kteréž k tomu od starodávna příslušejí, a jakož jsme je sami drželi, i se vším plným právem a panstvím, sobě tu více práva ani které zvláštnosti na nich nepozuostavujíce, urozenému panoši Janovi z Plešnic a na Ulicích, dědicuom a budoucím jeho, i tomu každému, ktožby tento list měl, s jich anebo jednoho z nich dobrú a svobodnú volí, a to za 30 k. gr. č. rázu starého Praž. etc. s takovúto výmienkú, abychom my, nadepsaný kněz Jan opat nynější i budoucí i všecken konvent vůle nižádné neměli jim dáti věděti, chtěce ty dědiny zase vyplatiti; ale on nadepsaný Jan Ulický anebo dědicové jeho budoucí, kdyžby těch dědin držeti nechtěli moci budú nám dáti rok napřed věděti, abychom jim summu jich zase dali a zaplatili, a v své se dědiny zase uvázali. Paklibychom toho neučinili, tehdy dáváme jim tímto listem plnú moc a právo dědiny ty zastaviti anebo prodati, komužby se jim zdálo a líbilo, za touž summu, jakož sami od nás koupili a nic výše etc.

Pro znamenitější a širší svědomí prosili jsme urozeného pána pana Sezimy z Vrtbí a na Prostěboři, a urozených panoší Haška z Koněprus a Racka z Polžic, že sú své vlastní pečeti dali podle nás přivěsiti etc.

Jenž jest dán l. 1492 tu středu před s. Lucií pannú.

D. Z. II. B. 29-30.

1510, 24 Januar

Jan Kaut z Tyniště p., že dědictví své w Linsowně dwuor km. s pl., na kt. sedí kršek, kt. pl. 40 gr. jednoho a druhého tolikéž; w Chwalowickách dwory km. s pl., na kterýchž sedí Matěj bednář, kt. pl. 1 kopu 2 gr., jed. a dr. t., Tlustík 15 gr. jed. a dr. t., Wondráček 51 gr. jed. a dr. t., Duchek Kusý 55 gr. jed. a dr. t.; dwuor kmetcí s platem pustý Pechowský, s sadem; w Ronowě plat bez panství na lidech Mik. Trčkových z Lípy, kteříž platí, nejprw kowář s lauky Petříkowské 15 gr. jednoho a dr. t., Martin 6 gr. jednoho a dr. tolikéž s puol čtvrti dědiny, s dědinami, lukami, lesy, wodotočinami, rybníky, i se wší zwolí, s panstvím etc.

⁷⁶ Patří před potvrzení králem v květnu 1509, otázkou je, kdy byl intabulován.

prodal Mik. Trčkowi z Lípy a z Lichtmburka a j. d. za 150 kop gr. Praž. česk. úplně zapl. a postúpil. Spraviti má etc.

Stalo se l. b. 1510 we čtvrtek po S. Wincenci.

D. Z. VI, F 12.

1510, 26 Jan.

W Hyndrákowských dskách. J 19.

Wladislaw z buoží milosti Uherský, Český etc. král, JM^t přiznati se ráčil před úředníky praž., že z milosti své zámek swuoj Petršpurk, dwory poplužní s poplužími, městečka všeca a wesnice všecky k témuž zámku Petršpurku příslušející, s dědinami lukami, lesy, potoky, rybníky, kurmi, vejci robotami, ospy, s podacími kostelními, i se všemi a všelijakými puožitky a důchody, i to vše, což jest jeho milosti K^é k témuž zámku od Jetřicha z Gutnšteina we dsky wloženo, i s těmi zprávami též, kteréž JM^{ti}K on Jetřich we dsky wložil, tak jakož toho dsky plněji swědčí, dáti jest JKM^t ráčil a tímto zápisem dáwá, z milosti své Wolfowi z Gutnštaina a j. d. k jmění, držení, prodání, zastavení, zapsání a učinění jako svého vlastního dědického, žádného práwa ani panstwí JM^tK sobě ani dědicuom JM^{ti} dále pozústaviti neráčil.

Stalo se léta 1510 w sobotu po obrácení sw. Pawla na wíru.

D. Z. III C, 24.

1510, 11 Febr.

W II Wácl. z Chwojence, F 25.

Zikmund z Malowar p., že dědinu swú, totižto laučku se dnem, kteráž ježí pod Ješínem; mezi lukami Řeháčkowú a mezi Starečkowú, i se vším okrlškem k té louce příslušejícím, prodal Wáwrowi a Walwntowi bratřím z Zelenic a j. d., za 10 kop gr. Praž. česk. zaplacených a postaupil. Zprawiti má etc. K kterémužto we dsky kladení Wladislaw král dal své powolení; posel ke dskám Radslaw Beřkowský z Šebířowa, sekretář krále JM^{ti}.

Stalo se l. 1510., w pondělí po S. Školastice.

D. Z. VI, K 11.

1510, 12 Apr.

We dskách Trhowých.

Wilém z Waldštejna p., že dědictwí své Košík wes celú a dwory km. s pl., na kt. sedí: Němec, kt. pl. 3 kopy 5 gr. pl. r., Wlk 3 kopy 5 gr., richtář 2 kopy 26 gr., Kuba 2 kopy 28 gr., Černý 2 kopy 27 gr., Kozlík 1 ½ kopy 5 gr., Swatoněk 3 kopy 5 gr., Matúš 3 ½ kopy 12 gr., Jirawec 37 gr., krčmář 12 gr. pl. r., kteřížto lidé všickni platí 35 slepic pl. r. při wánocích,

s dědinú, lukami, lesy, potoky, rybníky, kurmi, chmelnicemi, i se wší zwolí, s panstwím etc., tak jakož jest to někdy Jan z Walštejna, otec nadepsného Wiléma, a on po něm měl a držal etc. prodal Mik. Trčkowi z Lípy a na Lichtmburce a j. d. za 600 kop gr. Praž. česk. úplně zaplacených a postúpil. Sprawiti má etc.

Stalo se w pátek před S. Tiburcím, l. 1510.

D. Z. VI, F 12.

1510, 15 Apr.

W II. Wáclawa z Chwojence, G, I.

Markwart a Petr bratří z Sulic a na Slepoticích p., že jsau mezi sebau takowýchto rozdíl dědinami a sbožími, kteréž jsau spolu až dosawad jměli a drželi, učinili, tak že on Markwart za díl swuoj otcowský, bratrský a dědický dědiny tyto dole jmenované jmíti má, totižto: w Turowě dwuor poplužní s popl., wes celú, dwory kmetcí s platem; Čeradice dwory km. s pl. a mlýn s pl. což tu prvé spolu jměli; Nechanice wes celú, dwory km. s pl.; Radimowice dwory km. s pl., což jsú tu spolu jměli; Hluboká wes celú, dwory km. s pl.; střítež wes celú, dwory km. s pl.; w Hlubokém wes, dwory km. s platem, krom jednoho dworu kmetcího s pl. Jindřicha Šťastného z Walštejna; item 31 kop 15 gr. česk. platu ročního na dědinách Matyáše Libáka na Chwojenci, s dědinami, lukami, těmito: lauka weliká za řekau, lauka od paustky Čeradské, laučka pod Turowským rybníčkem, (s) rybníky těmito: rybník Turowský, rybník Weliký pod Turowským, rybník na obci řečený Jiříkuow, rybníček řečený Šerý pod velkým rybníkem; item pět rybníkuow u Nechanic, item jeden rybníček u Hlubokého, rybník u Radimowic jeden; item lesy u Hluboké a u Stříteže, kteréž jsú, všecky; item lesy všecky u Nechanic; item les Bukowka u Časuow; it. les Jesenice u Chotče, což jest ho; it. řeka od prahu mlýnského, řečený Čeradský až do meze Uherské nahoru; item s kurmi, wejci, robotami, ospy, i se wší zwolí, s panstwím; s takowúto wýmienkú, že on Markwart ani jeho dědici nemá rybníkem welikým jedním, a tím druhým, kterýž slowe Jiříkuow na obci, aby wajše netopil, ani wajše aby hrazí nepowýšowal mimo starý základ hráze, tak jakž za někdy Heřmana z Sulic, otce jich, topowáno bylo; it. což se dotýče struh pod rybníky, tak jakž s Wilémem z Pernštejna a na Helfenštejně etc. najvyšším hoffmistrem K. Č., smlúwy ukazují, i s jinými předky držiteluow Dašic, k kterémužto koli statku, Turowskému neb Slepotickému oprawy náležely, každý z nás při smluwách prwních zachowati se má. Item kterýž koli z nadepsaných bratří Turow držeti bude, tehdy tomu, kdož Slepotic držeti bude i budúcím držiteluom Slepotic vody upúštěti má z rybníka na obci, kterýž slowe Jiříkuow, z příčiny té, aby držitel Slepotic rybníky volně mohl spouštěti i je loviti, kdyžby toho potřebowal. Item toto se znamenitě oznamuje: ktož Turow držeti bude, aby cesty s luk tyto wolny a swobodny

byly k Slepoticím, a hájeny aby nebyly. s tak Slepotických přes mostek s weliké lauky, a přes druhý mostek, aby k pastwištěm mohlo honieno býti konské i krawské pohlawí, i po hrázích, kdež přiehonowé jsú k mostkuom; třetí mostek s pastwiště, kdež sena wozí přes struhu, kteráž k řece běží. Item lidé Slepoticí, kteříž tam lúky mají, neb jmíti budú z toho potřebowati budú, aby takowú swobodu jměli luk sobě k sklizení a swezení, jako ten ktož na Slepoticích sedne, přes Turowský rybník tau cestau kteráž jde přes mostek; ktož na Turowě sede, struhy ty, kteréž jsú pod rybníkem i nad rybníkem, a neb kdežby potřeba byla w struhách starých aby wolně cizeny mohly býti bez překážek. Item jestli žeby se co kde týž Markwart až do tohoto rozdílu wydlužil, to aby on Markwart powinen byl sám platiti. Item o swršky wšecky on Markwart s ním Petrem bratrem bratrem swým rewně se rozděliti má.

A on Petr též také za díl swuoj otcowský, bratrský a dědický wzal jest a přijal dědiny tyto dolepsané a jmíti má: w Slepoticích twrz, dwuor popl. s popl., wes celú a dwory km s pl., s podacím kostelním tudíž; woletice dwory km. s pl., což jsú prwé oba spolu jměli; w Bělé dwory km. s pl., což jsú prwé spolu oba měli; w Wajwanowicích, w Auřečicích, w Třtí, w Lhotě Auřecké, w Časích, w lhotci, w Jenišowici, w Domanicích, dwory kmetcí s platem, což jsou tu w těch jmenowaných wesnicích spolu jměli, s dědinami lukami těmito: lauka Krunda za řekau, lauka Weliká proti welikému rybníku, lauka nadewsí na Kolece; pastwiště dvě pod rybníkem za struhau, item pastwiště nad rybníkem na obci, item pastwiště řečené mlýniště, pastwiště wedlé welikého rybníka, což koli nezatopí tím rybníákem až po cestu, kteráž na Turowský rybník běží; item rybníky nade wsi: rybník Bělošowský, it. rybník Pausa, rybník pode vsí Slepotický, it. rybníček okolo waluow, it. rybníček we wsi Časích, it. rybník Walkauš; it. haltěruow šest a sedmý malý u Časuow; it. řeky: řeka od mlýna Čeradského až do mezí Wiléma z Pernštejna; it. lesy, it. lesowé Domanští, it. lesů díl w Wířině, což jsau prwé spolu jměli; it. díl lesu u Časuo, což jsú ho spolu jměli prwé, s kurmi, wajci, robotami, ospy, i se wší zwolí, s panstwím. Item což se dotýče struh pod rybníkem, tak jakž smlúvy Wiléma z Pernštejna ukazují i s jinými předky držiteluo Dašic, k kterémužby koli statku, Turowskému neb Slepotickému oprawy náležely, každý z nás při smluwách prwních zachowati se má. It. rybníkem Welikým jedním a druhým řečeným Jiříkuow na obci aby wajše topeno nebylo, ani wajše hrazí powýšowáno aby nebylo mimo starý základ hráze, tak jakž za otce týchž bratří topowáno bylo. It. který koli Turuow držeti bude, tehdy tomu, ktož Slepotic držeti bude, i budúcím držiteluom Slepotic vody upúštěti má s rybníku Jiříkowa na obci, z příčiny té, aby držitel Slepotic rybníky wolně spustiti i je loviti mohl, kdyžby toho potřeboval. It. také toto se wymieňuje: ktož Turow držeti bude, aby cesty s luk tyto wolné a swobodné byly k Slepoticím, a hájeny aby nebyly: s luk Slepotických přes mostek, w weliké lauky přes druhý mostek, aby k pastwištím mohlo honieno býti i krawské pohlawí i po hrázích, kteréž

přihonowé jsú k Mostkuom; třetí mostek s pastwištěmi, kdež sena wozí přes struhu, kteráž k řece běží. Item lidé Slepotičí, kteříž tam luky mají neb jmíti budú, a toho potřebowati, aby takowú swobodu jměli luk sobě k sklizení a k swezení, jakož ten, ktož na Slepoticích sedne, přes Turowský rybník tau cestau, kteráž k mlýnu jde přes mostek. It. ktož na Turowě sedne struhy ty, kteréž jsau pod rybníkem i nad rybníkem, aneb kdežby potřeba bgyla, w starých struhách aby wolně mohly cizeny býti bez překážky.

A slíbili jsú nadepsaní bratří sami za se i za své dědice, že strana strany dědicuow ani dědin jich nemá ani bude moci nařiekati, ani napomínati z kterého dílu otcowského bratrského dědictvého dašího nižádným právem ani skutkem, a to časy budúcí a věčné; neb jsú častopsaní bratří swrchujmenowanými dědinami od sebe i od swých dědicuow úplně a docela oddělení. S takowými wýminkami, že nadepsaní Markwart a Petr, bratří z Sulic osobně stojíce před týmiž úředníky, k tomu jsú se oba dobrowolně podwolili: jestli žeby jaké záwady a příkazy na swrchupsané dědictwí před tímto rozdílem bud' na oba a neb na jeden který koli z častopsaných bratří přišly, že ty a takowé záwady, aby on Markwart (a Petr) bratří častopsaní wywozowati a společně platiti mají, a každý swú polowici pro takowú záwadu neb příkazy, cožby prosaudili, a neb z čeho právem wywedeni byli, dáti má beze wší otpornosti; a jestli žeby na hotowých pe nězích co prosaudili, to aby ze spolka hotowými penězi zaplatili; pakliby na gruntích, tehdy aby grunty oba to platili a zastávali, a to pod pokutau s komorníkem Pražským uwázání w díl který koli nahoře dotčený jeden druhého i se všemi náklady. Také s takowúto wýmienkú: jestli žeby kteří dluhowé byli a zuostali po nadepsaném někdy Heřmanowi, otcí swrchudotčených bratří, ty aby tíž bratří powinni byli též ze spolka platiti a wywazowati, ježtoby sprawedliwě pokázány byly. Také toto mezi týmiž bratřími swoleno, aby on Markwart Zuzanu z Sulic, sestru swú, přijal k wopatrowání a k chowání na swuoj díl do času, až by jí pán buoh co dobrého nahodil, ji aby wydal a tak odbyl, jako otec jich někdy Heřman prwních dcer odbýwal oddielem peněz, wýprawú, wěnem ji opatře, každý pro zmatek dílu swého. Item pakliby která panna sestra s kterým z nás bratří býti nechtěla, té on Markwart, kterážby s ním býti nechtěla, powinen jí nic nebude, než wýprawu a oddielem, tak jakž prwních sestr někdy otec jich jiných sestr jejich odbýwal. A též Reginu druhú sestru druhý bratr, totižto Petr má přijíti a ji tím zpuosobem opatřiti, jakož nahoře psáno stojí o Zuzaně. Také s takowú wýmienkú, jestli žeby častopsaní bratří, bud' oba neb jeden z nich pro záwady statkuow nadepsaných pohnán neb pohnáni byli, tehdy k takowému puohonu a saudu oba stáwati spolu mají, kdyžby jeden druhého k tomu napomenul a znáti dal, že jest pro takowé záwady pohnán, a to pod pokutú propadením jeden druhému padesáte kop gr. česk. , jestli žeby k takowým sauduom státi s druhým nechtěl, aby druhému bratru, kterýžby stál, dal tu pokutu, od toho dne, k kterémužby státi nechtěl, we dwú nedělí pořád zběhlých;

pakliby dáti nechtěl, aby se ten, komužby dáno nebylo, s komorníkem Pražským uvažal w dědiny jeho, a ty dotud držal, dokudžby mu ta pokuta jmenovaná dána nebyla bez nákladuow.

Stalo se léto božího 1510 w pondělí po sw. Tiburcí.

D. Z. II. K. 25-27.

1510, 17. Apr.

We dskách z. Trh.

Jan Bělský z Skarešowa, hajtman na Poděbradech p., že dědictví své w Žitětíně Welikém, dwory km. s pl., na kt. sedie: Jan Pikauš, kt. pl. 4 kopy gr., 4 slep. pl. r., Ondrauš 2 kopy 28 gr., 3 slep., a Koláč za 1 gr., Štyrša 2 kopy 11 gr., 3 slep. pl. r. Jiřík 1 kopu gr. 2 slep., s dědinú, lukami i se wší zwolí, s panstwím etc. tak jakož jemu dsky od Elšky z Nemiřewsi podlé Jana Krupého z Probluze pl. sw., a také tak, jakož jest se nadepsané dědictví na rozdílú jemu Janowi Bělskému od téhož Jana Krupého dostalo, prodal Mik. Trčkowi z Lípy a na Lichtmburce a j. d. za 206 ½ kopy a za 21 gr. wše Praž. česk. zaplacených a postúpil. Sprawiti má on prodávající dědinami swými w Bartaušowě, twrzí, dworem popl. s popl; a dwory km. s pl., a k tomu i jinými dědinami, kt. m. n. m. b. etc.

Stalo se w středu po s. Tiburcí, anno etc.

D. Z. VI, F 12-13.

1510, 17 Apr.

W II. Wácl. z Chwojence, G. 5.

Jan z Janowic na Bezdězi p., že dědictví své w Drobowicích, wes celú a dwory km. s pl., Potěhy, w Tupadlech, Bračice, Winaře, Kozohlady, Přibyslawice, Zbudowice, wsi celé, dwory lmetcí s platem; it. plat na Časlawských bez panstwí, kterýž dávají z dědin, prwní Brehek, kterýž platí 4 kopy gr. pl. r., Zárybnický 2 kopy gr. pl. r., Zewřinská 1 kopu gr. pl. r., Prchlíková ½ kopy gr. pl. r., a to z té dědiny, kterauž drží od gruntuow Dobrowských; item many tyto: Ješek w Bračicích, ten má službu s koněm, it. Juonowa wdowa z Tupadl, ten man má také službu s koněm, s dědinami, lukami, lesy, potoky, rybníky, kurmi, wajci, robotami, s podacími kostelními w Potěhách, w Dobrowicích, w Bračicích, Kozohlodech, w Přibyslawicích, i se wší zwolí, s panstwím, etc., tak jakož jemu dsky nadání krále JMti plněji swědčí, prodal Janowi a Diwišowi bratřím Žehušickým z Nestajowa a j. d. za puol sedma tisíce kop gr. Pr. česk. úplně zaplacených a postaupil. Zprawiti etc.

Stalo se l. b. 1510, w středu po S. Tiburcí.

D. Z. VI, G 6.

1510, 15 Mai

Jan Zajímač z Kunstatu p., že dědictví své w Woděradech, wes celú a dwory km. s pl., w Zwanowicích krčmu s platem, na kteréž sedí Duchek, a mlýn řečený Lhotský s platem pod Oděrady, s dědinau, lukami, lesy, potoky, rybníky, kurmi i se wší zw. etc. prodal Michalowi Slawatowi z Chlumu a z Košmberka a j. d. za puol šesta kopy gr. Pr. česk. etc.

Stalo se léta 1510, v středu den sw. Žofie.

D. Z. II. E. 12.

1510, 12 Juni

Já Mikuláš Trčka z Lípy a na Lichtmburce známo činím tímto listem obecně přede všemi, kdeš čten nebo čtúci slyšán bude, že znaje nebezpečenství svého zdrawí, a nechťje aby po smrti mé přátelé moji o muoj statek, kteréhož mi p. b. všemohúci z milosti své popřítí a puojčítí ráčil, jakú ruoznici měli mítí, jsa toho dobře mocen, a maje list od najjasn. knížete a pána, p. Wladislawa krále českého a markrabie morawského, pána mého milostiwého, kterýmž JKM^t powolení dáwati mi ráčí, abych mohl a moc měl o statku swém zřiediti, odkázati a dáti, komuž by mi se co líbilo koli a zdálo, tak jakž list ten JM^{ti} o tom šíře ukazuje; protož já nadepsaný Mikuláš na ten list mocný od JM^{ti}K pod JM^{ti} pečetí wisutú mně daný, toto mé poručenství o statku swém činím, puosobím a řídím: it. sboží má a panství, totiž Opočen hrad, twrz Smiřice, Třebelowice, Kněžice, Chotěboř město, s dwory poplužními s poplužimi, s městečky, wesnicemi všemi k těm sbožím příslušejícími, a k tomu jiné dědiny a platy mé všecky, kteréž mám neb jmíti budu, kterak by to koli mohlo shledáno býti dskami, listy neb zápisy, w témž plném práwě, jakož mně dsky, listowé neb zápisowé na kteráž koli sboží od koho koliwěk plněji swědčí, i také zámky a sboží swá zápisná; hrad Lichtmburk, Woheb, i se všemi jinými sbožími zápisnými, též kteréž mám neb mítí budu, i se všemi listy, tak jakobych na všecky majestáty a listy dobrú wuoli na každý zwlášť udělal, ta všecka nahoře psaná sboží dědičná a zápisná, i s listy, kteréž nyní mám neb w potomních časech mítí budu, i se všemi swrchky a nábytky, klénoty, hotovými penězy, kteréž též mám neb mítí budu, kde a na čem by koli mohli shledáni býti, dal jsem a tímto mým listem, kšaftem a zřízením mocně dávám urozené paní Johance z Březowic, manželce někdy urozeného a statečného rytíře p. Mikuláše staršího Trčky z Lípy na Wlašimi, strýce mého milého, k jmění, držení, užívání, prodání a učinění, což by se jí zdálo a líbilo, jako z swého vlastního dědictkého bez překážky všelikterakých lidí i wší otpornosti, však pod wýměnkami a mocí dolepsaných sobě přitom pozuostawených: it. najprwé že sobě prwní moc tuto pozuostavuji, že budu moc mítí přes kšaft tento a zřízení toto mé nadepsaného dědictví bud' dědictkého,

nebolito i na listech díl, polowici neb všecko, též také swrchkuow, nábytkuo, klenotuow, neb hotových peněz dáti a odkázati osobě neb osobám kterýmžkoli, též na týž list královský swrchupsaný, mně od JKM^{ti} daný; a tento kšaft a zřízení mé tomu ke škodě žádné býti nemá, než ten neb ti, komuž bych co přes kšaft a zřízení toto dal a odkázal, toho užití mají, a táž paní Johanka tímto kšaftem a zřízením na to sahati nemá, což bych komu dědictví mého buď dědictvého neb zápisného dal, neb swrchkuow, nábytkuo, klénotuow neb hotových peněz, tím druhým sobě w moci pozuostawným kšaftem žádnému neodkázal, tehdy že to dědictví a sboží, swrchkowé, nábytkowé, klénoty a hotowí penízi při častopsané paní Johance zuostati mají, tak jak se swrchu píše etc. Dále tuto sobě také moc znamenitě pozuostawuji: abych mohl a moc měl na týž list královský dáti a odkázati na swrchupsaných dědinách všech neb na dílu do summy pětmezdcítma tisíc kop gr. Praž. česk. osobě neb osobám kterýmž koli: kdybych však takowé mé neb má odkázání a dání buď listem jedním neb dvěma upewnil pod pečeti swú a jiných dwú neb tří pánuow, neb též dwú neb tří dobrých lidí pečeti na swědomí, že takowé mé odkázání má býti pewné, a tu summu paní Johanka aneb jiní držitelé sboží a panství mých mají a powinni budau dáti w polúletí ote dne smrti mé pořád zběhlém vyplniti; pakli by ten nebo ti držitelé nedal, nedali a nesplnili, komu by kterákoli summa mnú Mikulášem odkázána byla, tehdy ti všickni buď společně aneb každý zvlášť s jedním komorníkem Pražským bude a budau se moci uwázati w dědiny mé swrchupsané, kteréž mám neb míti budu, a ty bude neb budou moci dáti a jich užíwati dotud, dokudž by jednomu každému jeho summa mnú Mikulášem Trčků odkázaná dána a zaplácena nebyla i se všemi náklady. Tomu na swědomí a pewnost tohoto mého zřízení pečet swú vlastní a jistým mým wědomím přiwěsiti sem dal k tomuto listu, připrosiwše pro širší swědomí urozených vládyk, p. Jana z Leskowce a w kamenici, p. Arnošta z Leskowce na Cerekwici, a p. Hynka Húgwice z Biskupic etc., že sú pečeti swé podle mne na swědomí přiwěsiti dali sobě bez škody k tomuto listu.

Jenž jest dán a psán na Pelhřimowě léta ot narození syna božího M^o V^C desátého w tu středu před. S. Wítem.

D. Z. VI, F 27-28.

1510, 14. Oct.

Dsky trhowé.

Jan Janowský z sautic p., že dědictví swé Žumberk, hrad, dwuor poplužní s poplužím, městečko, domy, krčmy a dwory kmecí s platem; w Lukawici twrz, dwuor popl. s popl., wes celú, dwory km. s pl.; w Prostějowě wes celau, dwory km. s pl.; Částkow wes celau, dwory km. s pl.; w Wiežkách wes celau a dwory km. s pl.; Bošow wes, dwory km. s pl., což tu jmá;

Šwihow wes celau a dwory km. s pl; Hawlowice wes celau a dwory km. s pl.; Horejčka wes celau (sic), dwory km. s pl, což tu jmá; Smrček wes, dwory km. s pl. což tu jmá; Bratroňow wes celau, dwory km. s pl.; Krupínk wes celú, dwory km. s pl.; Strkow wes celú, dwory km. s pl.; Wranow wes celú, dwory km. s pl.; Wšeradow wes celau, krom toho, což jest oddáno k Lichtmburku králi JM^{ti} a dwory km. s pl.; Lukawička wes celau dwory km. s pl.; Radechim wes celau, dwory km s pl.; Laučky wes celau, dwory km. s pl.; Potlajšťany (potlaysstiany) wes celau, dwory km. s pl.; w Libanicích, což tu jmá, s dědinami, lukami, lesy, potoky, rybníky, řekami, mlýny, kurmi, wajci, robotami, ospy, s podacími kostelními, rychtami wýsadními, i se wší zwolí, s panstw. etc., tak a w témž plném práwě, jakož jemu dsky od Mikuláše Trčky z Lípy a z Lichtmburka, od Matěje Salawy z Lípy, a od Jindřicha Haugwice z Biskupic plněji swědčí etc., prodal nadepsanému Mikulášowi Trčkowi z Lípy a z Lichtmburka a j. d. za 2000 kop gr. Pr. česk. zaplacených a postaupil. Sprawiti má on sám napřed Jan Janonwský, a wedle něho Jan Božejowský z Bukowa a wšichni spolu etc.

We dskách z. Trh. l. 1510, w pondělí před S. Hawlem.

D. Z. VI, F 13-14.

1510, 18 Oct.

W II. Wáclawa z Chwojence, H 20.

Albrecht ze Wtelna p., že dědinu swú, totižto lauku se dnem pod Starými Košatky ležící, a dědinu ležící při týchž Košatkách a k též lúce příslušející, i se wší zwolí, což k tomu přísluší, i to wšecko, což jest tu koli po swých předcích a ti předci jeho prwé jměli a drželi etc. prodal Wáclawowi Bezdrůžickému z Kolowrat a na Košatkách a j. d. za 50 kop gr. Pr. česk. zaplacených a postaupil. Zprawiti má etc.

Stalo se l. b. 1510, w pátek po S. Hawle.

D. Z. VI B 1.

1510, 14 Nov.

Mikuláš z Dražowic a Jan z Elstiboře p., že dědictwí jich Klučow, twrz, dwuor popl. s popl., wes celú, dwory km. s pl., we Lstistiboří, dwory km. s pl., což tu mají, s dědinami, lukami, lesy, potoky, rybníky, kurmi, wajci, robotami, mlýny, porostlinami, luhy, wrbinami, winnicemi, s poddacími kostelními w Poříčanech a we Lstiboři, i se wší zwolí etc. prodali Michalowi z Chlumu a z Košmberka a j. d. za puol třetího tisíce kop gr. Pr. česk. zaplacených a postaupili. Zprawiti mají oni prodávající dědinami swými Božcem, Lípцем, Radowesicemi a Domanowicemi, tím wším, což tu mají, pr. z. etc.

Stalo se l. 1510 we čtwrtek po sw. Brikcí.

1510, 15 Nov.

W II. Wácl. z Chwojence I 7.

Aleš z Předboře p., že dědinu swú, totižto tři rybníky: jeden pod Mozděnicí, druhý w Smrčině, a třetí rybník Dlahý, i s tím, cožby rybníky těmi jich přidělávajíc dolepsaný Mikuláš Trčka etc. zatopil, it. s porostlinami, lukami, tak pokudž vymezeno jest, it. s pilau, na kteréž platu ročního jest 1 ½ kopy gr. i se wší zwolí, s panst., prodal Mik. Trčkowi z Lípy a z Lichtmburka a j. d. za 150 kop gr. česk. Praž. úplně zaplacených a postúpil. Sprawiti má etc. S wýminkami dolepsanými: kdyžby nadepsaný Mikuláš n. j. d. rybník swuoj pod Mozděnicí a on Aleš rybník swuoj Stayskal chtěli spustiti, buď z jara neb na podzim, neb při kterém koli času, a dal by jeden druhému tayden napřed wěděti, tehdy on Aleš má rybníka swého Stayskala upustiti, a zase týž Mik. rybníka swého Dlahého, tak aby téhož Mikuláše rybník pod Mozděnicí pro Alšuow, a zase téhož alše rybník Stayskal pro Mikulášuow wolně sjíti a slowiti se mohl; it. ploty u těch rybníkuow w podtrubí oboje strana mají sobě dělati ku potřebě swé do patnácti loket z šíři a zděli; it. chtěl-li by on Mikuláš rybník nowý u Mozděnice dělati a zatopil by co jím gruntuow Alšowských; a též chtěl-li by dělati druhý rybník nowý pod rybníkem druhým swým, a zatopil by jím co gruntuow téhož Alše, to bude moci přidělení těch obú dwú rybníkuow učiniti bez překážky téhož Alše i j. b.

Stalo se l. b. 1510, w pátek po s. Brikcí.

D. Z. VI, F 11-12.

1510, 23 Novemb.

W II. Wáclawa z Chwojence, I 10.

Zikmund Čéc z Nemičewsi p., že dědictwí swé w Tatinné, twrz, dwuor popl. s popl., wes celú, dwory km. s pl. a krčmu s platem; w Nehasicích wes celú a dwory km. a krčmu s platem; it. deset kop gr. česk. platu ročního, kterýž se dává s lauky, kteráž se dává Bitowska (sic), kterýž plat platí člowěk s dědinami, lukami, lesy, potoky, řekú, rybníky, kurmi, wejci, robotami, ospy, beráncemi, chmelnice, štěpnicemi, winicí w Tatinné, chrastmi, pustinami, dvěma mlýny, s podacím kostelním w Nehasicích, i se wší zwolí, což k tomu přísluší, s plným panstwím, i to všecko, což jest tu někdy Tomáš z Konobrz měl a držal, tak a w témž plném práwě, jakož jemu we dskách od někdy Jana Bubna ze Wšebořic Tatinná, a od Wáclawa Wlčka z Čejnowa Nehasice, a témuž Zikmundowi Kšaftem we dsky zemské wloženým od nadepsaného někdy Tomasa Pehma z Konobrz pl. swědčí etc., prodal Kateřině Tauchowské z Hradiště, manželce někdy Petra Beřkowského z Šebířowa, a jejím budúcím, za

puol třetího tisíce kop gr. Praž. česk. úplně zaplacených a postaupil. Sprawiti má on sám napřed Zikmund prodávající, čímž má neb míti bude třetinu výš, a wedlé něho Wáclaw Pehm z Konobrz dědinami swými Konobrzemi, twrzí, dworem popl. s popl., wsi a dwory km. s pl., tím wším což tu má a k tomu i jinými dědinami swými etc.

Stalo se w sobotu den s. Klimenta, l. 1510°.

D. Z. VI, D 3.

1511, 14 Mart.

Hašek Zwířetický z Wartemberka p., že dědictwí swé w Petrowičkách, twrz, dwuor popl. s popl., wes celú, dwory km. s pl.; w Břišťanech dwuor popl. s popl., wes celú, dwory km. s pl.; w Pšánkách wes celú, dwory km. s pl.; w kanici dwuor popl. s popl., wes celú, dwory km. s pl., s dědinami, lukami, lesy, znamenitě les Žitawy, kterýž měl od Wlaštka a Jana bratří Petrowských z Oděrad, s potoky, mlýnem pod Petrowičkami, kurmi, wajci, robotami, ospy, i se wší zwolí, s panstwím etc. prodal Janowi Krupému z Probluze a j. d. za tisíc kop gr. Praž. česk. zaplacených. Zprawiti má etc.

Stalo se léta 1511, w pátek o suchých dnech postních po s. Řehoři.

D. Z. VI, G 23.

1511, 18 Mart.

W II Wáclawa z Chwojence, J 27.

Jan a Mikuláš bratří Hložkové z Žampachu p., že dědictwí jich w Mezřičí dwory km. s pl., na kterýchž sedí Jiřík Baškuow syn, kt. pl. 1 kopu a 10 gr. pl. r., 2 slepici, 28 wajec, 7 dní robot ženných; Wávra 1 kopu 18 peněz, 2 slep., 25 wajec, 6 dní robot; Bartoň Bašek 80 gr., 2 ½ slep., 32 wajce, 8 dní rob. ž.; Urbanka 1 kopu gr., 2 slep., 24 waj., 6 dní rob. žen.; z gruntu, kterýž Horák drží 27 gr., 5 pen., 1 slep., 11 waj., 2 ½ dne žiti, s dědinami, lukami, i se wší zwolí, s panstwím, i to vše, což sú tu sami po Matějowi Hložkowi otci swém měli a drželi etc., prodali Mikulášowi Trčkowi z Lípy a z Lichtmburka a j. d. za 122 kop gr. Praž. česk. zaplacených a postaupili. Sprawiti mají etc.

Stalo se léta b. 1511 w úterý po s. Kedrutě.

D. Z. VI, F 18.

1511, 19 Mart.

W II Wáclawa z Chwojence, I 28.

Jindřich z Konecchlumí p., že dědictwí swé w Konecchlumí, twrz, dwuor popl. s popl., wes celú, dwory km. s pl., s dědinami, lukami, a znamenitě s lukami na Chomucku čtrnácti

jitry, na kteréž jsú roboty we Třtěnici i s wajci we Třtěnici, lesy, potoky, rybníky, s podacím kostelním tudíž i s kaplanstwím k témuž podacímu kostelnímu, i s dwory kmecími s platem k témuž kaplanstwí příslušejícími, na kterýchž sedí Kuba w Newratwicích, Jíra z Libštat, Jan z Libštat, Duchková z Libštat, Kubík z Soběraze, Polúhlawý w Soběrazi, i s pastwami u Konecchlumí, štěpnicemi i se wší zwolí, s panstwím, i to wšecko, což tu koli po Alšowi z Konecchlumí otcí swém, a týž Aleš otec jeho měli a držali etc. prodal Janowi Kapříkowi z Lesonic a j. d. za 500 kop gr. Praž. česk. úplně zaplacených a postaupil. Zprawiti má on prodávající dědinami swými w Lužanech, dwory km. s pl. i tím wším což tu má, a k tomu i jinými dědinami swými, kteréž má neb míti bude pr. z. etc.

Stalo se w středu po s. Kedrutě, léta 1511.

D. Z. VI, A 16-17.

1511, 9 Mai

W II Wáclawa z Chwojence, K 11.

Bohuslaw a Mikuláš bratří z Dobřenic, a Johanka odtudž z Dobřenic, sestra jich, p., že dědiny jich wěnné zástawné w Libišicích, dwory km. s pl., na kterýchž sedí Šimon, Štípka, Janek, Beneš, Prcka, Prokop, Waněk, Zikeš, Klíma, Beneš, Hawel, Kozienek, Wach, s dědinú, lukami, i se wší zwolí etc., tak, jakož jim dsky od Markety z Dobřenic, manželky někdy Ipolta z Oděrad, a uwázaní s komorníkem w nadepsané dědiny pl. sw., prodali Mikulášowi Trčkowi z Lípy a z Lichtmburka a j. d. za 175 kop groš. Praž. česk. úplně zaplacených a postaupili w témž práwě. Sprawiti mají pr. z. etc., a sprawiti mají, což by sami a nadepsaná Marketa z Dobřenic zawadili a dále nic.

Stalo se l. b. 1511, w pátek po s. Stanislawu.

D. Z. VI, F 18-19.

1511, 7 Aug.

Wáclaw z Tučáp prodává dědictwí swé w Tučapech Petrowi Beranowi na Tučapech.

Wáclaw z Tučáp přiznává se, že dědictwí swé w Tučapech, twrz, dwuor poplužní s poplužím, wes celú, dwory kmecí s platem, na kterejchž sedí Stránský, kterýž platí s puol lánú při sw. Jiří XV gr. a při sw. Hawle tolikéž, též s krěmy každého úroku VIII gr. roboty XXX^{ti} záhonuow worati, tři dni žíti, puol druhého dne sěci, dwa wozy žita přiweztí a dwa wozy wowsa a dwa wozy sena, dvě slepící na swatého Hawla, čber owsa, deset wajec, powěsmo konopí; Holý s chalup při sw. Jiří VI gr. a při sw. Hawle tolikéž; Barta s chalup při sw. Jiří VIII gr. a při sw. Hawle tolikéž; Melka při sw. Jiří XVII ½ gr. a při sw. Hawle tolikéž, XV záhonuow worati, puol druhého dne žíti, a sěci až do swačiny, wuoz žita přiwesti, wuoz

owsa a sena wuoz, puol čberu owsa, pět waječ, jednu slepici, puol powěsma konopí; Míka při sw. Jiří XX gr. a při sw. Hawle tolikéž; Swata platí s Kecnu při sw. Jiří XVI gr. a při sw. Hawle tolikéž i s chalupy; Janček s puol lánú při sw. Jiří XXXIII gr. a při sw. Hawle tolikéž; Hruoša s chalupy při sw. Jiří VIII gr. a při sw. Hawle tolikéž, čtyry dni žíti; Klusowa při sw. Jiří X gr. a při sw. Hawle tolikéž; Jiřík s lánú při sw. Jiří XXXVII ½ gr. a při sw. Hawle tolikéž, XV záhonuow worati, puol druhého dne žíti a seci až do swačiny, wuoz žita přiweztí, wuoz owsa a sena wuoz, jednu slepici, puol dčbera owsa a pět waječ, polowici powěsma konopí, Míka a Mach s puol lánú při sw. Jiří XV gr. a při sw. Hawle tolikéž, XXX^{ti} záhonuow worati, III dni žíti puol druhého dne séci, dwa wozy žita přiweztí, dwa wozy owsa a sena dwa wozy, dvě slepice, čber owsa a dwa wěrtel, X waječ a jedno powěsma konopí; Martinek se tři čtvrtí při sw. Jiří XXIII ½ gr. a při sw. Hawle tolikéž, XXX záhonów worati, tři dni žíti, puol druhého dne séci, dwa wozy žita přiweztí, dwa wozy owsa, dwa wozy sena, dvě slepici, jeden čber owsa, X waječ, jedno powěsmé konopí; Míka s puol lánú při sw. Jiří XXII ½ gr. a při swatém Hawle tolikéž, jeden den žíti, wuoz žita přiwesti, owsa wuoz, sena wuoz; Wáwra se tři čtvrtí při sw. Jiří XXV gr. a při sw. Hawle tolikéž, XXX záhonuow worati, tři dni žíti, 1 ½ dne síci, dwa wozy žita přiweztí, dwa owsa a dwa wozy sena, 2 slepice, čber owsa, 10 waječ, jedno powěsma konopí, Heřman s puol lánú, při sw. Jiří 15 gr. a při sw. Hawle tolikéž, 30 záhonuow worati, 3 dni žíti, 1 ½ dne sieci, dwa wozy žita přiweztí, 2 wozy owsa a 2 wozy sena, 2 slepice, jeden čber owsa a 10 waječ, 1 powěsma konopí; s chalupy za kostelem při sw. Jiří 6 gr. a při sw. Hawle tolikéž; Cíp s lánú při sw. Jiří 30 gr. a při sw. Hawle tolikéž, kopu záhonů worati, 6 dní žíti, 3 dni séci, 4 wozy žita přiweztí, 4 owsa a 4 sena, 2 slepici, 10 waječ, owsa čber, jedno powěsma konopí; po Krčemného, při sw. Jiří 8 gr. a při sw. Hawle tolikéž; rychtář s lánú při sw. Jiří 35 gr. a při sw. Hawle tolikéž, 30 záhonuow worati, tři dni žíti, 1 ½ dne síci, 2 wozy žita přiweztí, 2 wozy owsa a 2 wozy sena, 2 slepici, 10 waječ, dwa dčbery owsa, 1 powěsma konopí; Mach s lánú při sw. Jiří 49 gr. a při sw. Hawle tolikéž, 1 ½ dčbera owsa. Hawel se tři čtvrtí 31 gr. při sw. Jiří, a při sw. Hawle tolikéž, 1 čber owsa; Zlatník z chalupy při sw. Jiří 4 gr. a při sw. Hawle tolikéž; Michal se tři čtvrtí při sw. Jiří 25 gr. a při sw. Hawle tolikéž, 30 záhonów worati, 3 dni žíti, 1 ½ dne síci, dwa wozy žita přiweztí, 2 wozy owsa a 2 wozy sena, 2 slepici, 10 waječ, owsa dčber, 1 powěsma konopí; Říha při sw. Jiří 15 gr. a při sw. Hawle tolikéž; Janaška při sw. Jiří 19 gr. a při sw. Hawle tolikéž, 15 záhonuow worati, 1 ½ dne žíti, síci do swačiny, wuoz žita přiweztí, owsa wuoz, sena wuoz, slepici, 10 waječ, puol powěsma konopí; mlynář s mlýnu a s puol lánú při sw. Jiří 30 gr. a při sw. Hawle tolikéž – s dědinami, lukami, lesy, potoky, rybníky, kurmi, wajci, robotami, ospy, s poddacím kostelním tudyž i což k tomu přisluší, jakožto dwuor farářský; Wítkowský dwuor kmetcí, s kteréhož se platí 20 gr. při sw. Jiří a při sw. Hawle

tolikéž, 2 slepicí; Janaušek při sw. Jiří 28 ½ gr. a při sw. Hawle tolikéž, a ti sú dworowé w Tučapích, w Brandlíně dwory kmecí s platem, na kterýchž sedí Kanka, mkterýž platí 44 gr. při sw. Jiří, a při sw. Hawle 24 gr., 3 slepice; Wávra s puol lánú při sw. Jiří 14 gr. a při sw. Hawle 7 gr. jednu slepici; w Košicích dwory kmecí s platem, na kterýchž sedí Slanina, kterýž platí při sw. Jiří 26 gr. a při sw. Hawle tolikéž; Martinek při sw. Jiří 30 gr. a při sw. Hawle tolikéž; Hudcowá při sw. Jiří 7 gr. a při sw. Hawle tolikéž; Jan Blázen při sw. Jiří 4 gr. a při sw. Hawle tolikéž – a na těch na všech lidech k témuž poddacímu příslušejících pán poddací má jmíti na těch lidech panství i se vši zwolí, což k tomu přísluší s plným panstvím, i to vše, což jest tu sám měl a držal w tychž mezích a hranicích, žádného práwa ani panství sobě tudyž dále nepozuostawuje, prodal Petrowi Beranowi na Tučapech a j. d. za puol šestnácta sta kop grošuw a za pět kop groš. vše Pražsk. česk., úplně zaplacených, a jemu toho dědictví dědicky postaupil, zprawiti má on prodávající před každým člověkem právem zamským a zvláště wěny a sirotky, jakož země za práwo má, čímž má neb jmíti bude třetinu wajš; pakliby nezprawil, tehdy úředníci Pražští mají zwěsti jej kupujícího na dědiny zprawce, kdež má neb jmíti bude třetinu wajš peněz nadepsaných jmenem pokuty a nákladuw beze všeho puohonu, jakožto w práwě staném.

Stalo se léta božího M^oV^cXI^o we čtvrtek po sw. Sixtu.

D. Z. II. A. 21.

1511, 7 Aug.

Wáclaw Dworecký z Olbramowic prodává dědictví své w Katowě Petrowi Beranowi na Tučápech.

W druhých Wáclawa z Chwojence léta b. 1511 we čtvrtek ???

Wáclaw Dworecký z Olbramowic přiznal se před úředníky Pražskými, že dědictví své w Katowě, dwory kmecí s platem, na kterýchž sedí Mach, kterýž platí s lánú při sw. Jiří 30 gr. a při sw. Hawle tolikéž; týž s chalupy při sw. Jiří 4 gr. a při sw. Hawle tolikéž; Petráš se dwau lánuw při sw. Jiří 1 kopu gr. a při sw. Hawle tolikéž, dwuor kmecí pustaj řečený Kohautowský, s kteréhož se platí 8 gr. platu ročního, s dědinami, lukami, dvěma rybníky i se vším s panstvím, žádného práwa ani panství sobě tudyž dále nepozuostawuje, prodal Petrowi Beranowi na Tučápech a j. d. za dewadesát kop groš. a za pět kop groš. vše Pražských českých úplně zaplacených, a jemu toho dědictví dědicky postaupil; zprawiti má on prodávající dědinami swými Myškowicemi tím vším, což tu má, před každým člověkem právem zamským, a zvláště před wěny a sirotky, jakož země za práwo má třetinu wajš; pakliby nezprawil, tehdy úředníci Pražští mají zwěsti jej kupujícího na dědiny zprawce wajš jmenované wajš peněz nadepsaných, jmenem pokuty a nákladuw beze všeho puohonu,

jakožto w práwě staném; s takowúto wýmínkau, že nadepsaný Petr Beran a jeho dědici s nadepsaných všech lidí má a powinen bude wydáwati Jindřichowi Wolbramowi a j. d. každý rok tři groše Mišenské, beze wší jeho Wáclawa škody i jeho dědicuow, i wší otpornosti.

Stalo se léta b. 1511ho we čtwrtek po sw. Sixtu.

D. Z. II. A 22.

1511, Sept. 17

Léta od narození syna bozieho 1511o w středu o Suchýchdnech před s. Jeronymem, stala se smlúwa a trh dokonalý mezi urozenými pány p. Janem a panem Bernartem bratřimi z Waldštejna a na Krupce s jedné a panem Janem z Rozkowic s strany druhé, a to takowá: že sau nadepsaní bratří jmenowanému p. Janowi prodali zámek Nawarow twrz Semile s jich příslušnostmi, tak jakž sú to sami měli a držali, za šest tisíc kop gr. česk. dobrých stříbrných rázu Pražs. a to na takový spuosob: že nadepsaný pan Jan má nadepsaným bratřím dáti 3000 kop gr. čes. nyní na sw. Hawel najp. př. a neb je w dluzích zastúpiti, kdežby je jemu ukázali do těch 3000 kop gr. čes. na hoře položených, kteréhož by dluhu čekati chtěli, a druhých 3000 kop gr. čes. w pěti létech od datum smlúwy této pořád zběhlých má nadepsaný p. Jan již jmenowaným bratřím i j. d. a b. dáti a zaplatiti a to má jim na tom statku ujistiti, jestli-že by jim ta summa dána a zaplacena nebyla, aby se mohli w to uwázati s jedniem kom. Praž. a to dotud držeti, ažby jim jich dána a zaplacena byla úplně a docela podle toho, jakž na hoře položeno jest i se všemi škodami a náklady skrze to wzatými. A to mají nadepsaní bratří po Janowi we dsky klásti o sw. Wáclawě nejp. př.; a to mají Janowi spravowati, čímž mají neb jmíti budú, tak jakž země za práwo má. A co se wěna dotýče kteréž na Semilech paní Magdalena z Kolowrat má, kdyžby poslední peníze wyzdwihnúti chtěli mají prwé to wěno s toho statku swésti. A toho všeho nadepsaní bratří mají nadepsanému p. Janowi postúpiti na sw. Hawla najp. příštího: však duochody všecky, které jsú na tom zboží, ty sobě nadepsaní bratří wybrati mají, kteříž při tom času přijdú; pakli by kterých dobrati nemohli a to w tom postúpili má jim toho týž p. Jan na lidech dopomoci beze všech odtahuow. Což se swrchkuow dotýče u Nawarowa i u Semil na dvořích k nim příslušejících, těch všech nechati mají a těmi hýbáno býti nemá a zwláště dobytky, koňmi a jinými nábytky. Toho všeho na swědomí a držení pečeti naše přirozené dali sme obě straně k této smlauwě přitisknauti.

Stalo se léta 1514 we čtwrtek po sw. Jakubu apoštolu.

D. Z. 42 H 1-2.

1511,

V druhých Václava z Chvojence K XXV.

Ve jméno boží amen. Já Mikeš z Černčic a v Lúnech oznamuji tímto listem přede všemi lidmi, kdež čten nebo čtúce slyšán bude: Jakož mám list a obdarování majestatem královským od najjasnějšího knížete a pána, pana Vladislava, krále Uherského a Českého a markrabí Moravského etc. pána mého milostivého, že statek svojo vešken movitý i nemovitý, dědičný nebo zápisný, kterýžkoli neb kdežkoli mám aneb míti mohu a budu na kterýchkoli věcech záležití, svobodně dáti a vodkázati, poručiti i kšaftovati mohu, komuž mi se koli zdáti a líbiti bude, buďto za zdravého života aneb na smrti, kteréžto mé poručenství má takovou moc míti, jako by dskami zemskými zapsáno bylo, jakož pak týž list královský šíře a světleji v sobě drží a vokazuje; protož já nadepsaný Mikeš z Černčic z daru pána boha všemohúcího, jsa v zdravém životě, takto řídím a zpuosobuji i odkazuji všecken statek svojo městský, zemský, svobodný i zápisný, který z daru pána boha všemohúcího mám aneb míti budu.

Najprvé dávám paní Anně manželce své milé ty dva zápisy na tisíc kop gr. č. , kteréž mně i tudiež jí svědčí, jeden na ves Rvenici, a druhý na ty lidi v Sušanech, kteréž tu mám od pana Jana Kostomlatského z Vřesovic, po mé smrti aby se v ty mocně uvázala a jimi vládla, a tu obrátila i dala, kdež by se jí koli aneb komužkoli vidělo a zdálo kromě Jana a Kašpara z bratří z Lužné vnukuov jejich, těm žádné moci nemá, aby jim co dala aneb kšaftovala. A k tomu též paní Anně manželce své milé tuto milost zvláštní činím, aby muoj vešken statek, kterýž mám z daru božího pod právem městským držala a toho všeho požívala pokud živa bude bez překážky všech lidí, a komuž co odkáží za svého zdravého života aneb na smrti, buď kterou šubu, nebo které klenoty nebo koflíky, to ona paní anna manželka má povinna a dlužna bude vydati, aby se mému rozkázání dosti stalo, a po její smrti aby takový statek veškeren připadl pravým právem dědičným na Jana a Mikuláše syny Bohuslavovy z Černčic strýce mé beze všeho zmatku, kromě toho platu, kterýž mám na vinici a na té zahradě pod túž vinici i ty rybníčky k tomu příslušející, kteréž sem zapsal knihami městskými k kostelu přeblahoslavené panny Marie matky boží na malém předměstí, toho platu nechávám i zuostavuji s těmi rybníčky mocně při tom božím domu, A to poručím těm hajtmanuom na tom předměstí Pražském nynějším i budoucím, aby oni ten plat vybírajíce kaplana dobrého a poctivého na to chovali a jemu ty peníze vydávali; pakli by ho míti nemohli, tehdy na jiné potřeby toho božího domu budú moci obrátiti. Item jiný veškeren statek svojo zemský i zápisný, kterýž mám aneb z daru pána boha všemohúcího míti budu, ten také dávám týmž strýcuom mým nadepsaným Janovi a Mikulášovi bratřím, aby oni jej mocně po mé smrti držali a jeho požívali, kdyžby k letuom dvadcíti přišli a prvé nic. A jest-li že by jich milý pán buoh neuchoval smrti dříve těch let dvadcíti bez dědicuov, tehdy ten veškeren statek muoj zemský zápisný i městský příd' a spadni pravým právem dědičným na paní Marketu ze Všebořic a na Petra Bohuslavova syna z Vojnína, však tak, když by on Petr k dvadcíti letuom přišel a svého

strýce Pavla dělen byl a prvé nic, a oni jest-li že by ten nápad na ně přišel a byla ta vuole boží, budú povinni z toho statku mého vydati najprvé Salomeně ze Všebořic sto kop gr. č., Zuzaně z Černčic, Smajkalově ženě do Slaného sto kop gr. č., Johanně sestře její a Simeonově ženě z Lúny také sto kop gr. č. Hesteře písařově ženě do Slaného sestře jich také sto kop gr. českých. Pakli by pán buoh z těch sester které smrti navštívil, díel její připadnutí má na její děti. A jest-li že by mne pán buoh dříve, nežli by oni Jan a Mikuláš bratři z Černčic strýcové moji k těm letuom svrchupsaným přišli, z tohoto světa na onen budoucí pojíti ráčil, tehdy chci tomu, aby ty strýce mé chovali napřed Jana Jan Smajkal z Libovice bytem v Slaném a Zuzana manželka jeho, a Mikuláše aby choval Jan Bakalář písař v Slaném s Hesterú manželkú svú a poručníci nížepsaní aby jim za jich práci a za stranu z statku mého zaplatili vedle slušnosti. Item já Mikeš častopsaný toto sobě znamenitě vymieňuji v tomto zřízení a kšaftu mém a tomu konečně chci což koli rozkáži a komužkoli z statku mého kterúž koli summu dáti buď zlatých neb kop gr. buď strýcóm mým svrchupsaným nebo poručníkuom níže psaným, to oni povinni budú vydati beze vší odpornosti. A toho všeho činím poručníky urozeného a statečného rytíře pana Radslava Beřkovského z Šebieřova toho času sekretáře krále JMti a slovútné opatrnosti panuov purgmistra a rady města Louna nynější i budoucí, a urozeného vladky Jana Smajkala z Libovice a v Slaném, aby oni to tak opatrovali, aby se tomuto mému zřiezení a kšaftu dosti stalo, jakož já jim toho všeho úplně a docela věřím. Tomu na potvrzení a pamět věčně trvající já častopsaný Mikeš z Černčic pečeť svú vlastní k tomuto listu přivěsiti sem dal dobrovolně a pro širší toho svědomí prosil sem urozených vladyk pana Jana Kostomlatského z Vřesovic bytem v Lúnech, pana Šavla z Vlkové a v Lúnech a pana Václava Sokola z Mor též bytem v Lúnech, že sú také pečeti své k tomuto listu a k zřízení mému přivěsiti dali, sobě bez škody. Jenž jest dán leta od narození syna božího MV^C jedenáctého ten pátek po sv. Matěji apoštolu božím. Tento kšaft ve dsky zemské vložen a vepsán jest podle zřízení zemského stalo se ve čtvrtek před sv. Václavem leta etc. XI.

Tento vajpis dán jest z desk zemských z rozkázání urozeného pána, pana Jaroslava z Šelnberka a z Kosti nejvyššího komorníka Král. Českého pod pečeti Buriana Medka z Waldeka místokomorníka král. Českého a Václava Robnhapa z Suché místopísaře téhož království Českého. Leta božího etc. XXVII ve čtvrtek před sv. Ondřejem apoštolem božím.

L. S.

Václav Robmhap z Suché
místopísař Král. Českého

Výpis orig. v Museu Českém.

—, —

W II Wáclawa z Chwojence , L8.

Fridrich Sekerka z Sedčic p., že dědictví své w Libochowanech, dwa dwory km. s pl., na kterýchž sedí Martinek a Trdlowský, s dědinú, lesy, s desátky, kteréž jest zastawil Kristof Nedwědický z Račiněwsi Wáclawowi Nydrochowi z Keblic (Geblitz), a týž Kristof ty desátky winničné kladl we dsky Fridrichowi nadepsanému z Sedčic, a týž Fridrich své práwo také prodal dolepsaným kupujícím, aby moc měli, to swými penězi wyplatiti etc., prodal purkmistru, konšelóm i wší obci města Litoměřic, nyn. i bud., za čtyřidceti kop gr. Pr. česk. úplně zaplacených, a jim toho dědictví dědicky postaupil. Zprawiti má etc.

K kterémužto we dsky kladení Wladislaw etc. král etc. ráčil jest dáti své powolení, jakož zapsáno w II Wáclawa z Chwojence, L 8. W trhowých dskách l 1516, w pátek před božím křtěním.

D. Z. VI, B 11.

—, —

V druhých Václava z Chwojence LXXX.

Vladislav král milost učiniti ráčil obci města Strzibra, aby sobě an zemi koupili.

Ms. in civitate Misensi.

1512, 20 Januar.

W druhých Wáclawa z Chwojence, M. 2.

Wáclaw Drdēr z Hrádku přiznal se p., že dědictví své w Kozolupech, dwuor popl. s popl., dwory km. s pl., na kterýchž sedí etc.; w Drahowicích dwa dwory km. pusté s platem; it. Liběwice, wes pustú, dwory kmetcí pusté s platem, s dědinami, lukami, lesy; it. les k Kozolupuom řečený Hat', puol chmeliště z Záduba, luoh u Kozolup; it. k Drahowicím dvě Wochozi lesu po té straně k Tocajku, it. rybník k Libowicuom, s potokem pod rybníkem i nad rybníkem, s jinými lesy, porostlinami, s poddacím kostelním w Kozolupech a w Libwicích, s horami, s lowy, i se wší zwolí, což k tomu přisluší, s plným panstwím, i to wšecko, což tu sám měl a držel etc. a také tak, jakož dsky Janowi otci jeho, a jemu po něm pl. sw., prodal Jiříkowi Čeběwskému z Zádubu a j. d. za sto kop gr. pr. česk. úplně zaplacených a jemu toho dědictwie dědicky postaupil. Zprawiti má etc.

Stalo se léta b. 1512, w úterý den sw. Fabiana.

D. Z. II. H. 25.

1512, 3 Febr.

Burjan Medek z Waldeka a na Břwech (Brzwech) p., že dědinu swú, totižto polowici rybníka se dnem, kterýž slowe Chajenský, kterýž leží pode wší pod Chajnem, i se wším

okršlkem téhož rybníku, s wodotočinami, s podtrubím dwojím, i také jak vysoko a daleko topiti muože, a jednoho kročeje nadto k břehu, s plawem swobodným, a to všeco bez překážky téhož Burjana a j. d. i se wší zwolí, s panstwím, prodal knězi Kašparowi, opatu kláštera hory Sion, jinak Strahowskému, i všemu konwentu téhož kláštera, nynějším i budúcím, za devadesáte kop gr. pr. česk. úplně zaplacených, a jemu opatowi téhož kláštera i všemu tomu konwentu postaupil. Zprawiti má atd. (ut forma) *K kterémužto ve dsky kladení najjasnější ka pán pan Vladislav Uherský, Český etc. Král J. M. ráčil dáti své povolení. Posel na to ke dskám od J. M. byl jest Zdeněk Lev z Rožmitála a z Blatné najvyšší purkrabě Pražský z pánuov k tomu vyslaný. Stalo se leta MV^cXII^o v úterý po hromnicích.*

Stalo se léta 1512 v úterý po hromnicích.

D. Z. III, C 27., D. Z. III, C 28.

1512, 6 Mart.

Jan z Lukawce p., že dědinu swú w Smrdowě puol druhého lánú, s lesy, lukami i se wší zwolí, což k tomu přísluší, prodal Jírowi Macháčkowi z Bratřic a w Smrdowě a j. d. za 45 kop gr. pr. česk. zaplacených a postaupil. Zprawiti má etc.

Stalo se l. 1512 w sobotu po přenesení sw. Wáclawa.

D. Z. III. B. 17.

1512, 6 Mart.

We dskách trhowých.

Jan Cidlina z Lazic p., že dědictwí swé w Wojenicích, dwuor popl. s popl. a dwuor km. s pl., na kterémž sedí Peterka, s dědinami, lukami, lesy, s zahradou, na kteréž někdy byl dwuor km., i se wší zwolí, s panstwím, tak a v témž pl. práwě, jakož jemu dsky od Wáclawa Hlawáče z Uměnic pl. sw. etc. prodal Wilémowi z Pernštejna etc. a j. d. za 100 kop a za 25ma kop gr. wše Praž. česk. zaplacených a postaupil. Zprawiti má etc.

Stalo se l. b. 1512, w sobotu po přenesení S. Wáclawa.

D. Z. VI, B 16.

1512, 27 Mart.

W II Wáclawa z Chwojence, M 18°.

Jan Wrbík z Tismic a Barbora manželka Wiléma wrbíka, otce téhož Jana a Mátě jeho Jana, p., že dědictwí jich w Tismicích, twrz, dwuor popl. s popl. wes celau a dwory km. a krčmu s platem; w Mrzkách dwory km. s pl., což tu mají, w Lhotce dwuor popl. pustý s popl., a což tu mají, s dědinú, lukami, háji, lesy, luhy, potoky, rybníky, kurmi, wajci,

robotami, s podacím kostelním w Tismicích i se wší zwolí, s panstwím etc. prodali purkmistru a konšeluom i wší obcí města Brodu Českého, nyn. i bud., za pět set kop gr. Praž. česk. úplně zaplacených a postaupili. Zprawiti mají etc. K kterémužto we dsky kladení Wladislaw král etc. dal swé powolení; posel na to: Ladslaw z Šternberka a na Bechyni, najw. kanclér K. Č.

Stalo se l. b. 1512, w sobotu po zwěstowání matky buoží.

D. Z. III, K 19.

1512, 19 Mai.

Mikuláš Pecingar z Bydzina p., že čtyři kopy gr. Pr. česk. platu ročního holého věčného na dědictwí swém w Kunčicích na dworu popl. s popl., na wsi, na dwořích km. s pl., s dědinami, lukami, lesy, potoky, rybníky, kurmi, robotami i se wší zwolí, což k tomu přísluší, na tom na všem, což tu má, dal jest a tímto zápisem dáwa k oltáři najswětější panny Marie na nebe wzetí w klášteře sw. Jakuba w Starém městě Praž. a kaplanu téhož oltáře, nynějšímu i budúcímu, kterýžto oltář wysazen jest mezi dvěmi jedněmi, kterýmiž chodí do zákrišty, a druhými do ambitu, a toho platu k témuž oltáři a kaplanu na věčné časy postúpil. A ten plat nadepsaný Mikuláš nadal jest na spasení duše (swé) a předkuow swých i potomních i budúcíchrodu swého. *Kterýžto plat on Mikuláš i jeho dědici a budúcídržitelé nadepsaných dědin w Kunčicích mají a povinni budou vydávati k nadepsanému voltáři a témuž kaplanu nyní i w budúcích časích věčně rozdílně polowici počna na sv. Havla najprv příštího a polowici na sv. Jiří ihned potom zběhlého, a tak jiná leta a roky věčné. Pakliby témuž Kaplanu kteréhokoli úroku na který rok rokuow nedal, tehdy on kaplan nadepsaného voltáře nynější i buducí s jedním komorníkem Pražským bude moci bráti na svrchupsaných dědinách w Kunčicích pro nedání kterého koli úroku w každém úroce veyš. atd.*

A kwardian nyn. i bud. nadepsaného kláštera sw. Jakuba nyní i na buducí časy a věčné má to tak opatřiti, aby u téhož oltáře čtena mše byla a dwakrát každý tajden zpiewána za duše a předkuo téhož Mikuláše a jeho všeho rodu předešlého i budúcích w pondělí a w pátek, i jiné věci činiti, tak jakž smlúwu spolu sepsanú mají, jakož táž smlúwa šíře ukazuje: s takowú wýměnkou, jestli žeby kdy w tom klášteře kněži ti zákona sw. Františka nebyli, z jakéž koli příčiny, tehdy nadepsaný Mikuláš, ani jeho dědici a buducí nebudú powinni toho platu platiti, dokudžby tu w témž klášteře týž knězi téhož zákona uwedeni nebyli *A když ba zase tíž kněží zákona swatého Františka do téhož kláštera uweni byli, a tu službu svrchudotčenú činili, tehdy držitelé dědin svrchudotčených w Kunčicích mají a povinni jsú tomu kaplanu téhož voltáře i jeho buducím kaplanuom platiti tak, jakož se na hoře píše. atd.*

A také on Mikuláš neb jeho dědici a buducí budú moci nadepsaný plat s dědin svrchupsaných přewesti na jiné dědiny tak swobodné, že nadespaný kaplan i jeho buducí má

to přijíti beze wší otpornostiu. A kněz Jeronim, kardian nadepsaného kláštera sw. Jakuba, a kněz Jošt procurator téhož kláštera, swým i všeho konwentu téhož kláštera jmenem, seznal se, že se mají podlé tohoto nadání a té smlauwy mezi nimi učiněné zachowati, nyní i w časích budúcích. K kterémužto nadání a we dsky wložení Wladislaw král etc. ráčil dáti swé powolení; posel na to byl Ladslaw z Šternberka na Bechyni atd.

Stalo se w středu po sw. Žofii léta 1512.

D. Z. III, B. 30 et C 1.

1512, 5 Jun.

W druhých Wáclawa z Chwojence M, 24.

Jindřich a Přibík bratří kocowé z Dobrše p., že na dědictwí jich w Dobrši, na twrzi, na dworu popl. s popl., na wsi celé, na dwořích km. s pl., s poddacím kostelním tudíž; w Chwališowicích na wsi celé, na dwořích km. s pl.; w Záhoří, na wsi celé, na dwořích km. s pl.; w Aubislawi na wsi celé, na dwořích km. s pl.; w Dražowě na dworu km. s pl, na kterémž sedí Jan; w Horosidle, na platu, což tu mají bez panstwí; w Přetenicích na dwořích km. s platem, což tu mají; w Malči na wsi celé, na dwořích km. s pl., w Bukowni na dwořích km. s pl., což tu mají, s poddacím kostelním tudíž; na Damnicích na dwořích km. s pl., což tu mají; w Hostlowici na dwořích km. s pl., což tu mají; w Hodějowě na dwořích km. s pl., což tu mají; w Záhoříci na dwořích km. s pl., což tu mají; w Št'alkowě Lhotě na dwořích km. s pl., což tu mají, v Benešowě Hoře na wsi celé a na dwořích km. s pl., krom jednoho dwory kmetcího s pl; w Wícemili na dwořích km. s pl., což tu mají; u Swaté Maří, dwuor km. s pl.; w Smrčné na dworu km. s pl.; na Biskupowicích a Bošicích, na wsech celých pustých, a na dwoříchkm. pustých s popl., s dědinú ornú i neornú, lukami, trawníky, s potoky, rybníky, lesy, sady, s powěsmi, s horami, dolinami, i se wší zwolí etc., padesáte kop gr. česk. praž. platu ročního holého wěčného prodali Buškowi z Újezdce a j. d., za tisích kop gr. pr. česk. úplně zaplacených a jemu toho platu dědičně postaupili. Kterýžto plat oni Jindřich a Přibík mají a powinni jsú platiti jemu Buškowi a j. d. rozdílně, polowici počnúce na sw. Hawla nejprwé příštího, neb 2 nedělí potom, a polowici na sw. Jiří ihned potom zběhlého, neb 2 nedělí potom, a tak jiná léta a roky, jakož země za práwo má. Pakliby neplatili etc. (forma o uwázání se w dědictwí). S takowú wýmienkú, že nadepsaní Jindřich a Přibík bratří Kocowé neb j. d. budú moci nadepsaný plat zase odkúpiti po smrti jeho Buška a prwé nic, od toho, ktožby po smrti jeho Buška k tomuto zápisu a trhu práwo měl zapsané dskami zemskými, a to, kdyžby koli oni bratří Kocowé dali rok napřed wěděti při sw. Hawle aneb při sw. Jiří, že po wyjití toho roku napřed daného wěděti oni Jindřich a Přibík, neb j. d. mají tomu, komuž on Bušek práwo swé zapíše, dáti těch 1000 kop gr. česk. i s úrokem toho času příšlém, a ten neb ti přijmúce tu

summu i s úrokem mají tento trh z desk propustiti etc. s takowú wýmienkú, kdyžby k výplatě přišlo, že oni bratří Kocowé i jich dědici žádnú jinú mincí odbyti nemohú než groší česk. praž. širokými a jináče.

Stalo se w sobotu den sw. Bonifacia 1512.

D. Z. II. F. 11 et 12.

Per juxtam 1556, 20 April.

Léta 1556 w pondělí před sw. Jiřím Zikmund Měsíček z Wejškowa, majíc sobě práwo a spravedlnost dckami zemskými od rukojmí někdy Jana Měsíčka odewzdané a postaupené, Adam a Křištof bratří Sedlčtí z Aujezdce, synowé a dědicowé po někdy Wolfovi Sedleckém odtudž z Aujezdce, majíc sobě kšaftem od někdy Buška z Aujezdce práwo a spravedlnost zápisu tohoto někdy Wolf Sedlecký z Aujezdce a a Jan Měsíček odkázané, propustili jsú zápis a trh tento zase z desk Křištofowi Kocowi z Dobrše, jakožto držitele statku tohoto; neb summa w tomto zápisu (jmenowaná) jest jim od něho Křištofa Koce zauplna dána a zaplacena. W. W. V.

D. Z. II. F 11 per juxtam.

1512, 4 Oct.

Jindřich Wíta ze Řawého, p., že dědictwí swé w Wyhnanicích, dwuor popl. pustý s poplužím, dwory km. pusté s platem, což tu má; we Lhotce dwuor popl. pustý s poplužím a dwory km. s pl., což tu má; w Strayšowicích wes celú pustú a dwory km. pusté s platem; w Hlawaticích, dwory km. s pl., na kterýchž sedí Jiříček, Jíra, Wáwra, Kulhan, Kuba, s dědinú ornú i neornú, lukami, lesy, porostlinami, pastwištěmi, s wodotočinami, rybníky i se wší zwolí, s panstwím, krom podacích kostelních, kteréž prwé odprodány sú, etc. prodal Mikulášowi Španowskému z Lišowa a j. d., za puol druhého tisíce kop, a za 1 ½ sta kop, a za 25 kop gr., wše Praž. česk. úplně zaplacených a postaupil. Zprawiti má on prodávající sám napřed, a wedle něho Jan a Wondřej bratří Wítowé ze Řawého wšickni spolu etc.

Stalo se l. 1512°, w pondělí den sw. Františka.

D. Z. III. H 5.

1512, 26 Nov.

We dskách Trh. Wáclawa z Chwojence.

Tristram z Barchowa p., že dědictwí swé w Dobříkowci, wes celú a dwory km. s pl., s dědinú, lukami, lesy, kurmi, wajci, i se wší zwolí, s panstwím etc. prodal Mikulášowi Trčkowi z Lípy a z Lichtmburka a j. d. za 109 kop gr. Praž. česk. zaplacených a postúpil.

Sprawiti má on prodávající dědinami swými Bolehoští, tím wším, což k tomu přísluší, a k tomu i jinými etc.

Stalo se l. 1512°, w pátek po S. Kateřině.

D. Z. VI, F 13.

1512, 26 Nov.

Wácl. z Chwojence.

Petr a Jiřík bratří z Starkovce p., že dědictwí jich w Wícemilicích, tři dwory km. s pl., na kt. sedí Jíra, Tomíčka a Wondřej, s dědinú, lukami, lesy, robot dwa dni na Wondřejowi, i se wší zwolí, s panstwím etc. prodali Mikulášowi Trčkowi z Lípy a z Lichtmburka a j. d. za 74 kop gr. Praž. česk. zaplacených a postaupili. Sprawiti mají oni prodávající napřed Jiřík dědinami swými na Starkoci, tím wším, což tu má, a k tomu týž Jiřík a Petr oba spolu sprawiti mají dědinami jich, kteréž mají neb míti budú etc.

Stalo se l. 1512, w pátek po S. Kateřině.

D. Z. VI, F 20.

Příloha 2

Ukázka textů otištěných v nezveřejněném zlomku edice

Pro přílohu byla zvolena jako ukázka část zápisů desk zápisných větších. A to od nejstarších dochovaných zápisů. Na opisech samotných je narozdíl od desk půhonných a trhových uvedeno původní umístění v rámci kvaternů jen zřídka, naopak zlomek edice uvádí zápisy po jednotlivých kvaternech. Informace o tomto rozdělení ale nebyla přejata z dochovaných opisů.

Uvedené zápisy jsou převzaty z vytištěného a nevydaného zlomku edice, pokud jsou v něm obsaženy, doplněn je na příslušném místě zápis převzatý pouze z opisu. Podobně bude třeba zkompilovat i další části tohoto zlomku (neobsažené v této příloze) se zápisy, které existují pouze v opisech, a ve zlomku nejsou. Tím se ukazuje na dvě skutečnosti, jednak jak vypadá kvalitní kritický aparát u zápisů ze zlomku (což jsou ale jediné zápisy které kritický aparát mají), jednak mezerovitost zlomku, což bylo nejspíše i příčinou jeho vytištění, ale nezveřejnění, a nejspíše i likvidace, neboť existuje jen několik málo exemplářů.

Vybrané zápisy by měly odpovídat nejstaršímu kvaternu a zápisům z kvaternu označovaného dobou panování Václava IV., nepokrývá ale celé období Václavovy vlády, neboť od roku 1404 už přichází na řadu kvatern nový.

Uvádím tyto zápisy včetně aparátu (moje poznámky týkající se například rozdílů ve srovnání s opisy Emlerovými jsou pod čarou) jako ukázku možné podoby kritické edice deskových zápisů. Tento vzorový aparát se jeví jako aplikovatelný i na kritickou edici dalších zápisů.

TABULARUM OBLIGATIONUM MAIORUM VETUSTISSIMARUM

FRAGMENTA QUAE SUPERSUNT

I. TEMPORE CAROLI IV.

— —. 1351 Junii 30.

Johannes de Zlenycz recognovit coram beneficiariis Pragensibus, quod tenetur veri debiti mille sexagenas gr. denariorum pragensium domino Stephano canonico⁷⁷ Pragensi, notario terre, et Jesconi de Tetyn, fratribus germanis. In qua pecunia eis condescendit de hereditatibus, videlicet Zlenycz castro cum aliis hereditatibus suis eidem castro proxime

⁷⁷ V opisu je „cancellario“.

adiacentibus, in quibus hereditatibus esse debent centum sexagenae gr. iam dictorum census annui cum agris, pratis, omnibusque suis pertinenciis et qualibet libertate ad ea pertinente. Easdemque hereditates cum ipso castro ipse Johannes cum predictis mille sexagenis in parata peccunia tantummodo exsolvere debet ab ipsis fratribus ultimo die ante festum sancti Galli proxime venturi [15. Octobris 1351]. Quod si⁷⁸ non faceret, extunc statim eisdem fratribus nomine census dare debebit quinquaginta sexagenas praedictorum grossorum, et nichilominus adhuc easdem⁷⁹ hereditates cum praedictis mille sexagenis. Et ipsum castrum exsolvere poterit finaliter in octava Nativitatis Christi proxime ventura [1. Januarii 1352]. Quod si non fecerit, ex tunc statim predictum castrum Zlenycz cum eisdem hereditatibus in quibus plenarie esse debent centum sexagenae sepius dictorum grossorum census veri annui ut est dictum cum omnibus villis, hereditatibus jure dominii libertatibus, utilitatibus et pertinenciis suis universis ad ipsos fratres, dominum Stephanum et Jesconem et ad ipsius Jesconis heredes hereditarie devolventur. Quas quidem hereditates cum ipso castro eisdem fratribus debent disbrigare et fideiusserunt⁸⁰ ipsemet Johannes, Henricus de Lichtemberch et Jaroslaus de Sternberch, omnes in solidum a quolibet homine⁸¹ iure terre. Et etiam iidem fideiusserunt⁸², quod ille census annuus⁸³ centum sexagenarum in eisdem hereditatibus integer reperiatur. Quod si non disbrigarent aut ipse census annuus ibi non inveniretur, extunc beneficiarii Pragenses ipsos dominum Stephanum et Jesconem vel heredes ipsius Jesconis inducere debent super hereditates ipsorum fideiussorum, ubicumque habent vel habebunt absque omni citatione tamquam in iure obtento in tertia parte plus pecunie supradicte.

Actum anno domini M^oCCCLI in crastino beatorum Petri et Pauli apostolorum [30. Junii].

Copia e tabulis terrae extracta servata est in tabularum curiae regalis codice num. 1, qui nunc in archivio terrae Bohemiae Pragae, sign. A 17 (olim 62 C 7) asservatur, pag. 100.⁸⁴

Ed.: H. Jireček, Codex iuris Bohemici II, 2, pag. 304, num. 63.

— —. [Post annum 1354].

⁷⁸ V opisu je „ei“.

⁷⁹ V opisu je „ad hac praedictas“

⁸⁰ V opisu je „fidejudent“.

⁸¹ V opisu je „nomine“.

⁸² V opisu je „fidejudent“.

⁸³ V opisu je „annuus“.

⁸⁴ V opisu je citace pouze ve formě „Tab. cur. reg. I, 100“.

Thomas Bernhardi, civis Pragensis, recognovit coram beneficiariis Pragensibus se teneri et debere veri debiti pro promptis concenssis denariis ducentas et quinquaginta sexagenas gr. denariorum Pragensium Johanni de Vnhosczie et suis heredibus. Quam pecuniam sibi debet solvere a festo s. Jacobi apost. maioris nunc venturo proxime [25. Julii] infra revolutionem unius anni continuam et completam. In qua quidem pecunia eis obligavit hereditatem suam in Taklowicz, curiam araturae cum duabus araturis et XIII sexagenas grossorum predictorum census annui et totum, quidquid ibi habet, cum agris, pratis, silvis omnibusque segetibus annualibus et rebus mobilibus et immobilibus universis ac pertinentiis suis omnibus et qualibet libertate ad ea pertinente et eis de predicta hereditate et rebus in predicta pecunia ad veram obligationem condescendit. Quem censum ipse Johannes vel sui heredes tollere debent incipiendo in festo s. Galli venturo proxime medietatem et in festo s. Georgii statim sequenti aliam medietatem. Et si in predicto termino, videlicet in festo s. Jacobi apostoli predicti eis predictam pecuniam totam CCL sexagenarum non persolverint, extunc idem Johannes vel heredes sui predictam hereditatem tenere et habere debent cum predictis duabus araturis et censu ac rebus et segetibus universis predictis ad veram obligationem, donec eis predicta pecunia CCL sexagene integraliter fuerit persoluta. Que tamen persolicio fieri debet amodo semper in festo s. Galli [16. Octob.] tantum cum censu eiusdem festi coram tabulis terre. Eandemque hereditatem et censum debent et fideiusserunt disbrigae eisdem Johanni et suis heredibus necnon domino Busconi, canonico Pragensi, et Jesconi de Brascowa, eis omnibus in solidum, ipsemet Thomas et cum eo Woyslaus de Wseradicz et Blahut de Swynar, omnes in solidum, a quolibet homine iure terre. Quod si non disbrigarent, tunc Pragenses beneficiarii ipsos Johannem heredesque suos ac dominum Busconem et Jesconem predictos debent inducere super hereditates ipsorum fideiussorum, ubicumque habent vel habebunt, absque omni citatione tamquam in iure obtento, in tertia parte plus pecunie antedictae. Actum etc.¹

[Juxta]: Ipse Johannes de Vnhosczie recognovit coram beneficiariis de predicta pecunia CCL sexagenarum se plenarie fore pagatum per Thomassium supradictum.

Copia e tabulis terrae extracta servata est in tabularum curiae regalis codice num. 1, qui nunc in archivio terrae Bohemiae Pragae, sign. A 17, asservatur, pag. 102.

Ed.: H. Jireček, Cod. iur. Boh. II, 2, pag. 301 num. 58.

¹) *Nota temporis in copia omissa est, sed obligationem anno 1354 aut paulo post factam esse ex eo conici potest, quod Bussko canonicus Pragensis in ea nominatur. Quo anno etiam Jessko de Brasskova vixit teste extractu e tabulis terrae contractuum apud Emler, Reliquiae tabularum I, pag. 418.*

— —. 1377 Julii 16.

Jessek de Zlunicz⁸⁵ et Dorothea de ibidem protestati sunt coram beneficiariis Pragensibus, se teneri CCC sexagenas grossorum Pragensium Vlrico de Rozmberg. Quas quidem pecunias omnes ei solvere debent et tenentur, scilicet in die s. Jacobi nunc venturi [Jul. 25], sub pena CCC sexagenarum gr. predictorum. Ita si non solverent, extunc ipse cum solo camerario poterit se intromittere de hereditatibus ipsorum omnibus et rebus mobilibus habitis vel habendis, easque tenere, vendere, alienare, obligare, dare, legare et de ipsis disponere pro libito suo, quidquid sibi placebit, ipsorum contradiccione semota.

Actum a. d. millesimo CCC^oLXXVII^o, feria quinta post Margarethe [16. Julii].

Copia in tabularum curiae regalis codice num. 14 fol. 28^r inserta est.

Ed.: Friedrich, Tabulae curiae reg. II, Liber proclamationum secundus (Archiv Český XXXV), pag. 49.⁸⁶

II. TEMPORE WENCESLAI IV.

ab. a. 1387 usque ad a. 1403

— —. 1387 Martii 2.

Petrus Bratross de Dubniczie prot. e. c. b. Prag. se teneri mille sexagenas gr. Pragensium Hrzconi de Brodecz, Jeskoni Krabiczie, Nikolao Koyata de Odicz^a, solvendas, quando ipsis carere nollent. In casu vero, si non solveret, extunc ipsi cum solo camerario poterint se intromittere de hereditatibus suis in Horka omnibus, quas a Henrico Scopek emit, easque tenere, vendere cum omni nábytek et de ipsis facere pro libito suo, quandocumque ipsis placebit, omni contradiccione semota. Si vero ipsi prius morerentur, quam Petrus antedictus, extunc ipse Petrus a debito predicto a quolibet homine liber esse debet et solutus. Actum a. d. M^oCCC^oLXXXVIII^o sabbato IIII^{or} temporum quadragesime [2. Martii].

[Juxta]: Item a. d. M^oCCC^oLXXXVIII sabbato post Jeronimi [3. Octobris] Petrus predictus de consensu omnium predictorum ad predictum debitum apposuit Zachariam de Winarzecz, ut haberet plenum ius cum predictis.

⁸⁵ Na opisu in margine: Žlunic pr. Grec.

⁸⁶ V opisu je uvedena citace „DD. XIV, 27“.

Copia inserta est in tabularum curiae regalis cod. num. 13 fol. 43^v.

Ed.: Friedrich, Tabulae curiae regalis I: Liber proclamationum primus [Archiv Český XXXI] pag. 69.

^{a)} Lacuna ad nomen addendum vacua relicta est.

— —. 1387 Augusti 28.

Sbinco de Popowicz⁸⁷ prot. e. c. b. Prag. se teneri centum triginta sexagenas gr. Pragensium Nicolao de Buku, Hanussio de Wlczicz, Nicolao de Donycz, solvendas, quando eisdem carere noluerint. In casu vero, si non solveret, extunc predicti vel unus ex eis cum solo camerario poterit vel poterint se intromittere de hereditatibus suis in Popowyczich, curia araturae et IIII^{or} curie rusticales, cum agris, pratis, silvis, fluminibus et omni libertate ad ea pertinente et toto, quidquid ibi habet, cum omni nábytek, easque tenere, vendere, alienare, obligare de ipsisque disponere pro sua voluntate ad plenam perceptionem dicte summe et inpensarum omnium ac dampnorum.

Actum feria quarta die s. Augustini [28. Augusti] a. d. M^oCCC^oLXXXVII^o.

[Juxta]: A. d. MoCCCCo feria IIa ante festum s. Martini [8. Novembris] Hanussius de Wlczicz cum camerario Hostassone intromiserunt se de hereditatibus Sbinconis obligatis in Popowyczich etc. et alias iuxta prescripcionem superius contentam pleno iure. Relacio eiusdem camerarii.

Copia in tabularum curiae cod. num. 14 fol. 25 inserta est⁸⁸.

Ed.: Friedrich, Lib. procl. secundus (Archiv Český XXXV), pag. 47.

— —. [Ante 1387 Decb. 23].

Sdislaus de Trzeboradicz prot. e. c. b. Prag. se teneri CXXX sexagenas gr. denariorum Prag. Jesconi de Welenye et Anne de Wodochot sorori ipsius, ambobus in solidum, solvendas, quando eis carere nollent. In casu vero, si non solveret, extunc predicti cum solo camerario Pragensi poterint se intromittere de hereditatibus suis in Trzeboradiczych easque tenere etc. Actum...

Obligatio in libro tabularum curiae num. 13 fol. 33^v in lite pro hereditatibus in Trzeboradiczych, quae post Sdislaum ad regem devolutae sunt et pro quibus littera

⁸⁷ In margine: Popowic pr. Grec.

⁸⁸ Opis má citaci opět posunutou o jedno folio „DD. XIV, 24“

proclamationis anno 1387 Decemb. 23 emanavit, his verbis commemoratur: Jessco et Anna predicti docuerunt CXXX sexagenas gr. debiti prescripti per tabulas terre et curie, quas eis Sdislaus in hereditatibus suis in Trzeboradicz prescripsit, prout in tabulis terre plenius continetur.

Vid.: Friedrich, Tabulae curiae regalis I: Liber proclamationum primus, pag. 52, num. 52.

— —. [Ante 1388 Aprilis 14].

Marquardus de Kamenicze prot. e. c. b. Prag. se teneri mille quingentas sexagenas gr. Annae, uxori suae, et pueris suis omnibus, quos cum eo habet aut habebit, solvendas, quando eis carere nollent. In casu, si non solveret, tunc praedicti cum solo camerario Pragensi debent se intromittere de hereditatibus suis in villa Zlunycz toto quidquid ibi habet, in Hlusczych toto quidquid ibi habet, in Kozoged toto quidquid ibi habet, in Branziz toto quidquid ibi habet, in Rowensku quidquid habet, easque tenere etc. Actum...

Obligatio commemoratur in lite pro hereditatibus, quae post Marquardum de Kamenicze ad regem devolutae esse dicebantur, et pro quibus littera proclamationis anno 1388 Aprilis 14 (in die s. Tiburtii) emanavit. Vid. Friedrich, Lib. proclamationum primus [Archiv Český XXXI] pag. 58, num. 67.

— —. 1388 Octobris 2.

Krzista de Sussicze prot. e. c. b. Prag. se teneri centum et quinquaginta sexagenas gr. Prag. Johanni de Krchleb, marito suo, solvendas, quando ipsis carere nollet. In casu, si non solveret, extunc ipsa cum solo camerario Pragensi poterit se intromittere de hereditatibus suis in Kralowicz, porcione sua tantum,¹ easque tenere etc. Actum a. d. MCCCCLXXXVIII^o feria sexta post Jeronimi [2. Octobris].

Obligatio commemoratur in tabularum curiae regalis cod. num. 13 fol. 45^v et 46^r in lite pro bonis in villa Kralowicz, quae post magistrum Jacobum de ibidem alias de Sussicz ad regem devoluta sunt. In qua quidem lite „Jan de Krchleb defendit terciam partem hereditatum, que post mag. Jacobum prefatum sunt proclamate, per tabulas terre prescriptionum“. Ibidem adnotatur etiam: Jan de Krchleb docuit tabulis terre prescriptionum centum et quinquaginta sexagenas gr. debiti prescripti, quas ei Krista, uxor ipsius, prescripsit in hereditatibus in Kralouicz in toto, quidquid ibi habet, prout plenius in tabulis continetur. Actum a. d. LXXXVIII° feria sexta post Jeronimi [2. Octobris]. Vid.: Friedrich, Liber proclamationum

primus [Archiv Český XXXI], pag. 77, num. 112.

¹⁾ *Mag. Jacobus de Kralowicz alias de Sussicze sibi, Kristinae et Kunae, sororibus suis, heredibus et succesoribus earum munitionem in Kralowicz cum I½ curia agriculturae et XXIII sexagenis gr. cum curiis rusticalibus, agris etc. emit pro sexagenis gr. apud Pessikonem de Komarowa. Act. anno etc. LXXXVIII° in crastino Sebastiani et Fabiani [21. Januarii]. V. apud Emler, Reliqu. tabul. terrae I, pag. 514; Friedrich, l. l. pag. 77.*

— —. 1389 Januarii 22.

Przibco de Skochowicz prot. e. c. b. Prag., se teneri III^C sexagenas gr. Wenceslao et Wenceslao de Wlkowa, Johanni dicto Kule de Bassnicz, solvendas in medio quadragesime in proximo [9. Martii 1390]. *In casu vero, si non solveret^a, extunc predicti vel unius ex eis^a cum solo camerario Pragensi vel sine camerario^b poterit vel poterint se intromittere de hereditatibus suis^a omnibus, habitis vel habendis,¹ easque tenere, vendere etc.^c usque ad plenam perceptionem dicte summe et impensarum omnium ac^a dampnorum. Actum a. d. MCCCLXXXIX feria sexta post Fabiani [22. Januarii].*

Excerptum de tabulis terrae praescriptionum descriptum tabularum curiae reg. codici num. 14 fol. 3^r insertum est.

Ed.: Friedrich, Lib. procl. secundus (Archiv Český XXXV), pag. 2.

¹⁾ *Ex extractu tabularum terrae contractuum (Primo Nicolai fol. Q 30) a. d. 1395 Oct. 3 cognosci potest Przibkonem de Skochowicz habuisse hereditates hereditarias in Skochowiczich, in Loukově et in Dlouhém poli. Vid. Archiv Český XXXV, pag. 2*.*

^{a)} *Quae typis italicis exprimuntur, desunt in codice. Supplevi secundum formam obligationis a. 1387 Aug. 28 datae (v. pag. 5). — ^{b)} camerario etc. cod. — ^{c)} Formam vide pag. 5, l. 23.*

— —. 1389 Januarii 22.

Gyrina, relicta olim Zdislai dicti Koblih de Dluheho pole, et Cunsso, filius ipsius, de ibidem protestati sunt c. b. Prag., se teneri III^C sexagenas gr. Hincziconi de Skochowicz, Wenceslao de Wlkowa, Dobranoni fratri ipsius de ibidem, Offcze de Mylewicz, Machne virgini de Skochowicz, omnibus in solidum, solvendas in festo s. Galli in proximo [16. Octob. 1389] *In casu vero si non solveret, extunc predicti vel unus ex eis^a cum solo camerario Pragensi poterit se intromittere^a de hereditatibus ipsius dotilibus obligatis in Dluhem poli omnibus Gyryne, Cunssonis ipsius hereditatibus toto, quidquid ibi habet, et de omnibus nabytek. Et quando unus dimiserit sibi Gyrynie^b, firmum esse debet, tanquam omnes dimitterent.^a Et si omnes mori contigerit^c, priusquam eandem Gyrynam, quod eadem Gyryna*

ab hac obligatione erit libera et soluta.^a Actum ut supra.^d

Excerptum de tabulis terrae praescriptionum descriptum tabularum curiae cod. msto num. 14 fol. 3 insertum est.

Ed.: Friedrich, Lib. procl. secundus (Archiv Český XXXV), pag. 2.

^a) *Desunt in codice, quae hic typis italicis exprimuntur.* – ^b) *Gyrine etc. cod.* – ^c) *contingerit etc. cod.* –

^d) *Vide obligationem praecedentem.*

– —. 1390 Aprilis 25.⁸⁹

Petrus⁹⁰ de Dubniczie *dictus* Bratross prot. e. c. b. Prag. se teneri mille ducentas sexagenas gr. Prag. Hrkoni de Brodecz et Zachariae de Winarzec, solvendas in festo Penthecosthes proximo [22. Maii]. Ita si non solveret, extunc ipsi cum solo camerario Pragensi poterint se intromittere de hereditatibus suis in Horka, toto quidquid ibi habet, et alias habitis vel habendis cum omnibus rebus mobilibus easque tenere, vendere alienare, obligare et de ipsis disponere pro libito ipsorum voluntatis. Et quando unus dimiserit, ratum esse debet et firmum, sicut ambo dimisissent.

Actum a. d. M^oCCC^oLXXXIX^o feria secunda die sancti Marci^a evangeliste [25. Aprilis].

Copia inserta est in tabularum curie cod. num. 13 fol. 43^v et 44^r.

Ed.: Friedrich, Liber procl. primus [Archiv Český XXXI] pag. 70.

^a) *Marcii cod.*

– —. 1390 Octobris 29.

Nicolaus et Petrus fratres de Horek prot. sunt c. b. Prag. se teneri „CCCCCC sexagenas gr. Prag. Moykoni et Sbinkoni fratribus germanis de Tatunowic, vel illis decedentibus Johanni filio Nicolai Zul de Ostrziedek, solvendas in Circumcisione Domini [1. Januarii 1391]. Ita si non solverent, quod cum solo camerario poterint se intromittere de hereditatibus suis habitis vel habendis et rebus mobilibus, easque tenere, vendere, alienare, obligare et de eisdem disponere, prout ipsorum placuerit volumptati. Et si unus dimiserit, *firmum esse debet, tanquam omnes dimitterent.* Actum a. d. MCCCXCo sabbato post octavam s. Galli“ [29. Octobris].

⁸⁹ Opis má rozdílnou dataci 1389 Aprilis 26.

⁹⁰ Opis začíná slovy „Item Petrus de Dubniczie protestatus...“ může se jednat o kontaminaci vzniklou záměnou se zápisem z 1387 Martii 2. Srovnej výše.

Excerptum e „tabulis terre prescripcionum“ insertum est libro proclamationum I (tabularum curiae cod. num. 13) fol. 201^v.

Ed.: Friedrich, Lib. procl. primus [Archiv Český XXXI], pag. 329, num. 90.

— —. [Ante 1390 Decb. 23].

Nicolaus et Petrus fratres de Horek prot. sunt c. b. Prag. se teneri CC sexagenas gr. Prag. Mikssoni de Chrzienowicz dicto Kolowrat, solvendas, quando eis carere nollet. Ita, si non solverent, quod tunc ipse Miksso cum solo camerario debet se intromittere de hereditatibus suis in Horek easque tenere etc.

Obligatio commemoratur in tabularum curiae cod. num. 13 fol. 201^v in lite pro bonis in villa Horek, quae post Nicolaum et Petrum fratres devoluta esse dicebantur, et pro quibus littera proclamationis anno 1390 Decemb. 23 (feria VI ante festum Nativ. Christi) emanavit. De qua obligatione ibidem adnotatur: „Dominus Miksso de Chrzienouicz dictus Kolowrat... probavit per tabulas prescripcionum CC sexagenas gr., quas habuit et habet in hereditatibus... Petri et Nicolai de Horek et in Horek.“ Vid.: Friedrich, Liber procl. primus [Archiv Český XXXI] pag. 329, num. 90.

— —. 1391 Maii 28.

Sdenko de Koczelowicz prot. e. c. b. Prag. se teneri centum triginta sexagenas gr. Prag. Jaroslao de Wranowicz, solvendas in festo s. Wenceslai proximo [28. Septembris]. Ita si non solveret, extunc ipse cum solo camerario Pragensi poterit eum impingnerare in hereditatibus suis in Vgezdcy, curia arature cum curiis rusticalibus et toto, quidquid ibi habet, et se de eisdem intromittere easque tenere usque ad plenam percepcionem dicte summe et impensarum omnium ac dampnorum.^a

Actum a. d. MCCCCLXXXI^o dominico post festum Corporis Christi [28. Maii].

[Juxta:] Item a. d. MCCCC^oIII^o feria quinta ante Galli [11. Octobris] Jaroslaus de Wranowicz cum camerario Henrico dominatus est et intromisit se de hereditatibus in Vgezdczy in obligatione contentis, prescriptis, ut premittitur, pleno iure.

Relacio eiusdem camerarii.

Copia in tabularum curie cod. num. 14. fol. 156^v inserta est.⁹¹

Ed.: Friedrich, Liber proclamationum secundus (Arch. Český XXXV) pag. 249.

⁹¹ Opis uvádí odlišnou citaci „DD. XIV, 136“.

^{a)} usque etc. *cod. Supplevi secundum formam.*

—, 1392 Januarii 12

Petrus de Nemocziwssy prot. e. c. b. Prag.^a se teneri CC sexagenas gr. Jessconi et Cziczoni fratribus de Nemocziwssy, solvendas, quando ipsis carere nollent. In casu si non solveret, extunc predicti cum solo camerario Pragensi poterint ipsum impignerare vel se intromittere de hereditatibus suis habitis vel habendis et specialiter in Zdomiczich⁹², in Nowe Hlotczie⁹³ et omni nábytek^b, easque tenere, alienare, obligare usque plenam perceptionem dicte summe cum impensis. Et quando sibi viceversa unus dimiserit, sit firmum, tamquam ambo dimisissent.

Actum a. d. mill. CCCLXXXII^o feria sexta post Ephifaniam Domini [12. Januarii].

[Juxta:] A. d. mill. CCCCXI sabbato ante Wenceslai [26. Sept.] Johannes de Nemocziwsi in obligatione contentus cum camerario Johanne intromisit se de hereditatibus in obligatione infrascripta contentis in summa prescripta.

*Copia in tabularum curie cod. num. 15 fol. 4^r inserta est.*⁹⁴

Ed.: Friedrich, Liber procl. tertius (Arch. Český XXXVI), pag. 4.

^{a)} prot. etc. *cod.* - ^{b)} et omni nab. *post obligare scribitur in codice.*

—, 1394 —.⁹⁵

Benessius de Risemburg, filius Pesconis de ibidem, prot. est. c. b. Prag.^a, se teneri mille ducentas sexagenas gr. Benessio de Krczin, dicto de Risemburg. Solvere debet, quando ipsis carere nollet. In casu si non solveret Benessius predictus, extunc cum solo camerario poterit se intromittere de hereditatibus suis in Risemburg et in Strakotin⁹⁶ cum agris, pratis, silvis, piscinis, et omni libertate etc^b, et de aliis omnibus, quas habet vel in futurum habebit, easque vendere, alienare, obligare poterit etc., prout in tabulis prescripcionum plenius continetur a. d. M^oCCCLXXXIII^o.

*Excerptum de tabulis terrae in tabularum curiae cod. num. 14 fol. 4^r insertum est.*⁹⁷

⁹² V opisu je „Zdemicích“.

⁹³ Opis má „Nové Lhotce“.

⁹⁴ Opis uvádí odlišnou citaci „DD. XV, 3.“

⁹⁵ Opis uvádí dataci 1395, zde je uvedeno 1394, ale vytištěno M^oCCCLXXXIII^o.

⁹⁶ In margine: Villa Stračow alias Strakotin tit. Grecensi.

⁹⁷ Opis opět uvádí v citaci odlišné folio „DD. XIV, 3“.

Ed.: Friedrich, Liber procl. secundus (Archiv Český XXXV) pag. 3.

^{a)} coram b. Pr. protestatus est *cod.* – ^{b)} *scilicet: ad ea pertinente.*

– –. 1395 Martii 9.

Jan de Zlunicz prot. est. se teneri V^C sexagenas gr. Zdenconi de Dubrawan et Bohussio de ibidem fratribus germanis, solvendas dominica palmarum proxima [4. Aprilis 1395]. Ita si non solveret, tunc cum solo camerario Pragensi poterint se intromittere de hereditatibus in Zlunicz, in Kozogiedkach toto, quidquid ibi habet, et aliis habitis vel habendis et de omnibus rebus mobilibus, similiter habitis vel habendis, easque vendere, alienare, obligare, etc.^a, prout in tabulis terre plenius continetur a. d. M^oCCCLXXXV^o feria III post Reminiscere [9. Martii].

Excerptum de tabulis terrae in tabularum curiae cod. num. 14 fol. 9r et 9v insertum est.

Ed.: Friedrich, Liber procl. secundus (Arch. Český XXXV) pag. 21.

^{a)} Quod formam vid. obligationem proxime sequentem.

– –. 1395 Maii 10.

Jesco Bradacz de Hlusecz prot. est c. b. Pr.^a se teneri quadringentas sexagenas grossorum Wenceslao de Brzeznicz, vicanotario olim tabularum terre. Solvere debet in die penthecosten proximo [30. Mai]. Quod si non solveret, extunc Wenceslaus^b predictus cum solo camerario Pragensi poterit se intromittere de hereditate ipsius in Hlusczych toto, quidquid ibi habet, et de omnibus rebus mobilibus et alias habitis omnibus et habendis easque tenere, vendere, alienare, obligare, facereque de ipsis pro libito voluntatis usque ad plenariam percepcionem dicte summe cum impensis. Actum a. d. M^oCCCLXXXV^o feria II^a post Stanislai [10. Mai].

Excerptum in tabularum curiae cod. num. 14 fol. 5 insertum est.

Eed.: Friedrich, Liber procl. secundus (Arch. Český XXXV) pag. 6.

^{a)} coram benef. protestatus est. – ^{b)} Wenceslaus deest in *cod.*

– – 1395 Julii 30.

Hinczico de Skochowicz prot. est etc., se teneri IIII^C sexagenas gr. Wenczeslao de Lukowa, Dobranony fratri ipsius de ibidem, ambobus in solidum, solvendas in die s. Galli proximo [16. Octob. 1395]. Ita si non solveret, extunc cum solo camerario poterint se intromittere de hereditatibus in Skochowicz, quas ibi habet,^a et alias omnibus habitis vel

habendis easque tenere, vendere etc.^b Et quando unus dimiserit sibi¹ viceversa, etc.^c Et ex speciali gracia etc.^d A. d. MCCCLXXXV feria sexta post Jacobi apostoli [30. Julii].

Excerptum de tabulis terrae in tabularum curiae cod. num. 14 fol. 3 insertum est.

Ed.: Friedrich, Liber procl. secundus (Arch. Český XXXV) pag. 2.

¹) i. e.: Hynczikon.

^a) habent cod. – ^b) Formam vid. in obligatione 1395 Maii 10, quae praecedit. – ^c) i. e.: firmum esse debet, tanquam ambo dimitterent – ^d) i. e.: ei concedunt, si eos ambos mori contigerit, priusquam dictum Hincziconem, quod tunc ipse Hinczico ab hac obligatione et debito a quolibet homine liber esse et solutus.

– – 1395 Octobris 6.

Hasco de Kossicz prot. est etc. se teneri quadringentas sexagenas gr. Sdenconi de Labun et Prziechoni de Zachrasczan, ambobus in solidum, solvendas in festo s. Martini proximo [11. Nov.]. Quod si non solveret, extunc debent se intromittere de hereditate ipsius in Kossiczich, curia araturae, XX sexagenis census cum curiis rusticalibus et omni nábytek, agris, pratis easque tenere, vendere etc. Et quando unus dimiserit etc.^a, prout in tabulis terre plenius continetur anno domini MoCCCLXXXVo feria IIIa in octava s. Michaelis [6. Octobris].

Excerptum de tabulis terrae in tabularum curiae cod. num. 14 fol. 8^r insertum est.

Ed.: Friedrich, Liber procl. secundus (Arch. Český XXXV) pag. 13.

a) Formam vide in obligatione 1395 Julii 30 data; pag. 10 l. 29 et 35 nota c.

– –. 1395 Octobris 6.

Albertus de Walstein prot. est etc. se teneri II^C sexagenas gr. Sezeme et Jarossio fratribus de Deblicz solvendas in die s. Galli [16. Oct.] proximi. Ita^a si non solveret^b, quod cum solo camerario potuerit se intromittere de hereditatibus suis et nábytek, in Bissicz, curia arature et curiis rusticalibus, agris, pratis, silvis, rivis, piscinis et omni libertate et aliis ubicumque habitis vel habendis easque tenere, vendere etc.^c ad percepcionem summe et omnium dampnorum, que verbo simplici se dixerint percepisse.

Actum a. d. M^oCCCLXXXV^o feria IIII^{ta} post Francisci [6. Octobris].⁹⁸

Excerptum de tabulis terrae in tabularum curiae codice num. 14 fol. 10^v insertum est.

Ed.: Friedrich, Liber procl. secundus (Arch. Český XXXV) pag. 14.

⁹⁸ Opis uvádí také dataci „MCCCLXXXVIII feria VI in die Francisci.“

^{a)} Ita etc. *cod.* – ^{b)} *Quae typis italicis exprimuntur, supplevi.* – ^{c)} *Quoad formam vide obligationem 1387 Aug. 28. datam, pag. 5.*

– –. 1395 Novembris 10.⁹⁹

Ctině de Wesce¹⁰⁰ protestata est, se teneri CCC sexagenas grossorum Marquardo de Weltrub, Držkoni de Kratonos, Zdenkoni de nH^{de} (nullinde?) et Hroznatae de Dobrowítowa; solvere tenetur in festo S. Martini. Quod si non solveret, extunc praedicti debent se intromittere de hereditatibus ipsius in Wesce dotalibus et in Weltrub hereditatibus (sic) et rebus mobilibus et immobilibus habitis vel habendis, prout in tabulis tarrae plenius continetur.

Anno domini M^oCCCLXXXV^o ante Martini.

– –. 1396 Aprilis 15¹⁰¹

Johannes de Dobkowycz prot. est se teneri trecentas sexagenas gr. Johanni dicto Berka de Holsten, solvendas, *quando eis carere nollet.*^a In casu vero si non solveret, extunc ipse^a cum solo¹⁰² camerario poterit se intromittere de hereditatibus suis, in Hruszowka¹⁰³ curia araturae, curiis rusticalibus et censu; in Dobkowyczich quinque curiis rusticalibus solventibus¹⁰⁴ sex sexagenas gr. census, in Kleteczne tribus sexagenis gr. census, cum curiis rusticalibus, cum agris, pratis, silvis, rivis, vineis, piscinis et omni etc.,^b easque *tenere etc.*^c usque plenam *percepcionem dicte summe et impensarum omniumac dampnorum.*

Actum a. d. M^oCCC^oLXXXVI^o, sabbato post ostensionem Reliquiarum [15. Aprilis].

Copia in tabularum curiae cod. num. 14. fol. 228r. inserta est.¹⁰⁵

Ed. Friedrich, Liber procl. secundus (Arch. Český XXXV) pag. 345.

^{a)} Quae typis italicis exprimuntur, in libro proclamationum desunt; supplevi secundum formam. – ^{b)} i. e.: omni libertate ad ea pertinente. – ^{c)} Quoad formam vide obligationem 1387 Aug. 28. datam, pag. 5.

– –. 1397 Decembris 24.¹⁰⁶

Peskowecz de Zlunicz prot. est. c. b. Prag., quia Buzkonem de Hlussicz in

⁹⁹ Doplněno podle opisu, ve zlomku zápis chybí.

¹⁰⁰ Suprascriptum: Cztyne de Wesce.

¹⁰¹ Opis má Aprilis 13.

¹⁰² Opis má „suo“.

¹⁰³ In margine: Hrušowka procl. in Luthomeric.

¹⁰⁴ Rukopis má „solventes“.

¹⁰⁵ Opis opět uvádí citaci s posunutou foliací „DD. XIV, 227“.

¹⁰⁶ Zápis pouze ve zlomku, rukopis nenalezen.

disbrigacione hereditatum Johannis olim fratris sui de Zlunycz ad Petrum dictum Chyba obligavit, et debet ac promisit ipsum liberare ab huiusmodi disbrigacione, si sibi aliquid contingeret vel ipsum aliquis inpeteret pro huiusmodi disbrigacione, sub pena V^C sexagenarum grossorum. In casu, si non liberaret, extunc predictus vel sui heredes, eo sublato de medio, cum solo camerario poterint se intromittere de hereditatibus ipsius in Zlunycz toto, quidquid ibi habet, et aliis hereditatibus ipsius habitis vel habendis easque etc. usque etc. cum impensis.^a

Actum a. d. M^oCCC^oXCVII^o feria II^a in vigilia Nativitatis Christi [24. Decembris].

[Juxta:] Item a. d. MoCCCCoIII^o feria IIIa post Viti [17. Junii] Buzko de Hlussicz hic contentus cum camerario Wenceslao intromisit se de hereditatibus Peskowczonis in obligacione contentis prescriptis, ut premittitur, pleno iure. Relacio eiusdem. propter^b impedimenta Margarethae, uxoris Dlaskonis, que sahá iure hereditario super Buzkonem, et propter impedimenta, que venerunt a Petro Chiba, qui eciam sahá eius hereditates Buzconis etc.^b

Copia in tabularum curiae cod. num. 14 fol. 21^v et 24^r inserta est.

Ed.: Friedrich, Liber procl. secundus (Arch. Český XXXV) pag. 42. Sine iuxta habetur etiam apud Emler, Reliquiae tab. terrae I, 575.

^a) i. e.: easque tenere, vendere, alienare, obligare et facere de ipsis, quidquid placet, usque ad plenariam perceptionem dicte summe cum impensis. – ^b) propter – Buzconis etc. *ante notam* Relacio eiusdem pertinet. *Cum autem clausula haec procul dubio iam in tabulis terre obligationum eodem modo suppleta esset, ordinem verborum non esse mutandum putavi.*

– –. 1400 Augusti 17.

Mathias de Kostomlath prot. *est etc.* se teneri CCC sexagenas gr. Wenceslao de Costomlath fratri suo, Paulo presbitero privingno, et Agnieszce sorori ipsius Mathie, omnibus in solidum, solvendas in festo S. Martini proximi [11. Novembris]. In casu si non solveret, extunc predicti cum solo camerario Pragensi vel ipsorum potestate tantum poterint se intromittere de hereditatibus ipsius, in Cztynewssi¹⁰⁷ duabus curiis araturarum¹⁰⁸, III^{or} curiis rusticalibus cum censu, agris, pratis, silvis et omni libertate ad ea pertinente easque etc. usque plenam perceptionem.^a Ita quod uno ex predictis mortuo, pars mortui cadat in superstites. Et faciunt ei gratiam specialem, si ipsos omnes prius mori contigerit, antequam Mathiam, extunc ipse ab hac obligacione debet esse liber et solutus. Et quando unus ex praedictis sibi hanc

¹⁰⁷ In margine: Ctiněwes procl. in Mělník.

¹⁰⁸ Opis má opravu „

obligationem viceversa dimiserit, firmum esse debet tamquam omnes dimisissent.

Actum a. d. millesimo CCCC^o feria III^a post Assumpcionem b. Mariae [17. Augusti].

[Juxta:] A. d. mill. CCCC^oVIII^o feria III^a ante Nicolai [5. Decembris] dominus Paulus et Agnezka in obligacione contenti cum camerario Johane intromiserunt se de hereditatibus Mathie in ista obligacione contentis in summa prescripta pleno iure. Relacio eiusdem.

*Copia in tabularum curiae cod. num. 14 fol. 322 inserta est.*¹⁰⁹

Ed.: Friedrich, Liber procl. secundus (Arch. Český XXXV) pag. 142.

^{a)} I. e.: easque tenere, vendere, alienare, obligare pro ipsisque disponere pro sua voluntate usque ad plenam percepcionem dicte summe et impensarum omnium ac dampnorum.

— —. 1400 Augusti 17.

Nicolaus dictus Matrowecz de Matrowycz prot. est se teneri CC sexagenas gr. Johanni dicto Wydolt de Maczkow, civi Pragensi, solvendas in festo S. Georgii in proximo [24. Aprilis 1401]. Ita si non solveret, extunc ipse cum solo camerario Pragensi poterit se intromittere de hereditatibus suis in Krussowyczch,¹¹⁰ curiis rusticalibus et censu, iudicio cum agris, pratis, rubetis, piscinis et omni sua porcione, quo ipsum concernit¹, easque hereditates tenere, vendere, alienare, de ipsis disponere usque plenam percepcionem antedictae pecunie cum inpensis. Et facit ei hanc gratiam, <prout in tabulis plenius continetur>^a.

Actum a. d. mill. CCCC feria tertia post Assumpcionem Marie [17. Augusti].

*Copia in tabularum curiae cod. num. 14 fol. 77 inserta est.*¹¹¹

Ed. Friedrich, Liber procl. secundus (Arch. Český XXXV), pag. 164.

¹⁾ Nicolaus Matrowecz una cum Johanne plebano de Kunow, fratre suo indiviso, emit Krussowice villam integram, curiam rusticalem solventem 38 sexagenas gr., cum iudicio etc. a Zawissio de Myekowicz die 16. Augusti 1400. Vid. ap. Emler Reliqu. tab. I, 588.

^{a)} I. e.: Et facit ei hanc gratiam specialem, si eum deus tolleret de medio, extunc ipse Nicolaus ab hac obligacione liber esse debet et solutus. — ^{b)} Act. ut supra cod.; cum autem in libro proclamationum annus superius in eadem pagina in copia venditionis, quae in nota ¹ commemoratur, scriptus sit, numerum ita supplevi.

— —. 1400 Decembris 17.

¹⁰⁹ Opis má citaci s posunutou foliací „DD. XIV, 321“.

¹¹⁰ In margine: Krušowice pr. Rakowník.

¹¹¹ Opis má posunutou foliaci, uvádí folio 76.

Johannes presbyter de Matrowicz, canonicus Boleslawiensis, prot. *est se teneri* CC cum L sexagenis gr. Johanni dicto Wydolt de Mackowa, civi Pragensi. In quibus quidem pecuniis mox de hereditatibus suis in Krussowicz, ¹¹² media villa, medietate curiarum rusticalium cum censu, cum agris, pratis, silvis, rivis, piscinulis, iudicio et omni libertate ad ea pertinente ac tota sua porcione, quam ibi habet, condescendit ad habendum, tenendum, possidendum, faciendumque pro libito sue voluntatis tamquam de propriis hereditariis. Sed facit ei gratiam specialem, si ipsum Johannem Wydoltum prius mori contigerit, antequam dictum debitum persolvatur, vel priusquam ipsum Johannem presbiterum, extunc idem Johannes presbiter a debito ducentarum sexagenarum gr. debet liber esse et solutus; residuum vero debitum videlicet L sexagene gr., ad heredes ipsius Johannis Wydolt debet devolvi, cuiuscumque hominis contradiccione non obstante.

Actum a. d. millesimo CCCC^a feria VI^a quatemporum adventus [17. Decemb.].

Copia in tabularum curiae cod. num. 14 fol. 77 inserta est. ¹¹³

Ed. Friedrich, Liber procl. secundus (Arch. Český XXXV) pag. 164.

^a) Act. anno supra cod. *Quia ibidem annus superius in extractu e tabulis venditionum (quem invenies apud Emler Reliqu. tab. I, 588; Zawissius de Myekowicz etc.) nominatur, numerum ita supplevi.*

— . 1401 Octobris 3.

Duchna relicta Velyslay de Slana prot. e. c. b. P. se teneri ducentas sexagenas gr. Bohute de Slana, Myloslawe matri predictae Duchne et Buzcony de Slana, omnibus in solidum, solvendas, quando eis carere nollent et quando ipsam monuerint. Ita si non solveret, extunc praedicti cum solo camerario Pragensi poterint se intromittere de hereditatibus suis in Lydycz, ¹¹⁴ tribus curiis araturarum cum agris, pratis et censu et omni libertate ad ea pertinente et rebus mobilibus, quibuscumque^a *nominibus censeantur*,^b easque etc.^c Ita quod, *uno ex prdictis mortuo*, pars mortui^d *cadat in superstites*. Et *faciunt ei hanc gratiam specialem* etc.^e Et quando unus etc.^e

Actum a. d. M^oCCCC^oI^o feria secunda post Jeronimi [3. Octobris].

[Juxta:] A. d. M^oCCCC^oIII^o sabbato ante conductum Pasce [5. Aprilis] Bohuta, Miloslawa et Buzko hic contenti cum camerario Wenceslao intromiserunt se de hereditatibus Duchne in Lidycz, toto quidquid ibi habuit, eis prescriptis, pleno iure. Relacio Sezeme camerarii Pragensis.

¹¹² Opis má in Margine: Krušowice pr. Rakowníka.

¹¹³ Opis má posunutou foliaci, uvádí folio 76.

¹¹⁴ In margine: Lidice procl. Slana.

*Copia e tabulis terrae extracta in tabularum curiae cod. num. 14 fol. 298^r inserta est.*¹¹⁵

Ed.: Friedrich, Liber procl. secundus (Arch. Český XXXV) pag. 448.

^{a)} quibuscumque etc. cod. – ^{b)} Quae hic et infra typis italicis exprimuntur, desunt in cod. – ^{c)} Formam in obligatione data a. 1400 Aug. 17 nota^a invenies, vide pag. 12. l. 37 – ^{d)} mortui etc. cod – ^{a)} Formam vide in obligatione 1400 Aug. 17. data, pag. 12. l. 28.

– —. 1402 Martii 4.

Przybyk de Blska¹¹⁶ prot. e. c. b. P. se teneri ducentas sexagenas grossorum Petro dicto de Czrynyn, Henrico de Blska, solvendas, quando eis carere nollent. In casu si non solveret, extunc predicti cum solo camerario Pragensi poterint se intromittere de hereditatibus suis in Blscze, curia arature, curiis rusticalibus et censu cum agris, pratis, silvis, piscinis¹¹⁷, rebus mobilibus et omni libertate etc.^a easque tenere etc.^b Ita quod uno mortuo ex eis, pars mortui cadit in alium, et si ambos mori contigerit priusquam ipsum Przybyconem, extunc ab hac obligatione debet esse liber et solutus, et quando unus ex eis sibi etc.^c

Actum a. d. M^oCCCC^oII^o sabbato ante dominicam Letare [4. Martii].

[Juxta:] A. d. M^oCCCC^oIII^o sabbato ante Georgii [19. Aprilis] Petrus et Henricus hic contenti cum camerario Przyechone intromiserunt se de hereditatibus Przybconis in presenti obligatione contentis, prescriptis, ut premittitur, pleno jure. Relacio eiusdem camerarii et omnium beneficiariorum.

*Copia in tabularum curiae cod. num. 14 fol. 20^v et 22^r inserta est.*¹¹⁸

Ed.: Friedrich, Liber procl. secundus (Archiv Český XXXV) pag. 39 sq.

^{a)} I. e. ad ea pertinente. – ^{b)} Formam invenies in obligatione a 1400 Aug. 17 data, nota ^a, v. pag. 13 l. 3 sq. – ^{c)} Formam quaere in obligatione 1400 Aug. 17 data; v. pag 12 l. 28.

– —. 1403 Novembris 10.

Petrzik de Rzessicz¹¹⁹ prot. etc. se teneri CCC sexagenas gr. Witkoni de Hostywarzie, Mauricio notario tabularum minorum et domino Chotieborio plebano ecclesie in Colowrat, omnibus in solidum solvendas quando eis carere nollent. Ita si non solveret, tunc ipsi cum

¹¹⁵ Opis má posunutou foliaci, uvádí folio 297.

¹¹⁶ In margine: Bílsko pr. Grec.

¹¹⁷ Opis má „pascuis“

¹¹⁸ Opis uvádí odlišnou foliaci „DD. XV, 20“.

¹¹⁹ In margine: Řešice pr. Slanae.

solo camerario Pragensi poterint se intromittere de hereditatibus suis, in Rzessiczich municione, curia araturae, curiis rusticalibus cum censu, in Leskeem una sexagena gr. census cum curia rusticali, agris, pratis, silvis, rivis, lucis, piscinis et omni libertate ad ea pertinente, et de sex sexagenis et XL grossis census annui nudi et perpetui, quem habet in hereditatibus Anne de Pozdnye et olim Alberti et Bohunconis de Pozdnie, in eo jure, prout sibi et patri suo tabulae testantur, easque tenere, vendere, etc.^a ad percepcionem dicte summe cum impensis. Et decedente aliquo ex eis, pars eius in superstitibus devolvi debet. Et praedicti faciunt ei hanc gratiam specialem, si deus omnes tolleret *de medio*^b, debito non soluto, et ipse Petrzik supervixerit, tunc ab huiusmodi obligatione et debito debet esse a quolibet homine liber et solutus. Et quando unus ex eis sibi viceversa dimiserit, firmum esse debet, tamquam omnes dimitterent.

Actum a. d. MCCCCIII sabbato ante Martini [10. Novembris].

[*Juxta:*] Item a. d. MCCCCV in vigilia Purificacionis s. Marie [1. Februarii] Vitko, Mauricius et dominus Chotyebor cum camerario Ostassone intromiserunt se de hereditatibus Petrzikonis in obligatione contentis, prescriptis ut praemittitur, pleno jure. Et Petrzik ibidem recognovit, quia ibi residet in dictis hereditatibus ad ipsorum voluntatem, sicut eorum šafář, et quod eum abinde, quando voluerint, possunt amovere.

Copia in tabularum curiae cod. num. 15 fol. 389v et 390r inserta est.

Ed.: Friedrich, Liber procl. tertius (Arch. Český XXXVI), pag. 770.

^a) *i. e.*: tenere, vendere, alienare, de ipsis disponere usque (ad plenam percepcionem etc.) – ^b) Quae typis italicis exprimuntur, desunt in libro proclamationum.

— —. 1403 Decembris 22.

Aldik de Radostowa¹²⁰ prot. est coram benef. Prag. se teneri CC sexag. gr. Georgio dicto Halerz de Hradku et Sdenconi de Chotiessowicz, ambobus in solidum, solvendas, quando eis carere nollent. In casu si non solveret, extunc predicti cum solo camerario Pragensi poterint se intromittere de hereditatibus suis, in Radostowie municione, curia arature, curiis rusticalibus cum censu, quidquid resultat ultra dotem uxoris suae, et in Homyle curiis rusticalibus cum censu, agris, pratis, silvis, rivis, piscinis et omni etc.^a ac toto, quidquid ibi habet, cum omnibus rebus mobilibus, easque tenere, vendere, alienare, obligare, permutare et facere de eis pro libito ipsorum voluntatis usque plenam percepcionem dicte summe cum impensis, ita quod pars mortui cadat in alium. Et quando unus ex predictis Aldiconi predicto hanc obligationem dimiserit, firmum esse debet, tamquam ambo dimitterent.

¹²⁰ In margine: Radostow pr. in Graec Reginae.

Actum a. d. MCCCCIII, sabbato contemporum adventus [22. Decembris].

[Juxta:] Item a. d. MCCCCXII feria III^a ante festum s. Petri [28. Junii] Georgius Halerz cum camerario Wenceslao intromisit se de hereditatibus in obligatione contentis et rebus mobilibus in summa prescripta prescriptis, ut premittitur, pleno jure, ex eo quia debito carere nolluit. Relacio eiusdem camerarii.

Copia in tabularum curiae cod. num. 15 fol. 7^v inserta est.

Ed.: Friedrich, Liber procl. tertius (Archiv Český XXXVI) pag. 9.

^a) i. e.: omni libertate ad ea pertinente.